

Evin doğası sessizliktir: Odalar, sofalar, merdivenler, döşemeler sessizlik eğirir.

Keçi yolları yumağıdır ev: Bu keçi yolları besler onu. Böyle bir sessizlikten girilir ve. Sessizlik sınırsızlık sağlar. Her şeyde bu sessizliği dolu dolu yaşar (evde paylaşılan tek şey de budur).

Odadır, ev.

Bir ada. (Kendi halinde)

Biz bir içi çağırırız hep. (Kapanılığa övgü.)

Ama evi görürüz hep.

Oysa ev seyircidir. Yokmuş gibi yaşar.

Açar kapı kapıları.

Evde her şey birbiri için vardır. (Kapanılığa bunu gerektirir.)

Oda yalnız kendisi için yaşar.

Her durumda düşe çekilir ev.

Oda hep uyanıktır.

Her şeyi konuşur oda.

Her şeyin de bir anlamı vardır.

(Hiçbir şey anlamdan kurtulamaz.)

Oda: Bir dünya.

İnsan bir adadır.

Bir içi çağırır.

ODA

ODA = ADA

Evin doğası sessizliktir: Odalar, sofalar, merdivenler, döşemeler sessizlik eğirir.

SESSİZLİK İSTER EV.

Keçi yolları yumağıdır ev. Bu keçi yolları besler onu. Böyle bir sessizlik, sınırsızlık sağlar.

Her şey de bu sessizliği dolu dolu yaşar. (Evde paylaşılan tek şey de budur.)

Odadır, ev.

Bir ada.

(Kendi halinde)

Bir içi çağırır.

Kapanılığa, yalnızlığa övgü.

Ama biz bir evi görürüz hep.

Oysa ev seyircidir.

Gezinir, yokmuş gibi yaşar.

Açar kapı kapıları

Evde her şey birbiri için vardır.

(Kapanılık bunu gerektirir.)

Oda yalnız kendisi için yaşar.

Her durumda düşe çekilir ev.

Oda hep uyanıktır.

Her şeyi konuşur oda.

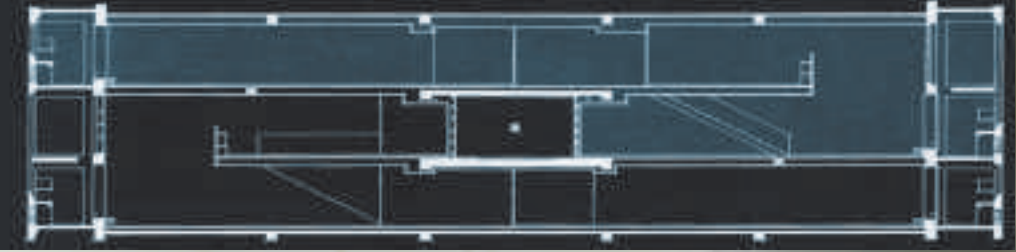
Her şeyin de bir anlamı vardır.

(Hiçbir şey anlamdan kurtulamaz.)

İnsan bir adadır.

Oda: Bir dünya.

BÜLTEN

Ankara Şubesi üyelerine güzel bir yıla başlangıç dileklerimizi iletmek için bir 2004 yılı takvimi ve ajandası hazırladık. Ocak ayı içinde Şube'ye uğrayarak takvim ve ajandanızı alabilirsiniz.

Bu sayının dosyası "Örgütsel Yenilenme ve Değişen Perspektifler"i hazırlarken, bu konuda düşünce üretmiş, toplantılarda düşüncelerini ifade etmiş kişilerin tümüne ulaşmayı amaçladık. Ancak çok az geri dönüş alabildik ve dosya sunuşunda bunun nedenlerine değindik.

Genel Kurul hazırlıkları içinde olduğumuz bu günlerde, Mimarlar Odasının önümüzdeki 2 yılına ait yeni görüşler, yeni açılım önerileri ve seçimlerde yönetime aday olacak grupların kendilerini ortaya koyabilmelerine bir ortam sunmak amacıyla olan "Yeni Dönem Perspektifleri" dosyasına beklenen katılım gerçekleşmedi. Aynı amaçla, bir önceki sayımızda bir çağrı yaparak Ankara Şubesi yönetimine aday olacak kişi ya da grupların kendilerini tanıtılabilmeleri için bir dizi olanak tariflemiştik. Bunlardan biri, gruplara ait broşür veya posterlerin basım ve dağıtımının Oda tarafından üstlenilmesiydi. Bu çağrıya gelen tek başvuru olan DETOM grubunun broşürü, elinizdeki dergiyle birlikte dağıtıldı. Diğer grupların da benzeri olanaklardan yararlanması hala mümkün.

Bir yönetim dönemi daha biterken, "Mütevazı Olmaya Hakkım Yok" yazısında Ayhan Çelik, 37. Dönem Şube çalışmalarına katkı veren herkese teşekkür ederek, iki yılın bir değerlendirmesini yapıyor. Metin, geriye dönük bir okuma olmasına rağmen, aslında yeni döneme ışık tutacak ip uçlarını gizliyor.

7 Şubat 2004 tarihinde, DSİ Konferans Salonunda yapılacak olan 38. Genel Kurul toplantısına ve 8 Şubat 2004 tarihinde Mimar Kemal İlköğretim Okulu'nda yapılacak olan seçimlere katılarak mimarlık ortamımızın ve örgütlenmemizin gelişmesi ve hayal ettiğiniz düzeye gelmesi sürecini kişisel katkılarınızdan yoksun bırakmamanızı umuyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Ayhan Çelik

Yayına Hazırlayan
Gülnur Güvenç

Grafik Tasarım
Harman Şaner Çakmak

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basımevi

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni
ayda bir yayımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Mütevazı Olmaya Hakkım Yok...	3
Ayhan Çelik	
DOSYA I: Yeni Dönem Perspektifleri	12
Ayhan Çelik	
Önümüzdeki Dönemin "Belirleyenler"i	14
M. Onur Yılmaz	
DOSYA II: Yeniden Yapılanmak İçin	16
R. Faruk Şahin	
Yeniden Yapılanma (Örgütlenme)	18
Mehmet Bozkurt	
Mimarlar Odası Örgütsel Yenilenme Projesi	20
Aydan Balamir	
Yeniden Yapılanmak İçin Yeniden Düşünmek (Gerekir)	21
Hasan Kıvırcık	
Herkese Mutlu Bir Yeni Yıl Dileğiyle...	23
2004-2005 Yılı Temsilcilik Yönetim Kurulları Belirlendi	24
Yerel Yönetimler ve Kentler ve Sivil Toplum ve Politika ve Gelecek	25
Akın Atauz	
Kanundan Değil İnsandan Korkarım/Kabahati Ararken	28
Şevki Vanlı	
Ankara Kızılay Meydanında...	30
İlhan Gülgeç	
Kızılay'da Neler Oldu!	32
ve perde... 1000 Mimar 1000 Okulda	34
2004 Yılı Mimarlar Odası'nın Kuruluşunun 50.Yılı	38
Çetin Ünalın	
Şehir Merkezleri Planlamasına Ekolojik Yaklaşım	40
Mehmet Tunçer	
Kültürel ve Doğal Miras Örneklerimizden Eski Foça	48
Gülderen Zegerek	
UIA İstanbul Kongresine Dair	49
"Nasıl Bir Gelecek, Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi"	50
Mimarlık Meslek Hizmetleri İçin Referans...	52
Aykut Ülkütekin	
Çağrı ve Duyurular	56
Mimarlar Odası Ankara Şubesi Dava Özetleri	60
Basında Geçen Ay	62
Okur Mektupları	65
Haber-Duyuru	66
Gelir Gider Tablosu	68

Ş u b a t :

"Öteki Ankara: "Mamak, Altındağ, Keçiören... "

çağrı

Önce, kemancının öyküsünü bir postere dönüştürerek,

yalnızca duygularımızı paylaşmak istedik.

Sonra, benzer duyguları paylaşanlarla buluşmanın yaratacağı

müthiş heyecanı düşündük. "Herkesi kendi müziğini yapmaya çağıralım" dedik.

İhtimal, her ilk buluşmadaki gibi, sessizliğin sözcüklere ağır bastığı

bir durumu yaşayacağız. Belki de heyecanımızı suskunluğumuzla paylaşacağız.

Hiçbir sakınca görmedik.

Bütün duyarlılığımızın hoyratça bastırıldığı, insanca olan her şeyin yokedildiği,

tutunduğumuz tüm değerlerin insafsızca tüketildiği bir durum üzerine

bir gelecek tasarlamak ne kadar güç, hatta imkansız. İmkansıza rağmen,

tüm insanların inatla, kendi özel dünyalarının en ulaşılmaz derinliklerinde "iyilikleri"

çoğalttıklarını biliyoruz, daha ötesi eminiz. "Gerçekliğin" görünenin ötesinde

olduğunu biliyoruz. Yoksa her şeye rağmen, "daha iyi bir dünyanın mümkün!"

olduğuna dair inancımızı nasıl koruyabirdik?

Tinselliğinizin zenginliklerini paylaşmaya ihtiyacımız var.

En sonunda da, çağrışı yapanların önemsediklerini; mimarlığa dair algılarını;

kaygılarının mimarlık alanındaki yansımalarını; neyin,

nasıl yapılacağına dair arayışlarını; yeni açılımlara katkısı olur,

tanımaya yardımcı olur varsayımlarıyla sizin için özetlemeye karar verdik.

Mevcut şube yönetimini, doğrudan eleştirmekten kaçındık.

Ne yazık ki bunu yapmanın duygularımızı kirletmesinden korktuk.

ZAMAN: 15 ŞUBAT 2002 -- 18.30

YER: TMMOB MİMARLAR ODASI 5.KAT TOPLANTI SALONU

GÜNDEM: MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ VE HERŞEY.

KATILIM: İZLEMEK YA DA TARTIŞMAK İSTEYEN HERKES.

MÜTEVAZİ OLMAYA HAKKIM YOK...

Ayhan Çelik

Mütevazî olmaya hakkım yok, çünkü

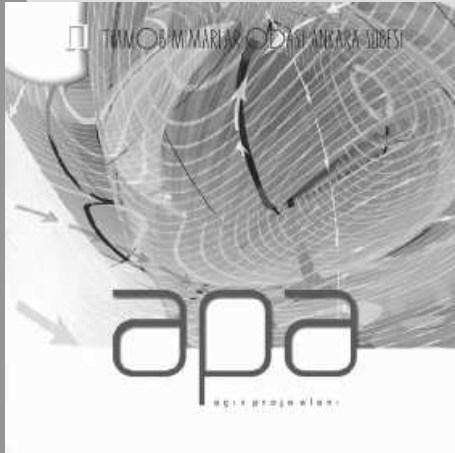
bunu yapmaya kalkışırsam;

Mimarlar Odası Kütüphanesi'nin yeniden canlandırılması için olağanüstü uğraşı veren "**Kütüphane İnisiyatif Grubu**"na ve **kütüphane emekçilerine**, oranın bir bilgi çoğaltma, paylaşma yerine dönüşmesini sağlayan, kütüphane söyleşileri düzenleyen, konuşmacıları ikna eden, gündemi oluşturan **genç inisiyatiflere**, onlarca yılın deneyimini-birikimini büyük bir ciddiyetle hazırlanmış sunuşlarla paylaşma açan deneyimli **mimarlara**, hep ilgiyle ve yüksek katılımla izleyen, varlıklarıyla bile Oda'da dinamizmi tetikleyen o büyük sinerjiyi yaratan **mimarlık öğrencilerine**, söyleşilere katılan, onları boyutlandıran, renklendiren istikrarlı katılımcı **üyelerimize** çok büyük haksızlık yapmış olurum.

"Oda'dan çıkan her basılı malzeme, her ürün mutlaka iyi tasarlanmış olmalıdır; içeriği Oda'nın, mimarlık ortamının birikimini yansıtmalı ama aynı zamanda günceli de yakalamalıdır" diyen elinizdeki bülteni bugünkü haline taşıyan; bir bültenin haber ötesi olabileceği gibi aynı zamanda yerel olabileceği, aynı zamanda gündem belirleyici olabileceğini ispatlayan, "şube dergisi" denmesine rağmen "hayır, bu bir bülten" demekte inat eden belki de yeryüzünün en özgün bültenlerinden birini yaratan, evet uygun kelimeyi nihayet buldum 'yaratan'; **editörlere**, **editör gruplarına**, **grafikerimize**, **yayın sekreterimize**, yazılarını "etajer" olarak imzalayan arkadaşımıza, **çizerlerimize**, **yazarlarımıza**, **yazıdan aktivite**, **aktiviteden yazı çıkarma becerisi gösteren üyelerimize** hepsine birlikte "**bülten inisiyatif grubu**" dersek tüm bu çalışanlara çok büyük haksızlık etmiş olurum.

İlk fikir ortaya atıldığında yarattığı heyecan fırtınasıyla; "1000 Mimar 1000 Okulda" projesini omuzlayan (abartılı bulanlarınıza biraz daha projenin içerisine girin demekle yetineceğim), bu coğrafyada büyük kopuşlarla erozyona uğramış durumdaki mimarlık kültürünün restorasyonu için en diri, en sağlam tohumu atan **Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu**'na; ona kucak açan **okullara**, projeyi derinleştiren çocuk dünyasında yol bulmamızı sağlayan ortağımız **ÇOKAUM**'a, projemizi onaylayarak destek veren **İl Millî Eğitim Müdürlüğü**' ne, ilgisiyle bizi cesaretlendiren **UNICEF**'e, yaz okulu projemizin sahibi **hocalarımıza**, çocuklarımızın arkadaş öğretmenleri **mimarlık öğrencilerine**, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin ev sahipliği yapmasını sağlayan yöneticilerine, genç gezginlerimize rehberlik yapan **atölye yürütücülerimize**, "şeker kent" yaratan **çocuklarımıza**, ısrar ve takipleriyle hayranlığımızı kazanan **annelere**, **babalara** nasıl haksızlık edebilirim.

Hepinizin bir okula gitmesini, birikiminizi paylaşmanızı, çocuklara öğretmenizi ve çocuklarla öğrenmenizi sağlamak için ortamı hazırlayan, projenin önünü açan, başlangıcın bütün eksiklik ve olanaksızlıklarını yaşayan ama hayal güçleriyle bunlara takılmadan devam eden **öncü gönüllülerimize**, heyecanlarını hiç yitirmeyen **mimarlara**, haksızlık edebilir miyim?

Konur Sokak 4 numaradaki binamızın tadilatlarını bir bütün olarak ele alan ve bu konuda **atölye çalışmalarını yürüten**, üretilen alternatifli projeleri tartıştıran, ortamdaki heyecanı üniversiteye taşıyan ve Mimarlar Odası binasının, sömestr projesi olarak çalışılmasını sağlayan arkadaşlarımıza haksızlık edebilir miyim ?

Binamızın tadilat çalışmasında sorunu altyapısıyla birlikte ele alanları, oluşturulacak ortam üzerine kafa yoranları, yapılan tadilatlar için firmalarla “barter” için görüşmelerde bulunanları, ya da sponsorluk için günlerce araştırma yapan üyelerimizi, işin yapılmasında **emeği geçenleri**, yaptığı fresk ile bahçemizi güzelleştirmeyi kendine görev edenleri, bu güne kadar el değmeyen bodrum kattaki arşivimizi “bize yakışır bir arşiv yapma kararıyla” işe el atanları ve bunu organize edenleri, emekleriyle birlikte yok sayabilir miyim?

Açık Proje Alanı (APA) fikriyle Odanın yönetsel dönüşümü için yeni bir sistem öneren, bunun uzun vadedeki önemini bilerek APA'nın kurgulanması sürecinde Oda'da toplantılar boyu yönetim kavramını tartışan ve oda için bir model oluşturan, mimar olan- olmayan herkese yaratıcı olanaklar sağlamak için, çalışmanın bütün yükünü sırtlanan **Proje Yürütme Kurulu üyelerine**, bu modeli benimseyerek fikirlerini Açık Proje Alanı'na taşıyan **proje sahiplerine**, nasıl haksızlık ederim?

Kent Merkezi Çalışma Grubu olarak, disiplinler arası bir çalışma örgütlemek üzere bir araya gelen ve Ankara'nın kent merkezinin daha yaşanabilir olabilmesi için hazırladıkları raporu ortamları paylaşan, düzenledikleri etkinliklerle kentle ve kentlilerle buluşma zeminleri yaratan **mimarların, şehir plancıların emeklerini** yok sayabilir miyim?

Lokalin tekrar Mimarlar Odası'nın mekanı olması ile sonuçlanan hukuk mücadelesinden sonra bahçemizin ve 5. katın işleyişini tekrar kurgulayan; mөнüsünü özenle oluşturulan, her ayrıntısına emeklerini koyan, mekanımızı sinema gösterimleriyle, yazın sangria, kışın sıcak şarap akşamlarıyla, müzik geceleriyle, doğum günü kutlamalarıyla, yeniden mimarların- mimarlık öğrencilerinin, Ankara'nın aydın insanların mekanı olmasını sağlayan **lokal personeline** ve **üyelerimize** haksızlık edebilir miyim?.

Mimarlığın gündem olması düşüncesiyle, kentliye ulaşmak için kurgulanan “**Mimarlık Haftası**” süresince **bir günü yirmi dört saatten fazla yapmaya ve yaşamaya çalışanlara**, zihinleri, fikirleri dünya görüşleri ile mimarlığın toplum tarafından algılanması için radyolara konuk olan **üyelerimize**, Ankaralıya daha kolay ulaşabilmemiz için bizi stüdyolarına konuk eden **radyolara** haksızlık edebilir miyim?

Bir geleneğin yeniden doğması ve mimarların buluşması için tasarlanan **Mimarlık Balosu**'nda **emeği geçenlere**, Ankara Palas'ın büyüğü atmosferinde bir araya gelme olanağını yaratanlara, Mimarlık Baloları'nın anlamını hatırlatarak Ankara Palas'ta bizimle beraber **50. yıl balolarını geçirenlere**; billboardlarda mimarlığın nasıl anlatılacağını **tasarlayanlara**; mimarlığı kentli ile buluşturan sergilerimize **ev sahipliği** yapanlara haksızlık edebilir miyim?.

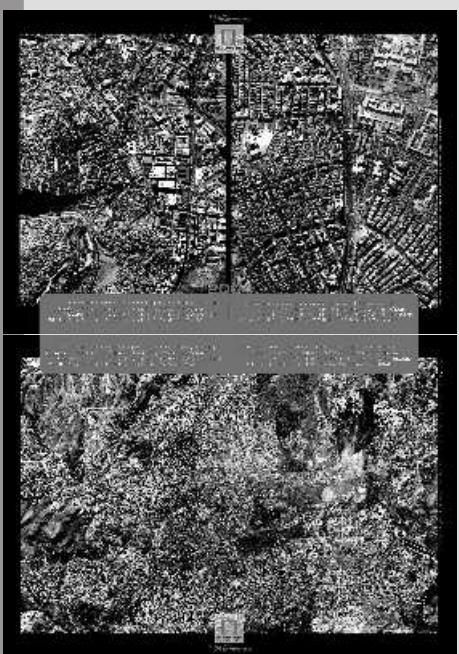
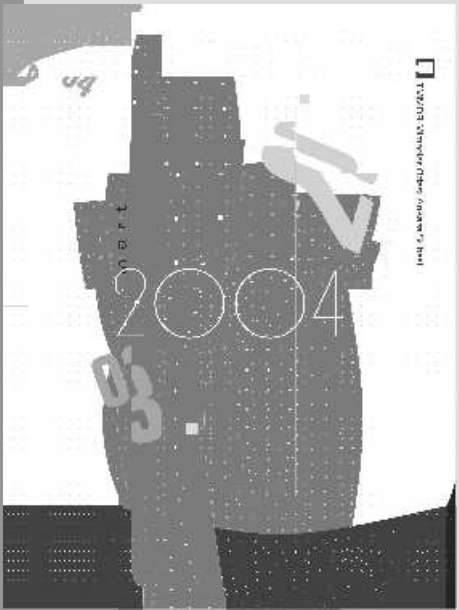
Cumhuriyet tarihimizin önemli yapılarını belgelemeyi amaçlayan “**Bina Kimlikleri Projesi**” fikriyle bir araya gelen, proje sürecinde ürün ve birikimlerini paylaşan **hocalarımıza**, arşivini bize açan **VEKAM'a**, Şube arşivimize güncel Ankara fotoğraflarını katan **fotoğrafçımıza**, proje kapsamındaki binalara birer nüfus cüzdanı kazandıran **tasarımcımıza**, kendi kentlerinde bu projeyi hayata geçirmek için çalışmalara başlayan **temsilciliklerimize** haksızlık yapmış olmaz mıyım?

Meslekte 30. 40. 50. ve 60. yılını dolduran üyelerimize verilen ödüllerin, standart bir plaket yerine, düşünülmüş/tasarlanmış bir ürün sürecine dönüşmesini sağlayanlara, **ödül nesnesinin elde edilme sürecini kurgulayanlara**, her çağrımızda bize inanılmaz enerjileriyle destek veren üyelerimize, çağrımıza büyük bir heyecanla karşılık veren “**Ne**” katılımcısı **mimarlara, mimarlık öğrencilerine, tasarımcılara, sanatçılara, cetvelimizin üretilmesinde emeği geçenlere**, ödül alacak üyelerimize duyduğumuz vefa duygusunu pekiştirmek için törenin Ankara Palas'ın büyüğü ortamında gerçekleşmesi için çaba gösterenlere nasıl haksızlık ederim?

8 Mart 2003, Mimarlar Odası Binasından Konur Sokağa taşarak; fotoğraflarıyla, resimleriyle, heykelleriyle, sesleriyle, danslarıyla **Dünya Kadınlar Günü**'nü gerçek bir şenliğe dönüştüren kadın mimarları unutulabilir miyim? 1940-60 arası mezun olmuş 15 kadın üyemizin, yani % **10'un İzi**'ni sürüp, tek tek peşlerine düşüp, hayat hikayelerini, fotoğraflarını bir araya toplayanları, onları Oda mekanında buluşturup, tatlı sohbetlerini dinlememizi sağlayanları, Ankara dışından bile kalkıp bu sohbete gelen en kıdemli kadın mimarlarımızı unutursam haksızlık etmiş olmaz mıyım?.

Bilirkişilik Oda'nın yüklendiği çok önemli bir kamu görevi. Adalet önünde ve kamu alanında, mesleğimizi ve meslektaşımızı ilgilendiren çeşitli konulardaki 'bilen kişi' olma görevi özel bir dikkat ve önem gerektiren bir konu. Bu konuda sorumluluk alan ve sorumluluk alınması gerektiğini savunan bir anlayışla ve danışma kurullarıyla örgütlenen bir süreç sonunda ortaya çıkan bir model üzerinden yeni bir sistematik uygulamaya başlanmasını sağlayanları; bu sistematik içinde değişik zamanlarda sekreteryayı götüren arkadaşlarımızı; bilirkişi belirleme sürecinde çok titiz bir değerlendirme ile “elini taşın altına koyan”detaylı başvuru bilgilerini değerlendiren, kur'a çekmek gibi tesadüfi bir seçim yerine herkesin üzerinde mutabık olduğuna emin olduğumuz **Bilirkişi Belirleme Kurulumuzu**, sorumluluk duyguları ve etik anlayışları ile **bilirkişilerimizi**, sürecin her aşamasını kurgulamaya yönelik büyük çalışma azmi ile Bilirkişi Komisyonumuzu, sistemi doğru götürmek adına çabaları ile **Rapor izleme Kurulumuzu**; bilirkişilerimizi eğitmen den geçirenleri; bilmediğimiz bu alanda rehberimiz, moral ve bilgi kaynağımız

olan, kaybettiğimiz eğitimcimiz Hukukçu **Sayın Oktay Akkaya**'yı, görevi kendisinden devralan **Sayın Erdoğan Buyurgan**'ı unutmak en büyük haksızlık olmaz mı?

2004 yılı boyunca üyelerimizin severek kullanacaklarını ve sonrasında ömür boyu saklayacaklarını umduğumuz bir ajanda ve takvim yaratmada bize **katkı verenlere**, ajandamızda mimarlık ile ilgili fikirlerini bizimle **paylaşanlara**, bu süreçte bir kısmı ile tanışma onurunu yaşadığımız **sicil numarası en küçük ilk 365 üyemize** nasıl haksızlık edebilirim? Onların birikimlerinden öğrenebileceğimiz ne çok şey olduğunu tekrar hatırlamanın değerini nasıl yadsıyabilirim?

UIA 2002 Berlin Kongresi katılımından sonra deneyimlerini sunuşlar aracılığıyla mimarlık ortamıyla paylaşan ve daha sonrasında şubemizin **UIA 2005** İstanbul Kongresi ortamına katkı ve katılımını tanımlamak üzere bir araya gelen üyelerimizin emeklerini yok sayabilir miyim?

Mimarlar ile mimarlık alanında hizmet veren firmaların bir araya getirilmesi, mimarların, yeni teknoloji ve ürünlerle oda ortamında tanışması hedefiyle düzenlenen **ürün tanıtım seminerlerine katılanlara**, yenilikleri özenle aktarmaya çalışan **firmalara**, ciddiyle semineri dinleyen ve görüşlerini paylaşanlara ve her tür firma-oda ilişkilmesini bir bilgi aktarım ortamına dönüştürme heyecanını ve çabasını taşıyanlara haksızlık edebilir miyim?

Yapı problematiğinin ele alınması, yapım-yapma süreçlerinde karşılaşılan sorunların irdelenmesi ve bu konular üzerine düşünce üretilebilmesi gerekçeleriyle hazırlanan Teknik Bülten'in yoğun çaba ve çalışmalarla çıkarılabilmesini olanaklı kılan **editöre** ve **danışman gruba** haksızlık edebilir miyim? O zaman, özgün yapma süreçlerine dair deneyimlerini olağanüstü üretim hızıyla bizimle paylaşanlara, çeviriler yaparak yeni düşün alanları yaratmaya çabalayanlara, zor olsa da azimle birinci sayıyı çıkarmayı kendine görev bilenlere haksızlık etmiş olurum.

Müelliflik sorunları ile ilgili konularda büyük bir titizlikle konuları ele alan **Telif Hakları Komisyonumuzu** anımsamazsam büyük haksızlık etmiş olurum. Onlar yıllarca emeklerini hiç sakınmadan odaya sunanlar. Onlar boşlu kaldıklarımız ...

Örgütümüzün kuruluşundan bu yana; Genel Merkez ve tüm birimlerinin en önemli gündemini oluşturan konuların başında yer alan **Mesleki Denetim** ile ilgili kurulan "**komisyon**" ve "**alt çalışma gruplarında**" imar yönetmeliği, çizim standartları, mesleki denetim yönetmeliği gibi pek çok konu ile ilgili görev alan, geniş katımlı toplantıları düzenleyen, katılan, tartışan, yeni modeller üreten meslektaşlarımızın herşeye rağmen mesleğimiz ve birlikteliğimiz için gösterdikleri üstün çabalarını yadsımak mütevazı olmanın dışında, emek veren bu ekiplere haksızlıktan başka birşey değildir.

Diğer taraftan, şubemizi yegane kılan ve gurur duymamız gereken, ama birçoklarımızın haberdar olmadığı birçok yeni uygulama gerçekleştirildi. Derinleştirilmesi, paylaşılması ve yaygınlaştırılması gereken

uygulamaların bazılarını, hepimizin bilmesi gerekiyor. Bu uygulamaların sürekliliği mutlaka sağlanmalı, bu uygulamalar gelenekselleşmeli.

Şubemizin tüm hizmet ve mal satın alma işlerine karar veren, **Teklif Alma Değerlendirme Komisyonunun** çoğunluğunu, mevcut yönetimle aynı listeden aday olamayan/ bu dönem yönetimde olmayan arkadaşlarımız, (alışıldık deyimiyle muhalefet) oluşturuyor. Arkadaşların bu görevi kabul etmeleriyle, büyük bir titizlik ve özveriyle ve de tam bir dayanışma içinde sürdürmeleriyle; yalnızca yükümüzün önemli bir kısmını almakla kalmadıklarını, önemli bir uygulamanın; tüm örgütlere, sivil toplum örgütlerine, örnek olabilecek bir uygulamanın başlatıcısı olduklarını fark etmek zorundayız. Gerçekten mütevazı olmaya gerek yok. Böyle bir uygulama Mimarlar Odası'nda kolaylıkla olur.

Benzer bir uygulamayı Lokal konusunda da izleyebilirsiniz. Yönetimimiz, dönemin son 7-8 ayı içinde yeniden işletmeye açtığı Lokal ile, gelecek dönem yönetimini de bağlayacak bir işletme kurmayı, bir sözleşme imzalamayı uygun görmedi. Bunun yerine gerekirse ileride kurulacak sistemin ipuçlarını da verecek, deneyimler yapmayı, özel uygulamalarla birikimi arttırmayı amaçladı. Her şeyden önce Mimarlar Odası'nın, kendine yaraşır, üyelerinin yoğun kullandığı çok iyi bir sosyal ortama ihtiyacı vardı. Lokal bunun nüvesi olabilirdi. Ancak bunun sağlam temeller üzerinde kurulması, her türlü spekülasyondan uzak olması gerekirdi. Lokalin tüm hesap ve işleyişinin bağımsız denetimini sağlamak için yine "muhalefet" ile birlikte çalıştık. Arkadaşlarımız görevi büyük bir anlayışla kabul etti ve tam bir işbirliği gerçekleştirdi. Bu tür olgun tavır, bu denli özgüven ve bu tür deneyimler ancak Mimarlar Odası'nda gerçekleştirilebilir.

Birçoğumuz bunlara alıştık. Sanki bütün kurumlarda da böyleymiş gibi geliyor insana. Ne güzel... Bültenin son sayfalarındaki uygulamanın birçok örgüte, birçok birime örnek olduğunu belki de hiç duymadınız. Artık birçok örgütün üyesi, tıpkı Mimarlar Odası üyeleri gibi, örgütlerinin aylık gelirlerini, nereden ne tür gelirler elde ettiğini ve bunların hangi önceliklerle nereye harcadığını bilmek ve düzenli olarak izlemek istiyor.

Yaklaşan Genel Kurula hazırlık için bir önceki bültenin içerisindeki eki incelediniz mi? Dikkatinizden kaçtıysa, mutlaka okuyunuz. Zaten yarım sayfalık bir metin, ama çok önemli. Şube bu ekle; tüm üyelere, tüm gruplara, tüm inisiyatiflere Oda olanaklarından eşit yararlanma çağrısı yapmıştı. Odanın salonlarından, bülteninden, e-posta zincirinden, broşür basma olanaklarından, eşit yararlanması sistemini getirmişti. Mevcut yönetim yani bizler, bildiğiniz gibi **Demokrasi İçin Mimarlar Platformu'nun (DİMP)** adayları idik. Bu bültenle birlikte elimize geçecek **DETOM** broşürü ise, tümüyle muhalif olan **Demokrat Toplumcu Mimarlar Grubu'nun** ürünüdür. Mimarlar Odası'nda söyleyeceği olan, örgütlenmek isteyen, tüm yoğunluklar için kendini anlatabilme ve çoğalma olanağı hep açık olmalıdır. Mimarlar Odası kendi ortamında yarattığı çeşitlilik ve fikri zenginlikle diri kalmakta, özgünlüğünü ve yaratıcılığını böyle beslemektedir.

Bu fikirlerin sahiplerine, bunların hayata geçmesinin olmazsa olmaz

koşulu “yönetimde olan - olmayan diyalogunun” sürekli sağlanmasında payı olan herkese, böyle fikirlerin yaşama geçmesinin atmosferini 50 yıllık tarihi içinde kuran geliştiren Oda geleneğine, bunların hiçbirine haksızlık etmemek için, son derece dikkatli olmak gerekiyor.

Sizinle, en fazla çaresizlik hissettiğimiz anın duygularını da paylaşmalıyım: Göreve başladığımızın 5. 6. ayları idi, yolladığımız bültenlerin önemli kısmı geri dönüyordu. Bülten dağıtmak için mimarlık öğrencilerinden yardım isteyecektik. Tek tek tüm üyelerimizin bizdeki adreste olup olmadığını saptayacaklardı. Yaptık. Yalnızca 4637 üyemize ulaşabiliyorduk. Toplam üyemizin yarısı bile değil. Evet mimarlar çok yer değiştiriyordu. Yer değiştirirken yeni adreslerini iletmeyi ihmal ediyorlardı. Birkaç değişiklikten sonra izlerini bulmak çok güçleşiyordu. Üyeleri suçlamak kolaydı ama, birçok üyesine ulaşamayan bir örgüt nasıl olabilirdi? Böyle bir örgütün topluma, diğer kurumlara söz söyleme hakkı olabilir miydi? Hadi söyledi, inandırıcı olabilir miydi? Bir kısım **Oda çalışanı** ve **sekreter yardımcısı** görevi üstlendi. Akıl almaz yorucu, bıktırıcı, umutsuz (umutlu) bir çalışmayı, **öğrencilerin** ve birçok **gönüllü üyenin** katılımı ile sürdürdü. Şu anda 5540 üyemize ulaşabiliyoruz.. Üyeye ulaşım projesini hayata geçiren tüm bu insanlar, bu işi nasıl becerdiler, hala kavrayabilmiş değilim ama, bizi büyük bir utançtan kurtardılar. Bu çalışanlara yalnızca minnet duyabilirim. Hala ulaşamadığımız 1211 üyemiz var. Bu çaba, tüm güçlüklerle rağmen kesintisiz sürdürülmeli. Geliştirilen model daha da iyileştirilmeli ve kararlılıkla uygulanmalı.

Birçok şeyi yaptık, birçok şeyi hiç yapamadık; yetemediğimiz yerlerde bizi izleyenler büyük bir anlayış ve hoşgörü gösterdiler.

Temsilcilikler: Yerel ölçekte sıkışmış konumda bizden bekledikleri desteğin çok azını gördüler. Bölge toplantılarını Ankara Şubesi'ne bağlı olan her bölgede, her birimde yapamadık. Bu arada üç birim MDG' den temsilciliğe geçti. Belki onlara da yeterli düzeyde destek olamadık. Ama eminiz ki şube coğrafyamızın zenginliği içerisinde aynı heyecanı paylaştık. 13 sayılı bültene tekrar göz atınız, bu heyecanın yanı sıra **temsilciliklerin** kentleriyle bütünleşmesinin izlerini göreceksiniz. Biz yetmesek de, onlar her çağrımıza sıcak ve etkin yanıt verdiler.

Mimarlar Odası ve Diğer Şubeler: Bu dönem Ankara Şubesini toparlayacağımızı söyledik. Üstlendiğimiz alanlarda nitelikli katkılarda bulunmaya, sorumluluğumuzu tam yerine getirmeye çalıştık. Ama Ankara Şubesi'nin kapsayıcı, sürükleyici, belirleyici rolünü, geleneksel inisiyatifini tam olarak yansıtamadık. Bunu büyük bir açık sözlülükle dile getirdik ve çoğunlukla anlayış gördük. Merkez yönetimindeki ayrılıkları soğukkanlılıkla değerlendirdik ve yönetim çoğunluğu ile aynı yaklaşımda olmadığımızı açıklıkla belirttik. Ama bunu asla yıpratıcı bir ilişkiye dönüştürmedik.

Özellikle Mimarlar Odası'nın geleneksel ve temel konularda politikalarını yenilemesi, geliştirmesi için bir araştırma birimi gerektiği konusunda ısrarcı olduk. Bu birim oluşturulana kadar, proje bazında profesyonel araştırma destekleri alınmasını önerdik. Mimarlar Odası'nın “Örgütsel

Yenilenme” konusundaki çalışmasında bu model deneniyor. **İzmir Şubesi** bazı konularda epeyce kapsamlı araştırmalar için, geçici profesyonel görevlendirmeler yapıyor. Biz de iki arkadaşı Mimarlar Odası' nın “**Yapı Denetim Sistemi**” ve “**Yerel Yönetim Yapısı ve Seçimleri**” konusundaki politikasının belirlenmesi ve yetkinleşmesine katkı sağlamak üzere görevlendirdik. Böylece, geçici sürelerle kurulmuş olsa da, iki araştırma birimi nüvesinden söz edilebilir.

TMMOB ve Diğer Odalar: Bu yıl İl Koordinasyon Kurulu (İKK) sekreterliğini üstlenmemiz gerekiyordu. Bu görevi üstlenemedik. Daha yetkin bir sekreterlik için kendimizi toparlamamız gerekçemizi kabul ettiler. Bununla birlikte, kentsel konularda, birlikte ve ortak inisiyatif geliştirmeye özen gösterdik ve bunu başardık. Ama açıkçası işlerin büyük kısımlarını diğer odalardan arkadaşlarımıza bıraktık ve bunu anlayışla karşıladılar. TMMOB'nin bu dönem üstlendiği tüm inisiyatifleri destekledik. Ancak TMMOB'nin yapısal sorunlarının çözümü için Mimarlar Odası' nın üstlenmesi gereken inisiyatifin çok azını üstlenebildik. Olumlu diyalogda, bu dönem **TMMOB yönetiminde odamızı temsil eden arkadaşların** pozitif yaklaşımlarının büyük katkısını gördük.

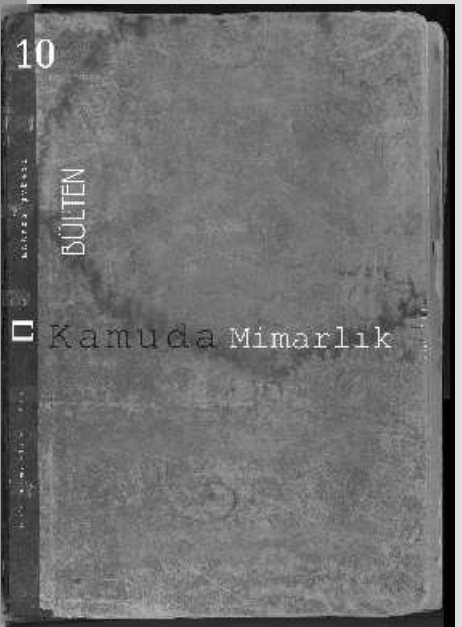
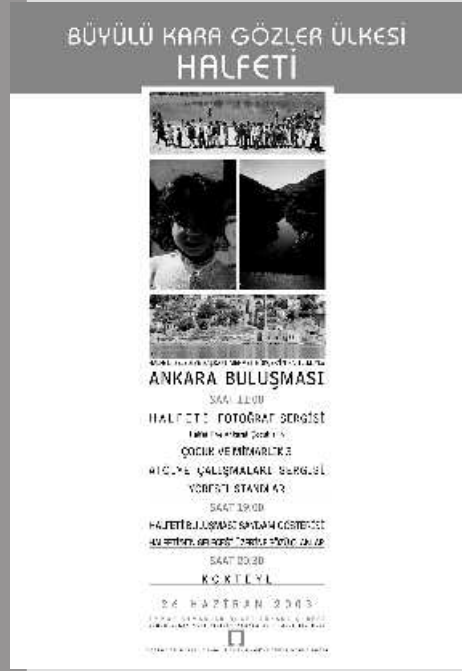
Tüm örgütsel sistematik içerisinde, örgütlenme pratiğinde geliştirdiğimiz inisiyatifin zayıf kaldığını itiraf edebiliriz. Ancak bizim samimi çabamızı anlayan ve bize büyük destek veren TMMOB, diğer odalar, Mimarlar Odası, diğer şubeler ve temsilcilik yönetimlerine yalnızca teşekkür edebiliriz. Bize rağmen verimli işbirliğinin özneleri onlardır.

Bu dönemin en başarılı kurumsal ilişkileri, belki de mimarlık alanındaki diğer örgütlenmelerle gerçekleşti. Birçok çabada; Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği, Mimarlar Derneği 1927, Türk Serbest Mimarlar Müşavirler Derneği, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı ile yan yana geldik. Ama eğer birlikte yapılan çalışmaları azımsarsam; birçok faaliyetimizde neredeyse bütünü kotaran, gerçekleşmesi için her türlü fikri, maddi ve eylemsel desteği veren özellikle KORDER ve Mimarlar Derneği 1927' ye büyük haksızlık etmiş olurum. Kurumsal işbirliğinde yol arkadaşlarımız Kavaklıderem, Mamak Kitle Örgütleri Platformu, ODTÜ Mezunlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, Vekam ... isimlerini anmazsam da büyük haksızlık yapmış olurum.

Oda tarihinde, üniversitelerle ilişkinin gelişkinlik düzeyi ile oda politikalarının gelişmişlik düzeyinin paralel gittiğine inananlardanım. Son yıllarda kendimizi tekrar etmemizin bir nedeninin de, üniversitelerle ilişkilerimizin zayıflaması olduğunu düşünüyorum. Her başvurumuzda bizi sıcak karşılayan, çabalarımızda bizimle aynı heyecanı paylaşan, özgüvenimizin artmasında çok büyük destek gördüğümüz **üniversiteler** ve onların **yönetimine** hepimizin saygı borcu var.

Mesleki Denetim pratiğimizin değişmesi gereği, başlangıçtaki en önemli saptamamızdı. Çok çaba sarf etmemize rağmen, dış koşulların belirleyiciliğini aşamadığımız en önemli alan da, bu oldu. Meslek topluluğumuzun en hırpalanan kesimi, Belediyelerle iş yapan yap-sat

piyasasına hizmet üreten mimarlarla başladığımız, bir dizi arama toplantısı ile sürdürdüğümüz, Aladağ'da iki gün kapanarak mayalandırmaya çalıştığımız süreçte, çok fazla sayıda üyemiz kafa yordu. Çok fazla fikir biriktirdik. Rekabet kurulunun müdahalesi ile gündemimiz değişiverdi ve biz bu birikimi, emek verenlere yeniden döndüremedik. Ülkede yaşanan ekonomik kriz içerisinde ayakta kalma mücadelesi verirken, aynı zamanda Odanın mali yükünü de üstlenmiş olan **Serbest Mimarlık Bürolarının** tümüyle iletişimimizi arttırdık; ancak fikirlerden modele geçişi sağlayamadık. Çabalarımızı ciddiye alan, omuz veren tüm üyelerimize hoşgörü ve olgunluklarından dolayı teşekkür ederim. Aynı anlamda başlatılan sektör toplantıları: şantiyeci mimarlar, pazarlama sektöründe rol üstlenen mimarlar gibi alanların özgün pratiklerini çözümleme çabaları iyi başlangıçlardı ve devam etmesi gerekiyor.

Kamu çalışanları her zaman Oda pratiklerini sürükleyen kesim oldu. Bu dönem örgütlenme çalışmalarına ağırlık verildi. Birçoğu ile ortak programlar geliştirmeye zaman kalmamış dahi olsa, şu anda 39 kuruluştaki işyeri temsilciliğimiz var ve 98 arkadaşımız işyeri temsilciliği üstlenmiş durumda. Bu çok büyük bir potansiyel. Bu çabayı sürdüren neredeyse her hafta birkaç işyerinde toplantı düzenleyen **komitemize**, **işyeri temsilciliğini kabul eden üyelerimize**, her toplantıda deyim yerindeyse bize 'giydiren'/ eleştiren üyelerimize çok şey borçluyuz. Biliyoruz ki, insan dostlarına karşı açık sözlüdür, yakın bulduğuna yüklenir. Biz bu buluşmalarda Mimarlar Odasının potansiyelini gördük. Kanıt gerekirse, 10 sayılı Bülten'e bir göz atın. Her kesimden talep gören, baskısı tükenen ilk bültenimizdir ve kamu çalışanlarının ürünüdür. Kamunun yeniden yapılanmasına, düşünülen yeni kamu personel rejimine ilk tepki verenlerden biri Ankara Şubesi'dir. Konuya dair ilk derli toplu görüşü broşür olarak kamuoyuna arz eden de...

Ankara Şubesi, kamu çalışanlarının örgütlülüğünü geliştirme/ yaygınlaştırma çalışmalarını çok ciddiye almıştır. Kamu çalışanları Halfeti buluşmasının kendisi ve sonuçları, (dokümanlar, sergisi, dia gösterisi ve çocukların ürünleri) bunu açık bir biçimde gösteriyor. Kamu çalışanlarının baştan sona kendi düzenledikleri bu etkinlikle, Şube çalışanları olarak yalnızca övünebiliriz.

Sadece bir kısmına değinerek geçtiğim, ayrıntılarında dünya kadar gönüllü katkı barındıran yukarıdaki çabaların her başarısında, sürekliliğinde, inanılmaz özverisi bulunan **oda çalışanlarına** da haksızlık etmek istemem.

Tüm dönem boyunca her konuda çıtaı aşağıya koymayı ya da aşağı çekmeyi reddeden, bunu tüm mimarlar ve mimarlık ortamı adına onur meselesi yapan, hiçbir işin baştan savma yapılmasını kabul etmeyen, bir şeyi "yapmış olmak için" yapmayı reddederek işleri tam ve eksiksiz kotarmaya çalışan, ama tüm bunlarla da kalmayıp, tüm bu çabaları sürdürürken benim düşünemeyeceğiniz kadar çekilmez ve hırçın tavrımı bile olgunlukla karşılayan **Yönetim Kurulu'nun asıl ve yedek üyelerine** nasıl haksızlık edebilirim?

Belki de en önemlisi, bizim aday olmamızla, bize olağanüstü bir yük yükleyen, ama olağanüstü heyecanlı, coşkulu iki yıl yaşama olanağı veren, iki yıl önce kemancının öyküsündeki "... O zaman belki de bizim görevimiz, yaşadığımız bu sallantılı, hızla değişen, ürkütücü dünyada kendi müziğimizi yapmaktır; önce elimizde olan her şeyle; ve daha sonra bu artık imkansız olduğunda, sadece elimizde kalanlarla..." cümlesini bizimle paylaşan, **kemancının** öyküsündeki o derin duyguda ortaklaştığımız, gelmediğinizde, çağrılarımıza çok az yanıt verdiğinizde bile bu duyguyu paylaştığımız hep inandığımız sizlere, **tüm mimarlara** haksızlık edebilir miyim?

Eğer öyle yapsaydım, her çağrımıza karşılık veren, hep yeni ve özgün katkılarıyla bizi heyecanlandıran, bizi bizden çok ciddiye alan, başta Raci Bademli, Yılmaz İnkaya, Engin Omacan, Memik Yapıcı, Orhan Genç, Ekmel Derya, Muhittin Güreli ... olmak üzere bizi borçlu bırakıp giden tüm dostlarımızın o olağanüstü katkılarını yok saymış olmaz mıyım?

BABAM, TIPKI SİZLERİN BABALARININ DA YAPTIĞI GİBİ, BANA "ADİLOL" DEMİŞTİ.

YENİ DÖNEM PERSPEKTİFLERİ

Ayhan Çelik

MİMARLIK ORTAMININ GÜCÜNÜ
HAREKETE GEÇİRMEK ZORUNDAYIZ.
HER MİMARIN, MİMARLIK ORTAMINA
SÖYLEYECEĞİ; HER MİMARIN
MİMARLAR ODASI'NDA YAPABİLECEĞİ
BİR ŞEYLER OLDUĞU VARSAYIMINDAN
ASLA TAVİZ VERİLMEMELİDİR.

Çeşitli toplantılarda ya da bir çalışmayı sunarken, değerlendirenken, yapılanlardan çok eksik kaldıklarımızı, gündemin yetişemediğimiz kısımlarını, beceremediklerimizi öne çıkarıyoruz. Bu bazılarımızın alışkanlığı ve epeyce de yaygın bir alışkanlık. Bir süre sonra yine aynı ortamda o işlerle uğraşan gençlerin, mimarların ya da çalışan arkadaşlarımızın gözlerindeki hüznü fark ettim. Belki de aylar geçmişti aradan ve aynı durum onlarca kez tekrar etmişti. Kendime söz vermişim bir daha yapmayacağıma dair.

Alışkanlıklar kolay değişmiyor, bazı kuşaklar en çok kendilerine karşı, yakınlarına karşı insafsız oluyorlar.

Her şeyi didikliyor, küçük kusurları bile buluyor ve buna odaklanıyoruz. Bu bardağı boş görme hali, bir kuşak sorunu olabilir mi? Her neyse şimdi de kendi kuşağıma haksızlık etmeyeyim.

Arkadaşlar "yeni dönem perspektifleri" için, iki yıldır şube başkanlığını yürütmüş bir kişinin söyleyecekleri olması gerekir dediler. Haklılar olması gerekir. Söylenecek çok şey var, ama ben hangilerini öne çıkartmalıyım?

Önümüzdeki döneme dair söyleyeceğim ve perspektif oluşturmakta asla ihmal etmememiz gereken altyapıyı "MÜTEVAZİ OLMAYA, HAKKIM YOK..." başlıklı ilk yazımda aktardığım kanaatindeyim. Bu yazı gözden geçirildiğinde, daha derinliğine bir bakış için çalışma raporu ve ayrıntılı ekleri incelendiğinde, iki temel değerlendirmede herkesle anlaşabileceğimize inanıyorum.

1- Mimarlar Odası'nın müthiş bir iş çeşitliliği, iş potansiyeli var. Gündemi çok zengin. Yaptığımız her çalışma, kat ettiğimiz her aşama saçaklanarak yeni alanlar açıyor. Kimimiz bu durumu gündem kalabalığı olarak görüp olumsuzlayabiliriz. Ben bunu bir potansiyel olarak algılıyorum. Bu mimarlığın kendisinden kaynaklanan bir durum. Bu konuda ilgi ve bağlam çeşitliliği konusunda, kuşkusu olanlara mutlaka ACE'nin Beyaz Kitabını incelemelerini öneririm.

2- Mimarlar Odası'nın bu gündem zenginliğine uygun olarak, müthiş bir iş yapma potansiyeli, yapabilme kapasitesi var. Mimarlar Odası aynı anda onlarca işi, onlarca projeyi bir arada ve paralel sürdürme yetisine sahip. Sadece kütüphane ile ilgili başlığı alıp tüm yapılanların ayrıntısına insanız, bazı yapıların yalnızca bu işle ilgili ömür tüketeceğini görürsünüz. Sürece katılan herkes, sorumluluk üstlendiği alanda, inisiyatif

kullanabildiği gibi hem sürece hem de sonuca odaklanabiliyor. Bu beceri, kolektif ortamda olağanüstü bir iş yapma kapasitesi yaratıyor ve eşsiz bir değer.

Bu iki çıkarıma/değerlendirmeye ek olarak, geçtiğimiz iki yılda, mimarlık ortamının değinilen gücünün çok azını hareke geçirmiş olabiliriz. Bu yönde ısrarcı olmak zorundayız. Buna yalnızca Mimarların, Mimarlar Odası'nın değil toplumun ihtiyacı var. Sait Kozacıoğlu'nun söylediği gibi "Mimarlık çok önemli bir toplumsal kaynak ve bizim toplumumuz bu mimarlık kaynağından çok ama çok az yararlanıyor. Her olumlu yaptığımızı, yarattığımızı azımsamadan, deneyimlerimizi paylaşarak çoğaltmak zorundayız. Mimarlık genel hatlarıyla bakılırsa, tarihi boyunca muhalif ve öncü roller üstlendi. Çünkü mimar, insanların en temel gereksinimlerinden biri olan yapıyı çevrenin üretiminde söz sahibi olan ve yaratıcılık eğitiminden geçen biri. Edebiyatta, felsefede, sanatın her alanındaki öncü fikirlerle hızla ilişkilendi, tepki verdi ya da içselleştirdi. Bu toplumun bugün kurucu fikirlere gereksinimini, ütopyasının zenginleşmesi ihtiyacını yadsıyabilir miyiz? Ya da tersinden bakarsak, her şeyin kabullenildiği, kolayca sindirildiği, olanla yetinildiği, hep çitanın aşağı indirildiği bir durumda mimarlığımız boğulmaz mı? Mimarlık ortamının gücünü harekete geçirmek zorundayız. Her mimarın, mimarlık ortamına söyleyeceği; her mimarın Mimarlar Odası'nda yapabileceği bir şeyler olduğu varsayımından asla taviz verilmemelidir.

Tüm bunlara ek olarak, önümüzdeki dönem için mimarlığımızı derinden etkileyecek/ilgilendirecek bir dizi "belirleyen" öne çıkmaktadır. Bu "belirleyenler" Mehmet Onur Yılmaz tarafından kaleme alınan yazıda ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMİN “BELİRLEYENLER”İ

M. Onur Yılmaz

90'LI YILLARDA İÇ VE DIŞ ETKİLERLE YAŞAMAYA BAŞLADIĞIMIZ TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMLE GÜNDEME GELEN KONULARIN BİRÇOĞU, YASAL DÜZENLEMELER HALİNE GETİRİLMİŞTİR. TEORİYE YERLEŞTİRİLEN BU YENİ SİSTEMLER ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE GÜNLÜK YAŞAMDA VE MESLEKİ ORTAMIMIZIN UYGULAMA ALANINDA DOĞRUDAN VE KÖKTEN DEĞİŞİKLİKLERE SEBEP OLACAKTIR.

Çok hızlı bir 2 yıl geçti; insana dair her duygu ile dolu iki yıl... Yaptıklarımızın yüksek niceliğinin ve iyi niteliğinin farkında olsak da hatalarımızı, yapamadıklarımızı, yapmamız gerekenleri, hep daha çok konuştuk. Bize “eleştirel” yaklaşanlardan daha acımasız olduk birbirimize karşı; hiçbir art anlama sığınmadan, yarı yolda kalmadan, anlayarak ve anlaşarak eleştirdik, ürettik. Kolektif aklın, erkten daha değerli ve meşru olduğuna hep inandık.

Bu inançla, iki senenin birikimlerini, açılımlarını, öngörülerini mimarlık ortamına aktarmayı, geri beslemeler almayı önemsedik, önemsiyoruz. Yığınlar halinde depolanan bilginin ulaşılabilir hale getirilmesini, yapılanların doğru şekilde belgelenmesini, odada çalışmaya talip olurken en çok tartıştığımız örgütsel meşruiyetimizi geri kazanmanın olmazsa olmaz ilk adımı olarak gördük. Bu sebeple bir sonraki dönemde odada çalışmaya aday olacaklara, mimarlık ortamına katkı koyacaklara önümüzdeki iki yıl süresince gündemi işgal edecek bazı çalışma akslarının varlığını işaret etmek istiyoruz. Bu konuların yönetim kurulların programlarının dışında Oda gündeminde defaten yer alacağı öngörülmektedir.

Önümüzdeki dönemin ilk önemli virajını yerel seçimler oluşturacak. Seçimlere üç aydan az bir süre kalmışken siyasi partilerin hiç birinin ilan edilen, toplumun tartışmasına ve katılımına sunulan bir programı henüz yok. Bu sefer de, kente, kentliliğe, kentlerimizin geleceğine dair tartışmaların bir iki televizyon programının, üç beş köşe yazısının ötesine geçemeyeceği çok açık. Yerel Yönetimler Reformu Yasa Tasarısı ile gündeme gelen belediyelerin ve yerinden yönetim kavramının tartışmaya açılması gerektiği bir dönemde, kimsenin ilkeler ve politikalar üzerinde konuşmadığı böyle bir ortamda, Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ne Başkent'te ve bağlı birimlerinde ortamı belirlemek ve yönlendirmek görevi düşmektedir. Mimarlar, bu kısır ortamı üreterek aşmalı ve dönüştürmelidirler. Bu çerçevede, Ankara Şube'de başlatılan ve Akın Atauz tarafından koordine edilen çalışma Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin yerel seçimler sürecindeki yol haritasını çıkarmayı amaçlamaktadır. Önümüzdeki dönemin ilk çalışması bu yol haritasından politikalar üretmek olmalıdır. Üretilen bu politikaların Oda ve meslek ortamı tarafından sahiplenilmesinin sağlanması esastır. Bununla beraber UIA tarafından düzenlenen Yaşasın Kentler Fikir Buluşması'ndan çıkacak projeler de sahiplenilmeli, yerel seçim öncesinde ve sonrasında odanın talepleri olarak pek çok yöntemle ilan edilmeli, seçmenin talebi haline getirilmelidir.

90'lı yıllarda iç ve dış etkilerle yaşamaya başladığımız toplumsal dönüşümle gündeme gelen konuların birçoğu, yasal düzenlemeler haline getirilmiştir. Teoriye yerleştirilen bu yeni sistemler önümüzdeki dönemde günlük yaşamda ve mesleki ortamımızın uygulama alanında doğrudan ve kökten değişikliklere sebep olacaktır.

Bunların başında yer alan Avrupa Birliği Uyum Yasaları'yla yaratılan yapay demokratik sistemin, toplum tarafından benimsenen, etkin bir uygulama alanının yaratılması Mimarlar Odası gibi sivil örgütlerin takibi ve sahiplenmesiyle mümkündür. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, kentsel karar alma süreçlerine katılımcılığın yerleşmesi, kentlerin demokratik uzlaşının mekanları haline gelmesi için ortamlar yaratmaya devam etmelidir. Meslek odamızın topluma dönük yüzü ifadesini bu tanımdan

almalıdır. “Çocuk ve Mimarlık” çalışmasıyla oluşturmaya çalıştığımız ilişkilendirme yöntemleri toplumun diğer kesimleri için çeşitlendirilmeli ve sürekli kılınmalıdır.

Mesleki uygulama alanımızı doğrudan ilgilendiren ve yapı elde etme süreçlerinin yeniden tanımlanmaya çalışıldığı yapı denetim sistemi tıkanma noktasındadır. Çok kısa zamanda yeni bir yasal düzenleme ile revize edilmesi beklenen “yapı denetim sistemi” ile ilgili olarak sayısı her gün artan görüşler taraf kuruluşlar tarafından ortama sunulmaktadır. Ancak hiçbir taraf kurum ya da kuruluş objektif bir bakış sergileyememektedir. Bu konudaki Mimarlar Odası görüşü, TMMOB aracılığıyla Bakanlığa iletilmiştir. Bu çalışmayla birlikte Ankara Şube mevcut yapı denetim sistemini çözümlmek ve kamusal yararın ön planda tutulduğu yeni bir sistemin alt yapısını hazırlamak üzere bir çalışma başlatmıştır. Aykut Ülkütekin tarafından koordine edilen çalışma ayrıntılı bir derlemeyi, çözümlmeyi ve önerileri içermektedir. Bir sonraki aşama tüm alt yapısı, gerekçeleri ve önermeleri oluşmuş çalışmanın Oda ortamının kolektif aklının süzgecinden geçirilmesi ve “yeni yapı denetim sistemi”nin tarifinin elde edilmesidir. Daha sonra bu sistem önerisini tüm örgütsel gücümüzle sahiplenilmeli pek çok yöntem kullanarak topluma ve yasanın tüm taraflarına anlatmalıyız.

Yasal alt yapısı toplumla paylaşılmadan oluşturulan ve toplumsal yaşamı hızla etkileyecek bir dizi düzenlemeden ya da girişimden bahsedebiliriz. Kısaca 2B yasası olarak bilinen; orman vasfını yitirmiş arazilerin satışı ve imara açılması, kıyılar, sit alanları ve imar affı konusu, kent merkezindeki okulların satılması girişimi gibi konular bunlardan bazılarıdır. Ankara Şube bu konularda tavrını net bir şekilde koymaya devam etmelidir. Bu başlıkta değerlendirilebilecek bir diğer konu ise uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi ile ilgili düzenlemelerdir. GATS ile verilen taahhütler 2005 yılından itibaren uygulamaya geçecektir. Bu taahhütler çerçevesinde diğer pek çok sektörle birlikte meslek alanımız da koşulsuz olarak uluslararası rekabete açılmaktadır. Karşılıklı olmayan bu düzenleme meslek alanımızı mevcut yapısı ile uluslararası yapı sektörünün taşıronu olmaya mahkum edecektir. Bu sürecin meslek alanımız için yıkıcı olmaktan çıkartılıp itici ve geliştirici bir güç olması yolunun açılması Oda'mızda

kolektif akıl ile geliştireceğimiz politikalara bağlıdır.

GATS sürecinde, uluslararası sermayenin girmeye çalıştığı ülkenin mimarları konumunda iken, paralel olarak yaşanan bir başka süreç, meslek ortamımızın konuya karşı taraftan da ele almasını zorunlu kılmaktadır. Son yıllarda daralan yapı sektörü pek çok üyemizi yurtdışı piyasalarda proje ve inşaat yapma seçeneğine yöneltmiştir. Sektörde, bütün dünyada yaşanan bu daralma büyük sermayeli uluslararası şirketleri dış piyasada küçük bütçeli işlere girmeye zorlamaktadır. Bu durum yurtdışında rekabeti imkansız hale getirmektedir. Önümüzdeki dönemde bu iki sürecin yan yana koyularak değerlendirilmesi ve etkin politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

Bizim dışımızdaki süreçlerin dayattığı ve gündemimizi çoğunu işgal eden pek çok konunun yanında önümüzdeki dönemin takviminde ulusal mimarlığımız için değerlendirilmesi gereken fırsatlar da bulunmaktadır.. Bunların başında kuşkusuz ki Haziran 2005'te İstanbul'da düzenlenecek UIA2005 İSTANBUL' yer almaktadır. Dünyanın dört bir yanından 8000-10000 mimarın katılımının beklendiği bu olayı bir mimarlık bayramına çevirmek ve mimarlığı gündem yapmak gelecek dönemin hedeflerinin başında yer almalıdır. Bu konuda şube ve temsilcilik düzeyinde başlatılan çalışmalar sürdürülmelidir. Şube bünyesinde sürdürülen Bina Kimlikleri Projesi'nin Şube coğrafyasında bulunan kentlerde yaygınlaştırılması, temsilcilik üyesi meslektaşlarımız bu ve benzeri projeler aracılığı ile UIA 2005 İSTANBUL'a etkin katılımının sağlanması amaçlanmalıdır.

Bunlar gelecek dönem gündemimizi yoğunlukla dolduracak başlıklar olacaktır. Örgütlenmesi için Mimarlar Odası ortamının daha çok katkıya ve katılıma ihtiyacı olacağı açıktır. Tüm bu yazılanların ışığında, oda çalışmalarına katkının ve katılımın artırılması yönündeki sistem arayışlarının sürdürülmesi önümüzdeki dönemin en önemli çalışma alanı olmalıdır. Yukarıda başlıklarıyla belirtilen konularda Oda olarak etkin olabilmenin tek yolu budur.

¹ Uluslararası Mimarlar Birliği 2005 İstanbul Kongresi

YENİDEN YAPILANMAK İÇİN ...

R. Faruk Şahin

Mimarlar Odasının mevcut yapısının çeşitli yetersizlikler nedeniyle yeniden ele alınması gerekliliği çok uzun zamandır, farklı şekillerde, gündemin önemli maddelerinden biri olarak her dönemin programı içinde yerini alıyor. Son dönemde de, II. Merkez Danışma Kurulunda Mehmet Bozkurt tarafından sunulan açılımın genel kabul görmesi ve bir grubun bu konuda çalışmaya başlaması ile bu konu yeniden tartışılır hale geldi. Kökten değişimler, yasal düzenlemeler, yönetmelik değişiklikleri vb. konular etrafında sürdürülen tartışmaların bizi bugün taşıdığı nokta çok da umut verici değil. Bu dosya içinde de yer alan Mehmet Bozkurt'un ilk raporu, çalışacak grup ya da gruplar için konunun çerçevesini belirlemek üzere bir yaklaşım üretmeyi amaçlıyordu. Daha sonrasında konunun Mimarlık dergisi aracılığı ile tüm ortamda tartışılması ve kabul görmesi amacıyla bazı çağrılar yapıldı. Gerek kişilerden gerekse Şubelerden Merkez yönetiminin bu çağrısına çok kısıtlı bir cevap geldi.

Aslında tüm bu sürecin bize sağladığı en temel veri, bu konunun yeterli çalışma heyecanı üretmeyen, kanıksanmış bir konu olduğunu gözlemlemek oldu. Kanıksanmışlığın temel sebebi ise, konu üzerine geçmişte yapılan tartışmaların temel birkaç karışılığın ötesine geçmeyecek düzeyde kalmış ve bu şekilde tartışmanın tüm yıpratıcı etkilerini yaşatmış olması gibi görünüyor.

Mimarlık mesleğinin ve bağlı kurumsal yapıların yeniden yapılması gerektiği üzerine çalışmaların, sadece ülkemizde değil Avrupa genelinde de son dönemin önemli konularından bir olarak öne çıktığını görebiliyoruz. "Rethinking Architecture" (Mimarlığı yeniden düşünmek) başlığı son dönemde yapılan pek çok çalışmanın içinde önemli bir yer tutar hale gelmiş durumda. Mimarlık kadar eski ve yerleşik bir kavramın / mesleğin yeniden ele alınması gerekliliğinin bu kadar belirgin hale gelmiş olması, "değişen dünya düzeni"nin lafta kalmayacak kadar geniş / derin bir etki kurduğunun en önemli göstergesi. Yeni dünya düzeni her ne kadar tam olarak gerçekleşmiş olmasa da, acelesiz ama duraksız bir şekilde sistemleşmek yolunda ilerliyor. Bu yeni düzen içinde en temel değişim / dönüşüm alanları haline gelen sınır, kültür, ulus, ticaret, yerellik, evrensellik, iletişim, bilgi vb. kavramların çoğu mimarlık alanını birebir etkileyen kavramlar olduğu içindir ki, değişimin çalkantısı, sarsıntılı gidişinin etkileri çok çabuk ve etkili bir biçimde mimarlık alanına yansıyor.

Tüm bu veriler ışığında şunu söylemek mümkün; bugün yapılmakta olan yeniden yapılanma tartışmaları için geçmişte yapılmış olan öneriler tümüyle geçersizdir. Geçersizdir çünkü yeniden yapılanma gereğini ortaya koyan sorunlar, geçmiştekilerden çok farklıdır ve sadece "Oda" yapısının dönüşmesi ile aşılması mümkün değildir. Almanya ya da İngiltere'de olduğu gibi, yapı çevre ile ilgili çok ayrıntılı bir analiz çalışmasını yapmak, meslek ve meslek örgütü ile ilgili yeni önerilerin gerekçelerini ortaya koymak için ilk adım olacaktır. Mimarlık hizmet alanları, Mimarlar Odası ve ilgili kurumsal yapılar, yasal düzenlemeler vb. konularda ne tür yaklaşımlar geliştirilebileceğini belirlemek için, mimarlık

üzerine gerçekten yeniden düşünebilmek için, çok ayrıntılı demografik verilerin oluşturulması ve veri akışının sürekliliğinin sağlanması iyi bir başlangıç oluşturabilir. Örneğin yapı malzemesi üretimi ya da pazarlanması ile ilgili sektörlerde ya da uygulama alanında çalışan mimarların, bırakın sorunlarını ya da mimarlık alanına etkilerini / yapı çevreye etkilerini tartışabilmeyi, kim olduklarını ve yoğunluklarını bile bilmediğimiz bir durum içinde yeniden yapılanmadan bahsedebilmek mümkün müdür?

Mimarlar Odası web sitesinde, araştırma dokümantasyon kısmı altında yer alan "Almanya'da Yapı Kültürü Üzerine Durum Raporu" adlı belgede, başlangıç noktası olarak yapılan tanıma göre; "Yapı Kültürü" terimi, yapı çevreyi geliştirme sürecini ve bizim bu sürece yaklaşımımızı tanımlar. Terim, planlamayı, yapı üretimini, yapıların yeniden kullanımını ve bakımını içerir. "Yapı Kültürü" bölünmez bir bütündür. Sadece mimarlıkla sınırlı kalmayıp, inşaat mühendisliğini, kentsel ve bölgesel planlamayı, peyzaj mimarlığını ve kamuya dönük sanatları da kapsar. Yapı kültüründe nitelik, toplumun tümünün yapı çevreye ve bu çevrenin bakımına karşı duyduğu sorumluluk düzeyi ile belirlenir." Dünyada kişi başına düşen mimar sayısı açısından en önde giden ülkelerden biri olan Almanya'da hazırlanan bu raporun temel amacı "varolan yapı stoğunun niteliksizliği üzerine tartışmak"tır ! Mimarlık ve Yapı Kültürü İnisiyatifi adlı grubun iki yıllık çalışması sonucunda oluşmuş olan raporda bizim için geçerli olacak cevapların kendisini değil ama nerelere bakmamız gerektiğini görmek mümkün. Benzer çalışmalar İngiltere'de (Rethinking Construction, Egan Report, Architects and the Changing Construction Industry, M4i or Movement for Innovation vb. www.architecture.com'dan izlenebilir), Hollanda'da ve daha pek çok ülkede sürdürülmektedir. Kimi zaman çeşitli ara raporlarla kimi zaman da bir Ulusal Mimarlık Politikası üzerinde mutabakat sağlanması ile (Finlandiya, İskoçya, Malezya, Yeni Zellanda vb.) kamuoyuna sunulan yaklaşımlar ve programlar ile mimarlık ve yapı çevrenin geleceğinin şekillendirilmeye çalışıldığını görüyoruz.

Yeniden yapılanma tartışmaları ve çalışmalarının tek bir yasa ya da bir kaç yönetmeliğin organize edemeyeceği kadar büyük bir alanı kapsadığını; bu alanda tek etkili ve yetkili kurumun Mimarlar Odası olamayacağını; bu tür çalışmalara katılacak gönüllü insanların vakit ve heyecanlarını sömürmemek / tüketmemek için her türlü hazırlık ve altyapının geniş, profesyonel ve tam zamanlı çalışan ekipler tarafından yapılması gerektiğini; böyle bir çalışmanın programı ve süresinin her türlü kısıtlamadan uzak planlanması gerektiğini; çözümler ve önerileri bulmanın o kadar da kolay olmayacağını baştan kabul ederek başlamadığımız sürece, bu çalışmalar, havanda su dövmek, hepimize boşa vakit ve nefes harcatmaktan öteye gitmeyecektir.

Bu bültende konuyu gündeme getirmek ve fikir ve önerilerinize açmak istedik. Devam eden sayfalarda Mehmet Bozkurt'un konu ile ilgili yaklaşımlarını özetlediği raporunu ve bu konu ile ilgili daha önce yaptığımız çağrıya cevap veren Aydan Balamir ve Hasan Kıvrırcı'nın yazılarını bulacaksınız, kendilerine katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Yeniden yapılanma çalışmasının programı üzerine merkez yönetimine götüreceğimiz öneri üzerine çalışmalarımız sürmektedir. Bu konuda yapacağınız her türlü katkıyı bekliyoruz.

YENİDEN YAPILANMA (ÖRGÜTLENME)

Mehmet Bozkurt

Değişen ve gelişen teknoloji, bilgi, üretim ilişkileri ve küreselleşmenin etkileri nedeniyle Mimarlık ve uygulama alanında kaçınılmaz olarak değişime uğramakta, ulusal ve uluslararası arenada mesleğe ve hukukuna ilişkin ciddi değişimler yaşanmaktadır. Mimarlık mesleği ve mesleğin temsilcisi kurum ve organizasyonlar da yapılarını bu değişim ve dönüşüm sürecine uyarlamak zorundadırlar.

Mimarlar Odası'nda da 1986 yılından beri bu dönüşüm ve değişim zaman zaman yumuşak geçişlerle (Bursa Deklarasyonu) zaman zaman da yükselen sert tartışmalarla (Meslek Yasası) sürmektedir.

Ancak bugüne kadar yapılan tartışmalar çoğunlukla örgüt yapımızın yeniden reorganizasyonu ile sınırlı kalmakta idi.

Oysa yeni geline durumda; yapı üretim sürecinin bütünü yukarıda açıklamaya çalışılan nedenlerle yeniden yapılandırıldığı için, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın da bu bağlamda bütünün içerisinde değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Mimarlar Odası bütün bu gelişmeleri çok yakından izlemeli, bilgilenmeli, tartışma yapılan tartışma ve sonuçlarını kendi düşünce ve birikimi ile yorumlamalı reaksiyonere değil aksiyonere bir biçimde sürece katılmalıdır. Aksi takdirde kabul etmek de etmesek de Meslek alanımızın da içinde bulunduğu kurgu bizim dışımızda gerek meşruiyet gerek hukuk gerekse dayatma ile gerçekleşecektir.

Mimarlar Odası'nda yapılacak tartışmalara ışık tutmak amacıyla mevcut durumun bir fotoğrafı çekilerek karşı karşıya bulunulan durum sistemleştirilmeye çalışılmıştır. Çalışma bir anlamda vizyoneldir. Bazı konu ve kavramlar henüz hamdır, üzerinde çok çalışılmayı gerektirmektedir. Metin bu hususlar göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

Ulusal ve uluslararası alanda yapılan düzenlemeler genellikle yapı üretim sürecinin bütününe göz önüne alan bu alandaki durum ve kuruluşların, meslek insanlarının düşünce ve sentezlerine itibar eden bir anlayışla yapılmamaktadır. Genellikle bir alt alan düzenlenmesi nedeniyle gerek alandaki kurumlar gerekse meslek ve meslek insanları konuyla ilişkilendirilmektedir. Bu durumda da dolaylı yoldan net bir hukuksal tanım ve bütünsel bir organizasyon olmaksızın mesleğin formasyonunu (yapısını), mesleğin uygulama alanı ve onun örgütsel yapısı değişime ve dönüşüme

sevkedilmektedir. Bu değişim dönüşüme, organize kurumsal refleks verilmemesi ve/veya verilememesi halinde ise pragmatik yapılanmalar ortaya çıkmakta ve bu da spekülative bir alan yaratmaktadır ve yaratacaktır.

Mimarlar Odamız açısından da kaçınılmaz olarak süratle yapı üretim sürecinin tüm aktörleriyle tüm yapı üretim sürecinin ulusal ve uluslararası gelişmelerini göz önüne alan makro ölçekli bir düzenleme çalışmasına başlanması gerekiyor. Ancak bu pragmatik yapılanmalara da süratli ve aksiyonere tepkiler verilmesi ileride istenilmeyen durumların ortaya çıkmasını önleyecektir.

Diğer önemli bir husus da mesleğin uygulama alanında yaşanmaktadır. Meslek odamızın kurumsal işleyişinde ilişkilenmediği bazı alanlar yani bazı (eğitimi) olmayan meslek yapılarını ortaya çıkarmakta ya da çıkarma tehlikesini taşımaktadır. Ayrıca varolan mesleki uygulama alanının yitirilmesine neden olmaktadır. Genellikle bu yapılar dernekleşme, sertifika, bazı alt hukuk düzenlemelerinde ifade edilme, uluslararası bazı organizasyonlardan yetkilendirme ile meşruiyet kazanmakta ve hukuksal kazanım peşinde koşmaktadırlar. Bu bağlamda uluslararası alanda da tartışılmaya başlanılmış olan, mimarlık ve uygulama alanları, mimarın formasyonu, mimarlık mesleği altında yapılan işlerin de ulusal düzeyde tartışılması ve sonuçlandırılması gerekmektedir. Bu tartışmaların sonuçlandırılmasından sonra mimarlık alanı ya da mimarlık mesleği altında yapılan işlerde çalışan meslektaşlar alanlarının örgütlenmesi, geliştirilmesi, hukukunun oluşturulması vb hususlarda örgütleneceklerdir. Bu örgütlenmelerin tanımlanması ve Mimarlar Odası'nın içinde ne şekilde ifadelendirileceği açıklık kazanmalıdır. Örgütsel ve yönetsel yapının oluşmasının önemli iki ayağı mesleğin uygulama alanları ve bu alanların örgütlü kuruluşlarının bu bilinçle tartışılması ve adım adım hukukunun da oluşması için çaba sarfedilmesidir. Bu alanlar ve örgütlenmeler oluşturulurken meslek alanımızın toplumla ilişkisine özen gösterilmeli, toplumsal meşruiyet için gereken çalışmalar yapılmalıdır.

1954 yılından beri mesleki alandaki anayasal kuruluşumuz Mimarlar Odası ise yaşanan bunca yıllık zengin deneyimler ışığında irdelenmeli, değerlendirilmeli ve bizi bu günlere onurla taşıyan organizasyonumuzun yapısından, yeni yapılanmamız için çıkarsamalar yapılmalıdır. Oda içerisinde çalışmaları süren gelişmiş bazı konular ya da bazı mali ilişkiler gerektiren ama yasa ve (ticari) yönetmeliklerimize göre yapılanmasında ve uygulanmasında zorluklarla karşılaştığımız alanlar da bu yeni yapılanmada göz önüne alınmalı ve bu doğrultuda organize edilmelidirler.

Yeniden yapılanma (örgütlenme) yukarıda açıklamaya çalıştığım nedenler ve anlayışla ele alınmış şemada da görüleceği üzere dört temel ayaktan oluşmaktadır. Bu ilk tartışma metni olduğundan tartışmalarla zenginleşecektir.

Yapılacak tartışmaların ve sonuçlarının mesleğimize, meslektaşımıza ve Odamıza olumlu sonuçlar getirmesi dileğimdir.

I- Ulusal ve uluslararası gelişim ve değişim nedeniyle Oda'nın ilişkilendirildiği, ilişkilendirilebileceği ve ilişkilendiği alanlar:

I / I- Gündemdeki gelişen alanlar:

- 1- Kamu İhale Yasası gereği (4734)
 - 1-1- Yapı Yaklaşık Maliyeti, Birim Fiyatı, Rayiçler ve Fiyat analizleri ile ilgili, kurumlaşma (Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği)
 - 1-2- Danışmanlığın tanımı ve kurumlaşması, (Müşavirlik de bu kapsamda ele alınabilir)
 - 2- 403 sayılı, Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun gereği, (+ ilgili yönetmelikler) Ürünlerin piyasaya arz koşulları, UYGUNLUK DEĞERLENDİRME KURULUŞLARI, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetim ve denetimi. Alana ilişkin kurumlaşma düşünülebilir. Değerlendirme sonucu malzeme ile ilgili Enstitü- Laboratuvar-Ar-Ge gibi kurumlar geliştirilebilir.
 - 3- Yapı Denetimi,
- I/II- Kısa ve orta vadede gelişecek muhtemel alanlar**
- 1- Bilirkişilik-Hakemlik-Ekspertizlik,
 - 2- Uluslararası kriterleri gözetken Ulusal Akreditasyon Kurulu,
 - 3- Sigorta (yapı, meslek, yapı denetim, ekspertizlik vb)
 - 4- Meslek içi eğitim (Enstitü)
 - 5- GATS'a bağlı gelişmeler
 - 6- Sicil Sistemi

Gelişmelere bağlı olarak kurumlaşmayı gerekli kılan alanlar

II- Mimarlık, mesleki uygulama alanları:
Proje
Uygulama (TUS, Şantiye Şefliği, Şantiye Yönetimi vb)

Dekorasyon
Kontrollük
Danışmanlık / Müşavirlik
Planlama
Ar-Ge Çalışmaları
Proje Yönetimi
Bilirkişilik Hakemlik Ekspertizlik
Kamuda Çalışma
Gayrimenkul Pazarlama
Eğitim
Yatırım Danışmanlığı
Yapı Denetimi

Bu alan değerlendirilirken UIA 2001 / UIA 2002 Berlin belgeleri ACE raporları ve Meslek içi eğitim çalışmalarındaki sonuçlar mutlaka göz önüne alınmalıdır. (Vizyonel olarak) Örneğin UIA 2001 belgelerinde yeni mimar formasyonu ile ilgili olarak şöyle açıklamalar getirilmiş.

Proje ve büro yönetimi
Tasarım ve tasarım dokümantasyonu
İnşaat dokümanları
Sözleşme yönetimi
(Bunların alt açıklamaları da vardır)

III- Mimarlık ve uygulama alanında örgütlü kuruluşlar:

TMMOB
Mimarlık Vakfı
Türk Mühendis, Mimar, Müşavirler Derneği
Serbest Mimarlar Derneği (Federasyon öngörüyor)
Yapı Denetimcileri Derneği
Birlikler
Sektör Kuruluşları

Bu grupta bulunan kurumların Oda ile ilişkileri, hiyerarşisi, duruşları, fonksiyonları gibi kavramlar irdelenmelidir.

IV- Mevcut yapı:

Mevcut Oda yapısı enine boyuna masaya yatırılarak sorgulanmalı, değişen ve gelişen ihtiyaçlara, yıllardır yapılan sorgulama ve tespitlere göre değerlendirilmelidir.

MİMARLAR ODASI

ÖRGÜTSEL YENİLENME

PROJESİ

Aydan Balamir
(ODTÜ Mimarlık Bölümü)

Mimarlar Odası 38. Dönem çalışma programı içinde, mimarlık mesleğinin geleceğine yönelik irdelemeleri üstlenen 'Örgütsel Yenilenme Projesi Komitesi', Oda ve Üniversite çevrelerinden 88 kişinin görüşlerini almak üzere birer yazı gönderdi. Yazı eşliğinde 2 kitapçık sunuluyordu:

1. Avrupa, Mimarlık ve Yarın (Beyaz Kitap): Avrupa'nın Yapılı Çevresi İçin Öneriler,
2. 'UIA 2002 Berlin Belgeleri' başlığı altında derlenmiş 2 metin: a) UIA ve Mimarlık Eğitimi b) UNESCO-UIA Mimarlık Eğitimi Onay Sistemi.

Her iki belge de mimarlık mesleği ve eğitiminin işleyişine yönelik girişimlerde güvenle başvurulabilecek içeriklere sahipler. Meslek ve eğitimin uluslararası standartlarını mimarlığın evrensel değerlerini kavrayan bir kültürel birikime dayalı olarak tanımlıyor; böylece ülkeler ve kurumlar arası eşgüdüm için de sağlam, güvenilir bir zemin oluşturuyorlar. Her iki belgenin de meslek içi eğitimin el kitaplarından biri olmanın yanı sıra, mimarlık okullarının ilgili müfredat bölümünde (uluslararası şartlara göre, müfredatta olması beklenen meslek etiği, meslek hukuku gibi derslerde) kullanılması yerinde olur.. Kısaca, belgelerin içerdikleriyle ilgili bir tereddütüm yok. Uygulamasında yer yer tartışılmayı, yeniden tanımlanmayı ve uyarlanmayı bekleyen yerlerinin bulunması şu an için ayrıntıdır; bunlar zamanla incipel yerleşir, esasları üzerinde anlaşılması yeterlidir. Sorun, bu belgelerin ülkemizde nasıl uygulanır konuma getirileceği olsa gerek.

Mimarlık pratiğinin sorunlarını bu topluluk içinde herkes biliyor, yaşıyor; meslek örgütlenmesi ve eğitimindeki sıkıntılar da kimse için sır değil. Sorunların, özellikle 'mimarlık dışı etkenler' olarak ayrılabilirler olanlarını birer birer saymakta ve önem derecelerine göre sıralamakta, hemen herkesin deneyimi vardır. Sıralamalarımız farklı olabilse de, içerdiklerinde kabaca anlarız. Bu yöndeki irdelemeler ve durumu iyileştirici tüm girişimlerde Oda'nın yol gösterici, birleştirici, sonuçlandırıcı rolü olması gerekir. Bu bakımdan, örgütsel yenilenme hedefli bir projenin komitesine, kanımca şöyle bir görev düşüyor: çeşitli kesimlerden derleyeceği önerileri yapılandıran bir '**nâzım planı**' geliştirip tartışmaya açmak; ve üzerinde anlaşılan bir planın gerçekleşmesi için de, uygulamaya dönük bir '**yönetim/işletim planı**' hazırlamak, hazırlatmak.

Meslek jargonumuza yakınlığı nedeniyle (*master plan* ile *management plan* karşılığı olarak) böyle adlandırdım, daha iyi isimler konabilir. Önemli olan, seçimlerle değişen yönetimlerden bağımsız bir yürütme biçimiyle, ilgili hedefler ve eylemlerin projelendirilmesi ve projenin hayata geçirilebilmesi.

Projenin gelişimini izlemek, izletmek için de yönetimler üstü, sürekliliği olan bir **proje birimi** kurmak gerekebilir. Bu birim, değişen yönetimlerin belirleyeceği gönüllü bireyler (komite-komisyon kapsamında çalışma grupları) gerektireceği gibi, profesyonel kadrolara da yer vermelidir -hukukçu, işletmeci, reklamcı, medyacı gibi. Bu işleri mimarlar üstlenmemeli; mimarlar ne istediklerini iyi formüle edip sistemi harekete geçirmeli, ve gereken hizmetleri üst düzeyde almanın yollarını bulmalıdır.

Böyle bir proje içinde, yukarda hemen herkesin aşına olduğunu vurguladığım, 'sorunların mimarlık dışı etkenleri' konunun tek ilgi odağı olmasa gerek. Mimarlığın bir meslek ve disiplin olarak kendi iç sorunlarına yoğunlaşan bir irdelemenin gerekli olduğu, komitenin bu ilk duyurusuna eşlik eden 2 belgenin içeriğinden de hissedilebilir. Belgelerde mimarlığın 'disiplinlerarası olma özelliği' çeşitli şekillerde ifade edilmekte, ve gerek mesleki işleyişlerin gerekse mesleğin eğitilme/öğrenilme biçimlerinin özgün koşulları, hep bu özelliğe bağlı olarak tanımlanmaktadır. **Mimarlığın disiplinler kimliği** ile ilgili bu konu, tartışmaların düşünsel altyapısını oluşturması beklenecek, esasa yönelik bir konu olarak irdeleme kapsamına alınmayı bekliyor.

Mimarlığın kabaca bilim ile sanat üstbaşlıklarındaki bilgi ve değer alanlarına yayılmış konumundan kaynaklanan 'arada kalmış' disiplinler kimliği, büyük bir zenginliktir, mimarlığa özgü bir durum olarak nerdeyse patentleşmiş bir karakteristiktir. En azından entelektüel dünya bunu böyle bilmekte, mimarlığı bu ayrıkışı yanıyla tanımaktadır. Hal böyleyken, bu özelliği belirsizlik, ne olduğu bilinmezlik olarak gören şematik bilimciler tarafından mimarlık, en iyimser deyişle ciddiye alınmayacak bir gariplik olarak algılanmış; gerektiğinde haddi bildirilmek üzere, baskı altına alınmasında yarar olan bir konuma çekilmiştir. Mimarlığın garipsenen (kimi mimarlar tarafından bile tereddütle karşılanan) sanat boyutu şimdilik bir yanda dursun, henüz bilim tarafındaki heterojenliği dahi kabul görememiştir. Kullandığı ve ürettiği bilgi türü bakımından 'fen' alanına olduğu kadar 'sosyal' ağırlıklı beşeri ilimler alanına da yakınlığına karşılık, mimarlığın yüksek öğrenimde 'Fen Bilimleri' olarak adlandırılmış yapı içinde konumlanışı, matematik-fizik-kimya (ve dolayısıyla mühendislik) evreninin zihinsel yatkinliklarına göre şekillenmiş bir model içinde ciddi uyumsuzluklarla karşılaşmasına neden olmaktadır.

Mimarlık bölümlerine öğrenci alımından başlayıp eğitim programlarının kurgusuna ve öğretim elemanı yetiştirmeye kadar her alanda yaşanan sorunlar, mimarlığın disiplinler kimliğinin kabul görmeyişinin, ciddiye alınmayışının doğal sonucudur. Temel bilimler ve mühendislik paradigmasının egemen olduğu kurumlardaki yerleşik işleyişler mimarlığın doğasına uymadığı halde uydurulmaya çalışılmıştır. Üniversiter sistemin uyumsuz bir ögesi konumundaki mimarlık, kendi iradesi dışında belirlenmiş akademik saygınlık ölçütleri ve eğitim-öğretim süreçleriyle çelişkilerini çözememiş, sisteme boyun eğerek uyum sağlama yoluna gitmiştir. Sisteme, kimliğinden taviz vererek entegre olabilmıştır. Mimarlık disiplini ve mesleğinin bu süreçte aldığı yaralar ise, başlıbaşına bir konudur.

Aynı öykü, mühendislik alanı içinde konumlanıp diğer boyutlarından kendini yalıtmış meslek örgütü açısından da anlatılabilir. Oysa mimarlığın kategorik bir ayrımla 'sanat veya bilim' boyutlarına indirgenmeden, heterojen yapısıyla varolması olanaksız değildir. Eğitimde ve meslekte, her iki alana da açık ve yatkin, ama işleyişlerinde özerk olan bir üçüncü eksen doğrultusunda, 'tasarım' merkezli bir disiplin olarak yeniden yapılanması, mimarlık için öncelikli bir adım olarak görülmelidir. Bu adım, referans alınan belgelerdeki işleyişlerin hayata geçebilmesi için de bir ön koşuldur.

YENİDEN

YAPILANMAK İÇİN

YENİDEN DÜŞÜNMEK

(GEREKİR)

Hasan Kıvrırcık

Y. Mimar

Mimarlar Odası bünyesinde yıllardır sürmekte olan ve çeşitli cümlelerle ve formülasyonlarla ifade edilen "yeniden yapılanma" çalışmaları neredeyse her dönem ortaya atılmakta, bir tür düşünce egzersizi olarak tüketilip bitirilmektedir. Kapsamlı sayılabilecek ön çalışmaları bu isimle kurulan görevli komiteler yerine getirmekte, danışma kurulu ya da genel kurullara sunmakta ancak bu dizge içinden pek azı gündemleştirilebilmekte, geriye kalanlar bir başka bahara tartışmak için bırakılmaktadır. Sonra yeni baştan konu ele alınmakta ve bu tekrar sürmektedir.

Mimarlar Odası içinde değişen dünya şartları bağlamında örgüt yapısının değişim geçirmesini ilk elde önercekler aslında pek az değildir. Fakat '**değişimle**' yapıda ne getireceklerini söyleyebilenler ve daha önemlisi bunu

sistemleştirerek gerçekleştirme iradesini taşıyanlar ve yaşama geçirmeye girişecek olanlar pek az görünmektedir. Her örgütlenmede olduğu gibi kuralları önceden konmuş statüko burada devreye girmekte, örgütün anlama(ma) ve dönüşme(me) potansiyeli yeni "**mutabakatların**" önünü kapatmaktadır.

Mimarlar kümelenmesi ve onların örgütlü hali olan Mimarlar Odası yapısı, içinde yaşadığımız toplumun (bir yoruma göre belki biraz ileri...) küçük bir modelidir. Bu yapı içindeki öznal üretim çoğu kez toplumun üretim kapasitesine denktir ve çok benzemektedir.

DÜNYADAKİ DEĞİŞİMLERİN YÖNÜ

Dünyanın son yıllarda küreselleştiği, mevcut kapitalist ekonomik-siyasal sistemin yeni dünya düzeninde sermayenin serbest dolaşımını sınırlar ötesine taşıdığı, sermaye dolaşımının uluslar arası hukukla girdiği ve serbest dolaştığı ülkede kesin güvencelere bağlandığı, merkezileşen ve iletişim ağlarıyla kontrolunu en üst noktaya çıkaran sermayenin yatırım alanlarını önceden düzenlediği, özellikle Dünya Bankası ve IMF ile kredi-borç kullanımının idari, sosyal, ekonomik şartlara bağlanarak dünyanın bu yolla "**yeniden yapılandırıldığı**", yeni dünya düzeni yapılandırmasının modernleşmenin zorunlu bir parçası ve çaresiz uyulacak biricik yol olarak sunulduğu ve gidilen yolun "uyum paketleri" marifetiyle denetlendiği,... bir dünya içinde yaşıyoruz.

Yeni dünya düzeni, melez yapısı, görünürdeki esnek hiyerarşisi, çoklu değişimi, iletişim üzerindeki hegemonyası ve ekonomik program dayatma modelleriyle bütün yeryüzünü hudutları içine almaktadır. Bunun karşılığı da asıl olarak yeni-küresel bir direnişin ortaya çıkmasıdır. Muhatap olan bütün öznelerin her alanda kendilerini ifade edecek ve varlıksal (ontolojik) mücadelelerini öne çıkaracak bir ulusal ve uluslar arası direnişi başlatmak olmalıdır.

Ülkemizde "**borçlanılarak kalkınma**" sürecinin son yirmi yılında alınan kredilerin çoğunun ekinde "yaptırım" olarak yazılanlar, fiilen küreselleşmeyi başlatmıştır. Fakat uluslararası düzlemde kabul edilen 1999'da MAI ve Tahkim Yasası iç hukuk bakımından da yabancı sermayenin lehinde yeni düzenlemeleri içermektedir. Bunlara 2005'te yürürlüğe girecek olan GATS anlaşması eklenince hizmetlerin ve mesleklerin yeni dünya düzeninde alacağı yeni şekillerin morfolojisi belirlenmiş olmaktadır.

Yeni dünya düzeni (küreselleşme) ile ilgili tanımları çoğaltmadan ifade edelim ki bu güne kadar gelişmelere daha çok izleme niteliğinde kalmış bakışın birkaç temel özelliği bulunmaktadır:

1. Küresel ekonomik-siyasal sistemin ülke yasal-idari yapısıyla kesiştiği ve dönuştüğü girişimler, genel olarak 'kapalı' yapılmakta ya da ilgili kümelenmeler takipsizlikten dolayı konuyu kaçırmakta ve üzerinde bilgi sahibi olunamadan yasal süreç işlemektedir.

2. Yeni liberal politikalar ekseninde bakışın 'ikna ediciliği' esintisinde kalanlar yada siyasal söylemde bazen karşıt ifadeleri kullanabilseler bile iş meslek sorunları ve hizmetin şekillenmesi konusuna geldiğinde uluslararası düzene sadece uyabilmeyi, buna ait geç kalınan yapılanma çalışmalarını öğrenmek-öğretmek istemektedirler.

3. Bir çok nedenle küreselleşmeye ve onun görünürdeki

uygulama yasalarına karşı çıkmak isteyenlerin büyük çoğunluğu ise hem birikmiş sorunlar hem de yeni gelişmelere karşı yeterli nitelikte alternatifleri olmaması nedeniyle bir hat oluşturmamaktadırlar.

Geç de olsa son bir kaç yıldır küreselleşme, AB süreci, GATS,... konuları daha yoğun ele alınmaya, bu dosya konusunda olduğu gibi mimarlık kamuoyu ile tartışılmaya, mimarlar tarafından da içselleştirilmesine başlanmıştır.

MİMARLAR ODASI (GERÇEKTEN) YENİDEN YAPILANMALIDIR

Dünya, ülke ve yaşanan gündem eskisinden farklılaşmış, mevcut kavramlar ve yapılar kendi anlamlarından büyük ölçüde boşalmışlardır. Eski yapılar kendi geçerli temsilyetlerini bugün taşımamaktadır. Dolayısıyla Mimarlar Odası için şimdiye kadar ortaya konulan “yeniden yapılanma” tartışmalarının bir benzerinin gerçekleştirilmesi, örgütleme içindeki çeşitli eksikliklerin sayılması içinde bulunulan durum için az gelmektedir. Bir başka değişle Mimarlar Odası, şu andaki yönetmelikleriyle bağlı bütün birim ve kurullarını birbirleriyle uyumlu çalıştırma, üyelerin kişisel şikayetlerinin karşılığı olan yetersizlikleri giderse bile bu durumda sadece içte bir memnuluk yaratabilir ama asıl sorunun tümünü çözemez.

O halde hacmi sınırlı olan bu yazıda bütün parametrelerle değinmeyeceğimiz için savrulmadan konunun bazı parçaları için önerilerde bulunalım:

1. Mimarlar kesiminin sadece bir bölümünün sorunlarını gündeminde tutan bir örgüt, varlığını tartışır.

Oda faaliyetlerini ağırlıklı serbest çalışan “küçük büro sahibi” mimara ve onların üretimlerinin mesleki denetimine indirgemiş olan organizasyon gündemin dışına düşmekte, çalışma akislerini üyelerine benimsetememektedir. Küçük büro sahibi “proje” mimar profilinin artık kaybolma noktasına gelmesi ise bu niyetle kurulmuş (bir daha da kendisini değiştirememiş) örgütün altını boşaltmaktadır. Kamu kesiminde ve ücretli çalışanların temel sorunları etrafında bir örgütlenme yıllardır kurulamamaktadır.

Oysa örneğin sağlık kesiminde doktorların topluma pek ala kendilerini kabul ettirdikleri eylemlerin serbest çalışan değil kamuda çalışan doktorlardan geldiğini unutmayalım.

Toplum yararı gözetilerek yapılan diğer bütün akslardaki çalışmalar kapsayıcı olamayan örgütün merkezleri tarafında üretilmiş “üst dil” haline dönüşmektedir.

2. Program anlayışı unutulmuştur.

Mimarlar Odası yapılanması iki yılda bir seçimle ‘yenilenmekte’, üyelerin demokratik iradelerine başvurulmaktadır. Ancak irade kullanımının içi programla doldurulmamakta, seçimler “yan yana gelmiş kişilerin” üzerinden yapılmaktadır. (Sadece son dönem Ankara Şube seçimlerinde kazanan grup çalışma programını ve anlayışını seçim öncesi ortama anlattı...) Hele listelere yazılan kişilerin “yan yana getirilmesi” hikayesinin dayandığı mutabakatları burada konu bile etmememiz gerekir.

Çalışma programları seçilmiş olan kurullar tarafından “kendileri için” yapılmakta, ilk sayı bültende yayınlanmakta ve ancak başka hiçbir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Ortak aklın eylem programı dönem sonu genel kurullarında hesap

vermek ve almak yönünde bir belge niteliği taşımamaktadır. Program ile birlikte bellek ve gidilecek yol demokratik yaratıcı sürecin dışına, bürokratik yöntemle üretilmiş metine dönüştürülmüştür.

3. Mimarlar Odasını 'taşıyan' kadrolar belirgin bir şekilde yorulmuştur.

Mimarlar Odası yapılanması üye tabanıyla olan ilişkileri azaldıkça ve çalışmalar bazı dönemlerde belirli kişilerin 'fedakarlığına' dönüşünce bir süre sonra onlarda oda içi demokratik yapıyı 'dönüştürmekte', kendilerinin sürekli içinde olduğu ve yeterince kontrol edebilecekleri yönetimleri oluşturmayı denemektedirler.

Fakat buradaki asıl sorun olarak örgüt bünyesindeki aşırı atalet, güven bunalımı ve **dar kadro yapısının yeni ve etkili görevleri üstlenemeyecek denli cılız oluşu** sayılmalıdır. Mevcut yapıyla kısır döngü kendi çözümsüzlüğünde giderek darlaşmayı getirmekte, bu ise arkasına aldığı binlerce üyesi ile temsiliyet sorunları ve dönüşsüz kopuşlar yaşamasına neden olmaktadır. Dönüşümlü olarak yönetime gelen ve “**duyarlılıkları**” sınırlanmış, yorulmuş yöneticiler politika üretmez, çıkış yolları bulamaz olmuşlardır.

ARTIK ÇOKLUĞUN İRADESİNİN GÜNDEMLEŞTİRİLMESİ DENENMELİDİR

Oysa kendimize döndüğümüzde yıllar öncesi yapılmış “**yeniden yapılanma**” çalışmalarının kapsamlarının sonuçta var olanın revizyonunu aşmadığını, dar bir çerçeveye sıkıştığını görüyoruz. Sebeplerden bir kaç olarak, genelde akıl yürütme tarzımızın iki yönetsel yaklaşımdan meydana geldiğini belirtmeliyiz : Bunlardan biri; hegomonik dili ve toplumsal yapıları yerinden etmeyi göze alarak ve bunu yaparak **çokluğun yaratıcı pratiklerinde** yatan alternatif bir **varoluşu** açığa çıkarmak temelindeki **eleştirel yaklaşımdır**. Bu yaklaşım şu anda yeterince benimsenmemiş olsa da aslında bütün yapının dönüşmesine en fazla yardımcı olabilir görünmektedir.

İkincisi yaklaşım ise, öznellik üretim süreçlerini öne çıkaran, kurucu-koruyucu-**gelenekleştirici- etikleştirici-sağlamlaştırıcı** politik yaklaşımdır. Yorgun ve fedakar kadroların (belki de bütün iyi niyetleriyle...) yürüttüğü, kendi yönetsel yaklaşımlarını kalıcılaştıran ve alternatiflerini “etik” tartışmalarına sürükleyip diğerlerini saf dışı bırakan, “**az olsun bizim olsun**” siyasetidir.

Sözünü ettiğimiz eleştirel yaklaşım, içinde olunan sürecin gelişmelerini (kendi özne durumu dahil olmak üzere) ve krizlerini gün ışığına çıkarmayı amaçlar. Çünkü her ele alış, bu uğrakların her birinde tasavvur edilen tarihsel gelişme zorunluluğu, alternatif olabirliklere açıdır. Burada oluşan acılım üzerine yeni ve icat edilmiş bir akılcılık değil, farklı eylemlerin yeni bir senaryosu, **hegomonik düzeni reddeden**, yeni rotalar öneren ve alternatif kurucu güzergahlar ortaya çıkaran bir dizi eylemler, direniş ve arzu karşımıza çıkar. Bu tavır bizi özgürleştirebilir, kimliklerimizi oluşturmamızı ve ayaklarımızın üstünde durmamızı sağlar. Mimarlar Odası örgütü bu gün için bir “**kurucu irade**” gibi çalışmalı eski yapı kendisini (kendisine rağmen) değişimlere açabilmelidir.

Mimarlar Odası tarihi bazı 'etkili sunucular' tarafından konu eki olarak aktarılmaya bırakılmayacak kadar önemlidir. Meslek tarihinin ülke tarihi içinde yer alışı, **sadece anlaşılmaması için değil**, tarihin kendisi tarafından kendisi için yapılması mücadelesinin anayolu olmalıdır.

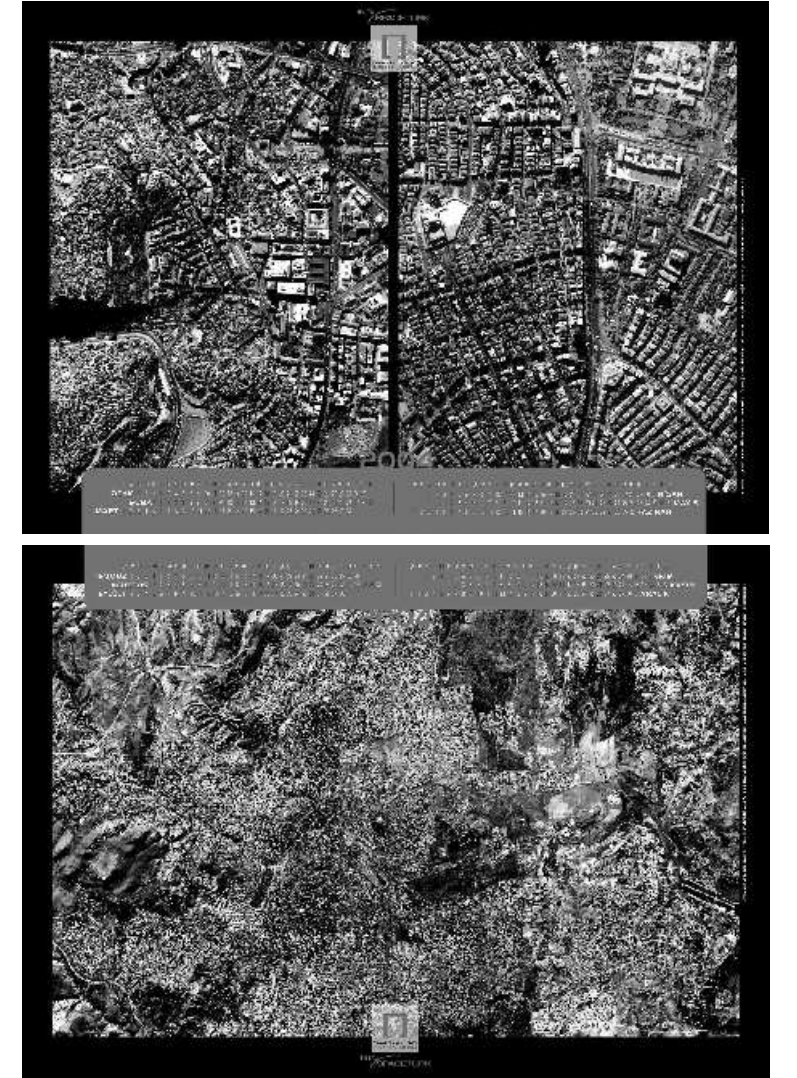
HERKESE MUTLU BİR YENİ YIL DİLEĞİYLE...

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, tüm üyelerine güzel bir yıla başlangıç dileklerini iletmek için bir 2004 yılı takvimi ve ajandası hazırladı.

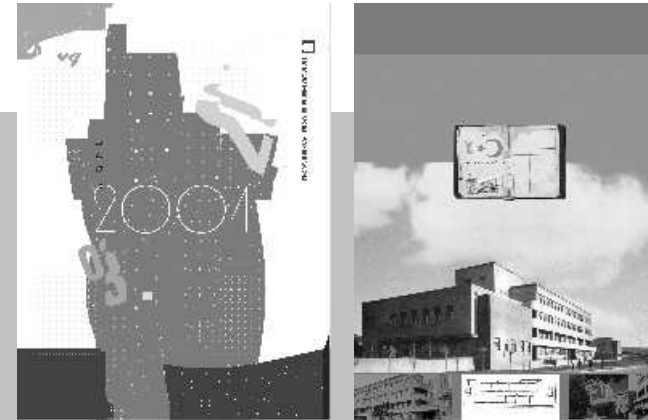
2004 yılı takvimi Ankara'nın uydudan çekilmiş görüntülerini içeriyor. Bütün meslekdaşlarımızın çok ilgisini çekeceğini tahmin ettiğimiz görüntüler İNTA SPACETURK tarafından mimarlara armağan edildi. Ankara'yı çevresiyle birlikte gösteren ilk görüntü 1/30.000 ölçeekte, diğer ikisi ise 1/ 3000 ölçeğinde Kızılay ve Ulus'u kapsıyor.

Haritalarda genel kabul olarak kuzey yukarda olmasına karşın, uydu görüntülerinde çekimin açısına bağlı olarak gölgelerin aşağı gelmesi gerekiyor. Bu yüzden bizim takvimimizde kuzey aşağıda.

2004 yılı ajandası ise, yıl boyu yanınızdan ayıramayacağınız, tasarımı, ara kapakları ve boyutuyla çok özel bir ajanda. Ayları ayıran sayfalarda Ankara'da Cumhuriyetin ilk 10 yılında inşa edilmiş olan 24 yapının Bina Kimlikleri kapsamında tanıtımı yer alıyor. Bina Kimlikleri projesi, Mimarlar Odası'nın kuruluşunun 50. yılı kutlaması için Ankara Şubesi'nin hazırlıklarından biri. Bu projenin ilk ürünü 6-13 Ekim Mimarlık Haftası'nda, Armada ve Karum gibi alışveriş merkezlerinde, Konur Sokak'ta ve Ankara'daki Mimarlık Fakültelerinde dolaşan bir sergi olmuştur. Bundan sonraki aşamada kimliklerin ilgili binalara uyarlanarak, binaya giren insanlara temel bilgileri verecek şekilde takılması planlanıyor.

Ajanda ve takviminizi Ocak ayı boyunca Oda'ya gelerek elden teslim almanızı rica ediyoruz. Hem postada çıkabilecek kaybolma, yıpranma gibi sorunlardan kurtulmak, hem de 6700 üyeye postalamanın getireceği büyük mali yükten kaçınmak için en doğru yöntemin dolaysız teslim olduğuna inanıyoruz. Ocak ayında alma fırsatını bulamayan üyelere Şubat ayında posta yoluyla ulaştırmaya çalışacağız.

2004 - 2005 YILI TEMSİLCİLİK YÖNETİM KURULLARI BELİRLENDİ

YÖNETİM KURULLARINDA GÖREV ALAN TÜM ARKADAŞLARIMIZA BAŞARILAR DİLERİZ.

BARTIN TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : NAZİRE OYLUM IŞIK
Sekreter : SELİM KARAKAŞ
Sayman : EROL KAYMAKÇI
Üye : AVNİ ÖZYER
Üye : ABDULVAHİT GÜL

BOLU TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : HÜSEYİN ÖZSOY
Sekreter : NİHAT GÜLER
Sayman : FATMA VARDALLI
Üye : İBRAHİM AKSOY
Üye : MURAT MISIRLIOĞLU

ÇAYCUMA TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : FUAT KALAYCI
Sekreter : TUMAY ŞEN
Sayman : UFUK CİBİR

ÇORUM TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : ARİF CANCANOĞLU
Sekreter : FEYYAZ SERİM
Sayman : ÜLKER GELDİ
Üye : AYDIN ÖKMEN
Üye : İLKUNUR CERİT

DÜZCE TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : NERMİN YILMAZ
Sekreter : İRFAN DURSUN
Sayman : DERYA TAYMAZ
Üye : ÇETİN ORAL
Üye : RABİA DURMUŞ

ELAZIĞ TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : YÜMMÜ SAATÇİ
Sekreter : ORHAN ZIRHLIOĞLU
Sayman : BAYRAM KAVAK
Üye : SÜLEYMAN ŞEKER
Üye : KAZIM SANAÇ

ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : UFUK DEVECİ
Sekreter : VEDAT BORULU
Sayman : ATLIHAN ATILLA
Üye : HAYATİ KESER
Üye : ALİ KADI

KARABÜK TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : MEHTAP BAŞARAN
Sekreter : İLYAS ÇAVUŞOĞLU
Sayman : NİHAT İYİCAN
Üye : ELİF KÖSE
Üye : BİLNUR KIZILIRMAK

KASTAMONU TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : ABDULLAH ERSEN ÇETİN
Sekreter : H. NURAY YÜCEL
Sayman : AHMET SEVGİLİOĞLU
Üye : ALİ KERİM ÖZDİKMENLİ
Üye : BÜLENT SAKİ

K.D.Z. EREĞLİ TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : FERİDUN GÜLERYÜZ
Sekreter : GÜRDAL DAĞLI
Sayman : FIRAT EROĞLU
Üye : ÇETİN AKLAN
Üye : BANU SEZER

KIRŞEHİR TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : SEVİM ÖZDEMİR
Sekreter : MEHMET GÖMCÜ
Sayman : ÖMER ARSLAN
Üye : NECATTİN TORUN
Üye : MEHMET KURT

MALATYA TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : BAYRAM YAMAN
Sekreter : ABDURRAHMAN YAVUZ
Sayman : AYLIN ORUÇ
Üye : HALİME ALDEMİR
Üye : ABDULVAHAP ATABAY

NEVŞEHİR TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : AHMET HAMDİ HATİPOĞLU
Sekreter : TAHSİN YILDOĞAN
Sayman : TUNCEL ÖÇMEN
Üye : RASİM ÖKEER
Üye : KURŞAT HAKAN CEVİZ

SİVAS TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : HÜLYA KAYIŞOĞLU
Sekreter : SONGÜL AYDIN
Sayman : NACİ SÜHA
Üye : NEDİM KANGAL
Üye : ÖMER FARUK ERDOĞAN

ZONGULDAK TEMSİLCİLİĞİ

Başkan : NECMİ ÖZBAY
Sekreter : ÜMIT VELİOĞLU
Sayman : NEJAT ALTINKAYA
Üye : AHMET BAŞÇI
Üye : HÜSEYİN PULAT

YEREL YÖNETİMLER VE KENTLER VE SİVİL TOPLUM VE POLİTİKA VE GELECEK

Akın Atauz

Mimarlar Odası
Konur Sokak üzerinde
Yüksel Caddesiyle kesiştiği köşeye yakın bir yerde bulunuyor

Pencerelerden Konur sokak görünüyor:

Kalabalık bir toplumun devingenliği
Bu sokaktan, daha çok genç yaş grupları, öğrenci erkekler ve kızlar geçer
Başbozuk ve tam anlamıyla sivil bir halk
Sivil, yani, kente ait, kentli; yani kentli ve uygar bir halk
Devlet geçmez. Üniforma pek görülmez, nadir zamanlarda miğferler, kalkanlar, coplar ve silahlar kalabalıklaşır

Dükkanlar vardır
Hepsi kar edebilmek ve para kazanabilmek için çırpınan dükkanlar. Ticaret yaparlar
Genellikle kültürel gereksinimleri karşılayacak nesneleri satarlar: Kitaplar, dergiler, kırtasiye, bilgisayar malzemeleri, ya da bunun gibi şeyler...
Yiyecek- içecek satarlar: öğrencilerin ayaküstü veya oturarak kendilerini doyurmaları ve küçük sohbetler yapabilmeleri için Barlar ve lokantalar vardır: Biraz daha büyük yaş grupları için Gürültülü ve bağırs- çağırış diğer malları satan dükkanlar. Piyasa düzenlemelerine ve onun ekonomik kurallarına uyarak çalışanlar

Uğultuları ve bayraklarıyla gelen protestocular: Toplumun kendilerini görmesini ve duymasını isteyen gruplar
Bayraklar, flamalar ve alkışlarla gelirler. Sokağa konuşurlar. Küçük bir meydan olduğunu düşünebileceğimiz o sıkışık mekanda bulunanlara... toplumun bütününe, kamuoyuna, dünyaya seslenirler, bütün küreye...
İnsan hakları savunucuları, toplumun verdiği kararları yasaların oluşumunu veya değişimini beğenmeyenler, yoksullar, güçsüzler, küçük ve marjinal gruplar. Kentin insanları. Topluma, herkese, devlete, diğer kurumlara seslenen insanlar. Kentin insanları

Otomobiller gezer yaya yollarının ortasında
Otomobillere yasak olan saatler bilinir ama bu saatlere uyulmaz
Kurallar ve güçlüler ayrı yerlerde bulunurlar, yörüngeleri birbirine teğet bile değildir
Kurallara uymak istemeyenler için kurallar, uyulmayabilir niteliktedir
Zaten kurallar toplumsal da değildir. Sadece zorlayıcıdır
Toplumsal güçlerin birbirini dengeleyebilmesi, kurallara bağlı olmaktan çok, o anda ellerinde olan güce ve zorlayıcılığa bağlıdır

Belediye kural koyucudur ve denetleyici. Zabıta yapar denetlemeyi: Her zaman yetersiz ve keyfi, her zaman anlamsız ve katı, her zaman herkesin tepkisini çekecek biçimde umursamaz ve zorba
Zabıtaların öğle yemeklerini yiyecekleri veya akşam evlerine gidecekleri saatleri bilir seyyar satıcılar. Hemen sokağa açılır mendiller, kağıtlar; yere serilir posterler ve orta sınıfların en beğenisiz olanlarının evlerini süsleyen resimler
Hepsi farklı biçimlerde yoksul olan satıcılar, öğrenciler, marjinaler, simitçiler, korsan CD ve CD kılıfı satanlar, niyet çektirenler, fal bakanlar, dövme yapanlar...
Kitaplar, mumlar, tütsüler, resimler, kartpostallar, kazaklar, balonlar, t-shirt'ler, tatlılar, simitler, tavşanlar ve daha geç saatlerde dumanları tüten bir ateşte köfteler, kestaneler,...
Bazı seyyar satıcılar, anlaşmalıdır zabıta, zabıtaya karşı, tekerleklerin üzerinde açar tezgahını her saatte: kalemler, piller, çakmaklar, cep telefonu kılıfları

Sokak, usulen süpürülür. Ama hiçbir zaman gerçekten temiz olmaz
Otomobiller ve insanlar birbirine sürünür hareket halinde, tekerlekler sokaktaki posterlerin ucunu ezer ve çöplerin arasında dolaşır mağrurca

Lokantalar naylon torbaları döke- saça sürükleyerek, sokak köşelerine bırakırlar çöplerini

Toplayıcılar, gece geç saatlere kadar bu çöplerin içinden çıkacak değerli/ kullanılabilir çöplere bağlı olan yaşama şanslarını zorlarlar. Küçültücü ve aşağılayıcı bir iş yaptıklarını asla düşünmezler

Geç saatlerin seyyar satıcıları sokakta yer yer ateşler yakarlar Çöpleri bir yaşam umuduna çevirmeye çalışanlar da ısınırlar bu ateşlerde

Lokantaların profesyonel müşterileri geçer geç saatte. Çoğu kez tek başına yürüyen erkeklerdir bunlar Üst katlardaki konutlarda oturanlar, sokakların gece gürültüsüyle baş başa, evlerine çekilmiştir çoktan Yüksek topluklu ayakkaılan burkakak kadar eğri- büğrüdür kaldırım. Pis ve kirli, hem de tehditlerle dolu

Tek-tük kalmış bahçelerin kedileri, çöplere doğru seğirtir, gündüzleri pek fazla gözükmek istemezler ortada, insafsız kalabalığın ayakları altında Kocayan akasyaların artık dökcek yaprakları bile pek az kalmıştır beton kaplamalar üzerine Binalar bakımsız, dökülen cephe görüntüleriyle umursamaz, bir reklam ve tabela karmaşası arkasına gizlenmeye çalışan kaba bir duyarsızlık içindedir Kablolar böler göğü ve cepheleri, dilimlere Gökyüzü küçük gri-mavi bir şerit gibi belirebilir çirkin apartmanların arasından ve tam güneyden alır kışın güneşini sokak Otopark olmaktan kurtulabilmiş arka bahçe kalmışsa, birkaç meyve ağacı oralarla gizlenmiştir

Habermas, Demokrasi teorisini kurarken, irdelediği üç normatif model arasından, *“liberal ya da Locke’ci demokrasi”* veya *“cumhuriyetçi demokrasiye”* göre *“usulcü”* veya *“müzakereci siyaset”* paradigmasını ayırt eder

Habermas, Müzakereci siyasetin, iletişimsel biçimler içinde kavranabileceğini, devletin hiyerarşik düzenlemeleri veya piyasanın adem-i merkezietçi düzenlemeleri yerine, bütünleşmesini dayanışmadan alan bir kaynağı bulunduğunu düşünür

Sivil toplumu, kamu idaresinden ve piyasanın aracılık ettiği özel ticaretten bağımsız bir temel, yurttaşların kendi geleceklerini belirleyebilme praksişi için, bir ön koşul olarak kabul eder

Farklılıklar ve etnik, dinsel, dinsel, kültürel, sınıfsal farklılık biçimleri geçit yapar sokaklarda Farklılıklar, karşı koymaya çalışırlar anaakımların akışına ve kendi kimliklerinin siyasetini yaparlar, yapmaya uğraşarak dik dururlar, varolurlar kentin mekanlarında, kamusal alanlarda... Kimlik/ farklılık müzakeresi yaparlar duruşlarıyla ve geçişleriyle ve söyledikleriyle

Seyla Benhabib soruyor: *“Demokrasi homojenleştirici kimlik modellerine mi dayanmaktadır? Evrensel yurttaşlık idealinde yer var mıdır?”* Kentte, toplumda ve kamusal alanda?

Habermas, *“gerek liberal, gerek cumhuriyetçi modelin- ister bir piyasa toplumunun bekçisi, ister bir etik toplumun bilinçli kurumsallaşması biçiminde olsun- devleti merkeze koyan bir toplum görüşü öngörmesine itiraz eder”* Merkezi olmayan bir kamu alanını savunur Bu alan, daha çok özneler arası bir ağ gibi kurulur Öznesiz iletişim biçimleri temsili demokrasinin organlarında

veya dışında, *“az çok rasyonel görüş ve irade oluşumunun ortaya çıkabileceği sahaları oluşturur”*

Çeşitliliklerden oluşmuş bir toplumsal yapıda, siyasal kararlar nasıl alınır?

Günlük yaşama ilişkin siyasetler nasıl oluşur; ve kimler oluşturur bu siyasetleri?

Nerede yürüyeceğim? Çocuklarım yaşamlarını tehlikeye atmadan çocuk bahçesine ya da okula gidebilecekler mi yaya kaldırımından?

Ağaçların altında yürümek bir yaz sabahı ve göğü mavi görmek, mümkün olabilecek mi?

Ninemin mezarı kaybolmayacak ve ben onu, kent yaşamının bir parçası olarak anabilecek miyim zaman zaman?

Boğucu gazlarla zehirlenmeden ve zincirler aşmak zorunda kalmadan kentin merkezinde gezebilir ve alış veriş yapabilir miyim?

Süpermarketler ve şekerici dükkanları, ayakkabı tamircileri ve terziler, kentin merkezinde yaşayabilecekler mi?

Dükkanımda ya da taksimde her hangi bir yönetsimsel tehditle karşılaşmadan para kazanabilecek miyim? Rüşvet vermem gerekecek mi?

Kalesi eski kentin, ve içindeki Osmanlı Anadolu ve Balkan mimarisi ayakta kalabilecek mi?

Evim; evim nasıl olacak? Nerede olacak evim? Evimin içinde bulunduğu konut çevresi yaşanası bir yer olacak mı?

Sosyal konutlar ve gecekondu, orta sınıf mülkleri ve kat mülkiyetli apartmanlar nasıl evrilecek?

Çalışma odamda yazı, evimin bahçesinde veya bahçeye bakan balkonda şiir yazabilecek miyim?

Sinagog ve cami, manastır ve kilise, yaşamımı karartmadan, gündelik gezintilerime zenginlik getirebilecekler mi?

Bisikletime binebilecek miyim? Koşabilecek miyim spor için, yoksul olsam da? Çocuklar basket oynayabilecek mi, futbol maçı yapabilecekler mi, mahalle aralarında?

Fabrikamdan/ atölyeden kirlilikler saçacak mıyım gökyüzüne ve gürültümlle bezdirecek miyim kenti, kar ettiğim sürece?

Wolin:

“Demokrasinin bir yönetim biçiminden başka bir şey olarak yeniden kavranması gerekir. Acı deneyimlerle koşullanan, sadece geçici başarı şansına mahkum olan, ama siyasal düzenle ilgili hafızası ayakta kaldığı sürece, yinelenebilir bir olasılık olma özelliğini taşıyan *bir varoluş tarzı*...” diyor

Ama demos'un her zaman “doğru” kararlar vereceğini, gerekli olan siyasetleri bulacağını nereden biliyoruz? Buna güvenebilir miyiz her zaman? Yerel yöneticilerin ve yerel yönetimden geçerek, mahallelere kadar toplumun çeşitli kesimlerine yayılan karar yetkilerinin ne için nasıl kullanılacağından nasıl bu kadar emin olabilirim? Günde beş vakit namaza veya sabah işe başlarken bayrak törenine zorlanmayacağımı, başımı örtmeden sokakta gezebileceğimi, hatta ayak bileğimdeki ses çıkartan halhalın “erkekleri baştan çıkartıcı bir simge” olarak yorumlanmayacağını? Burada ve Maraş'ta, ve Konya'da ve Urfa'da, Diyarbakır sur içinde, nereden bileceğim, bütün tarihi kent dokusunun yerle bir edilip, 6 metrelik sokaklara 12 katlı apartmanlar dikilmesi için imar planı değişikliği yapmayacağımı? *“Kişisel çıkarlar peşinde koşan yurttaşların demokratik irade oluşumu, görece zayıf normatif beklentilerle doludur”* diyor Habermas

“Çoğulculuk yarışının, faşizm, yabancı düşmanlığına dayalı milliyetçilik ve sağcı popülizmin örnekleri değil de, iyi ve adil bir demokratik siyaset örneği olacağından nasıl bu kadar emin olabiliriz? Halk her zaman bilge midir? Halkın verdiği kararlar her zaman adil midir?”

Cumhuriyetçi demokrasi anlayışının, yasama siyaseti için, stratejilerin rasyonel seçiminde devleti merkezi bir konuma getiren yaklaşımı (Türkiye’de çok uzun zamandan beri bildiğimiz siyaset) kaçınılmaz olarak her zaman ihtiyaç duyacağımız bir yaklaşım mı? Demokrasinin kendini düzeltici mekanizmaları arasında yalnız halkın iradesi değil, Haklar Bildirgesi kurumları, anayasacılık, yüksek mahkeme ve halkın seçilmiş temsilcileri arasındaki etkileşim gibi süreçler sayılabilir

Barber: *“Gerek duyduğumuz şey, değişen dünyada sabit standartları katılıkla uygulamaya yönelik temel buyruklar veya tekil zihinsel feraset değil, ortak zemini keşfetmek veya yaratmak için gerekli siyasal becerilerdir.”* diyor

Savunucuları, *“demokrasinin çekışmeli ruhunu da gözetebilecek bir müzakereci demokratik siyaset görüşü”* öneriyorlar. Kaybedenlerin, stratejilerini yeniden gözden geçirerek yola nasıl devam edebilecekleri, uğraşlarını hangi yollardan sürdürebilecekleri veya sürdürüp-sürdüremeyecekleri, müzakereye dayalı direniş odaklarını nasıl kuracaklarını belirleyecekleri ve oyunu sürekli olarak bu mücadeleler üzerine kurdukları bir demokrasi...

Böyle bakıldığında demokrasi *“spekülatif değil, pratik”* hale gelmekte ve *“eyleme ilişkin”* olmaktadır. Barber,

“yaşamlarımızın pratik alanında sürekli değişen bir çıkar çatışması ve iktidar çekışmesi çerçevesinde ortak karar aldığımız, ortak davranış biçimini seçtiğimiz ve ortak değerleri yarattığımız veya dile getirdiğimiz bir rejim/ kültür/ sivil toplum/ yönetimdir” diyor demokrasi. Böyle algıladığımızda *“demokratik siyasetin devrimci ruh, özerklik ve demokratik kararların müşterekliliği ve kurumsallığı gibi normatif bazı vasıfları vardır”* diye de ekliyor

Tekrar Konur Sokakla Yüksel Caddesinin köşesine dönecek olursak, Mimarlar Odası, kent toplumunun geleceğe bakışında ona yardımcı olabilecek araçları sağlayacak bir perspektifin içine, bu sokaktaki esnafı, konut sahiplerini, seyyar kestande satıcılarını, ellerinde flamalarla yürüyerek gelenleri, ana caddeden homurtularla akıp giden trafiği, ayaklar altında ezilerek bir geçit haline gelmiş minik parkları ve yeşil alanları, belediyeyle arası iyi olmayan tüccarları ve çökmekte olan kent merkezindeki dükkancıları, çocukları ve yaşlıları, kadınları ve erkekleri, gecekonducuları ve apartmancıları, yoksulları ve varılları, villaları ve fabrikaları, otomobilleri ve belediye otobüslerini, yani kent halkı ve sorunlarını nasıl koyacak? Müzakereci demokrasi önerisindeki müzakere süreçlerini nasıl tanımlayacak ve nasıl biçimlendirilmesini önerecek?

Bu müzkereci süreç, belli ki, 1930'lar Ankarası gibi, hızlı ve kesin bir biçimde Cumhuriyetçi bir çizgide göz dolduran bir vitrin oluşturamayacak. Seyyar satıcılarla ve apartman sahipleriyle, belediye başkanlarıyla ve sokaktaki yayalarla, özel otomobillilerle ve dolmuşçularla, kadınlarla ve muhtarlarla, bütün kent halkıyla ve tekrar tekrar müzakere meclislerinin kurulması ve işlemesi ve böylece yaşanabilir bir kent yaratılması kolay olmasa gerek, yine de “yerel yönetim” kavramına doğru nasıl bir yolculuk yapacağımız önemli ve yanıtlamaya devam edeceğimiz sorular bu müzakerelerle birlikte olgunlaşacak

Bu yazıda tırnak içindeki alıntılar, Seyla Benhabib (ed.) (1999), Demorasi ve Farklılık, WALD, İstanbul kitabından yapılmış, sayfa numarası gösterilmemiştir

KANUNDAN DEĞİL

İNSANDAN KORKARIM

/ KABAHAATİ ARARKEN

Şevki Vanlı

YAPILMAK İSTENEN, DÜZENİN

İYİLEŞTİRİLMESİ DEĞİL, OLABİLECEK EN

KÖKLÜ DEĞİŞİM. ŞİMDİ ÜLKE

YÜZEYİNDE BAKANLIK UZANTILARI

VARSA, İSTENEN ÇOK YANIYLA

BAĞIMSIZ DEVLETÇİLER

KURULMASIDIR. BELKİ, YÜZYILLARDIR

MERKEZİ YÖNETİMLE YAŞAMIŞ BİR

ÜLKEDE FEDERAL BİR DÜZEN...

Benim zamanımda, ortaokulda okutulan yurt bilgisi dersi sınavında hoca "Adamın biri ben kanundan korkmam demiş" cümlesinin açıklamasını istemişti. Biz de, uygar bir insanın zaten topluma yasalardan daha saygılı olduğunu söylemek istermiş gibi bir yanıt vermiştik... Şimdi olsa "Kanunlardan korkmam ama insanlardan yılmış durumdayım" diye yanıtlardım.

Genelde kanunlar iyi kötü akılcı olurlar. Onların insanlar gibi değişken duygusalılıkları, keyifleri, acıları, aklın alamayacağı kadar çeşitli tepki ve yaklaşımları vardır.

KADDAFİ VE DEMOKRASİ

1980 yılında olmalı Bingazi'de otel odasında Libya diktatörünün, belki elli sayfacık Yeşil Kitap'ını okumak amacıyla yatağa uzanmıştım. Kaddafi, eski Yunan şehir devletlerinden başlayarak, demokrasinin temsille değil, ancak bireyin doğrudan katılımı yoluyla olabileceğini savunuyordu... Nitekim çöldeki bir köy bile kendini yönettiği iddiasındaydı...

O sıralarda, Kaddafi'nin bir kararı ile bankalardaki mevduat hesaplarının yarısı yok sayılmış, bir futbol maçı sırasında kapılar kapatılarak seyirciler askere alınmıştı... Posta idaresinin biriken mektupları yaktığını, Bingazi'den Tripoli uçağına binmek için bilet bedeli kadar haraç istendiğini anımsıyorum... Ama Kaddafi'nin derdi demokrasi idi.

Libya'daki biz yabancılar, bunun gibi birçok haberi, sohbetlere renkli öyküler alarak katardık... Umarım, bizdeki yabancılar da Türkiye'deki her gün yayılan acıklı haberleri böyle kullanmazlar. Gerçekten düzenimizin dikişleri attı.

UYGULAMA YOKSA KURAL NE YAPSIN?

Devlet yönetiminin amatörce özü, kurallarla, uygulama ve denetim yapılması ise, uygulama ile denetim çığırından çıkmış ise, insanlar kuralları uygulamıyorsa, kuralların iyi mi kötü mü olduğu nereden belli olur? Elli yıllık ve özellikle son 20 yıllık laçkalık nasıl giderilecek? Sorunu kurallarda aramak, sanırım yanlış adrestir. Doğrusu eğitimde aramak olmalı...

Olan düzenin ve onu oluşturan kuralların o kadar kötü olduğuna, düzenle birlikte herşeyin değişeceğine, daha iyi olacağına inanmıyorum. Düzelmenin uygarlık, onun da kaplumbağa hızında bir süreç olduğuna eminim. Ben kolaydan ve kolaydan korkmayandan korkarım. Cesaret çok önemli bir güç ise, korkmak da erdem olmalı... Bir ülkede düzeni değiştirmenin nasıl bir girişim olduğunu hayal edemeden yapmaya hazır olduğunu sanmayı cehaletin kahramanlığı sayarım.

Üniversiteler örnek, benim güzel Anadolulm... Bugün ekonomik gelişme gösteren Anadolu şehirlerimiz, örneğin yüzyılın başlarındaki teknolojiyle sanayiye adımını atamazdı... Gelişmemiş teknolojiye insan becerisinin payı çok daha yüksekti... Yani gelişme yerel insanın bilgi ve becerisinin geliştiğini değil teknolojinin geliştiğini göstermektedir.

Hemen her yöreye üniversite tabelasını astık, ne oldu? Eğitim kadrosu bulamadığımız gibi, eğitim ve öğrencilerin daha gelişmiş bir kentsel ortamdan yararlanarak daha iyi yetişmeleri engellenmiştir.

Ankara'nın görevlerini yüksek düzeyde yerine getirmeleri büyük ölçüde aksarken, aynı işlerin ülkenin her köşesinde

yapılması nasıl sağlanacak, onların kontrolü nasıl olacak? Merkezden yönetilen diyelim 80 birimin kendi kendini yönetecek düzeye gelmesi için yetişmiş eleman nasıl bulunacaktır? İnsanlar diğerini kendine göre değerlendirdiğine göre, eksikleri göremeyen üst düzey yöneticilerin, herşeyi kolay zannetme eğiliminde olabileceklerini düşünürüm. Acaba yerel örgütlerin projelerini merkez mi engelliyor? Yoksa yerel uygulamalar merkezi gereksiz kılacak kadar kusursuz mu?

Örneğin Türk şehirlerinin yapı nitelik düzeyinin çok düşük olduğunu ve bunlara yapılan büyük yatırımlara yazık olduğunu bu yöneticilere anlatabiliyor musunuz? Bir belediye meclisinin, fay hattını bir imar kararı zannettiğini anlatan öykü belki herşeyi açıklamaktadır.

GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMANIN ANATOMİSİ

Ülkenin yönetimi merkezi iken, ciddi bir araştırma yapılsa, Ankara bağlantılı olumsuzluklar, Türkiye'de olanların çok küçük bir bölümü çıkar...

Yapılmak istenen, düzenin iyileştirilmesi değil, olabilecek en köklü değişim. Şimdi ülke yüzeyinde bakanlık uzantıları varsa, istenen çok yanıyla bağımsız devletçikler kurulmasıdır. Belki, yüzyıllardır merkezi yönetimle yaşamış bir ülkede federal bir düzen...

1950'lerde Forum Dergisi'nde yerel yönetimlerin güçlendirilmesini, hem demokratik düzen, hem de imar işlerinin daha iyi yürütülmesi için savunuyordum... O zamanlar Türkiye bu soygunlar, 30.000 insanımızın can verdiği etnik / politik kavgalar, halk / devlet ilişkilerindeki yozlaşma yoktu veya çok azdı... Ülkenin ekonomisini dışta ve içte pazarlayan politikacılarımız ve bürokratlarımız yokken... Nüfusumuz bugünkünün neredeyse yarısı, kent nüfusu belki 1 / 7 iken...Yani olayların kontrol edilebilirliği başka ölçülerdeyken... Bugün bozguna uğramış devlet düzenini önce düzeltmeyi düşünmeden ters yüz etmek... Bu cesareti dehşetle karşılıyorum.

EKONOMİK VE POLİTİK YAPININ DUYARLILIĞI

Dağılımın içiçe geçmiş durumu düşünülmeden, ülkede etnik ve tutucu kesimlerin karmaşık istekleri değerlendirilmeden, Kaddafi mantığıyla kararlar almak ateşle oynamaktır... Bugün Ankara merkezli yangının, ülke yüzeyine yayılması gibi bir etkinin bizi nereye götüreceğini düşünebiliyor musunuz?

Bugün Marmara bölgesinin ekonomik mantığının, güney-doğunun duygusal isteklerinden daha güçlü olduğu hiç düşünülüyor... Avrupa'nın Kıbrıs'ı satın alma girişimi KKTC'li Türk'lerin kafalarını nasıl karıştırıyorsa, Marmara bölgesi ve Ege için bu tür olasılıkları bile devlet adamlarının düşünmesi gerekmez mi?

Yetkinin dağıtılmasının ekonomi sağlaması ise bir çelişki olmalı...Galiba tarihte devletlerin parçalanma dönemi başladı!..

ANKARA KIZILAY MEYDANINDA YAPILMAK İSTENEN

TRAFİK DÜZENİ DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA GÖRÜŞLERİM

İlhan Gülgeç

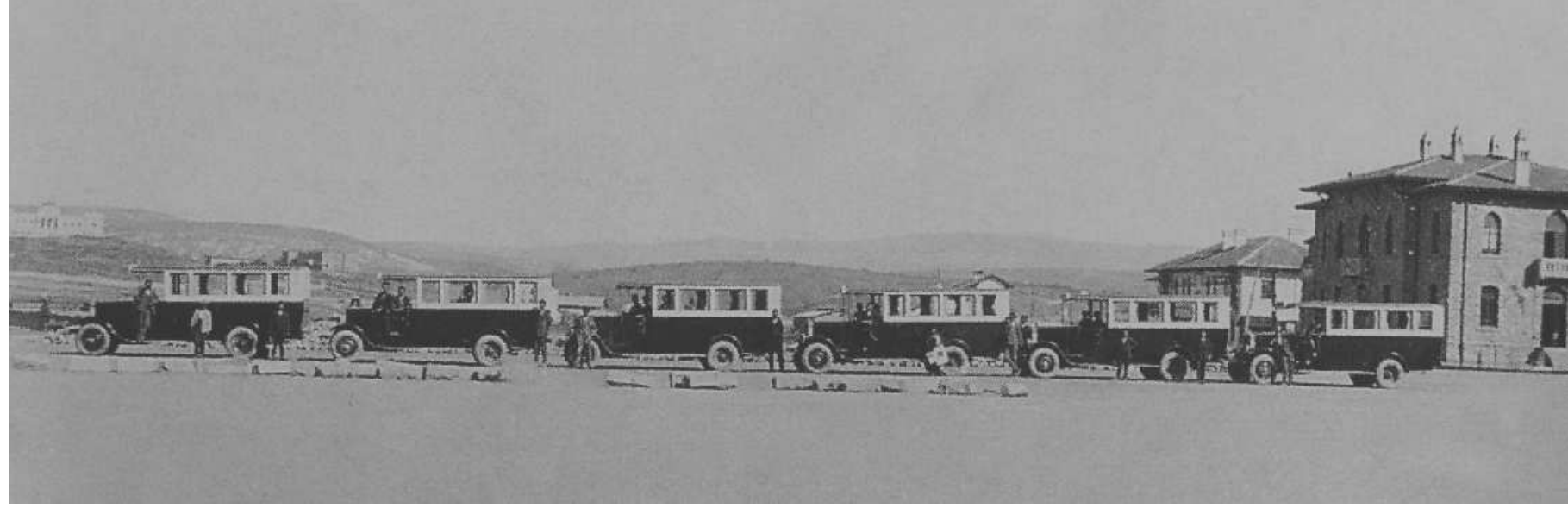
Y. Müh. Mimar
Ulaşım ve Trafik Mühendisi

BİLİMSEL BİR KONU OYLANIR MI?

ŞAYET 2X2=4 OYLANIP, HAYIR

ÇIKSAYDI, BUNDAN BÖYLE 2X2=4

DEĞİLDİR Mİ DİYECEKTİK?

Öncelikle, trafik denilince; sadece araç akımı değil, araç ve yayanın her ikisinin de trafik akımını oluşturduğunun hatırlanmasında fayda vardır.

Bugün kentlerimizde karşılaşılan en büyük çevresel problem, trafikle beraber yaşamaktır. Kentsel tasarım, kentsel aktivitelerle ulaşım sisteminin başarılı fiziksel ilişkisini sağlar. Ulaşım planlaması ile kentsel gelişim planı bir bütünlük arzeder. Ulaşım planlamasında hedef; sadece en iyi ulaşımı tek başına sağlamak değil, kentsel hayat kalitesini de geliştirmektir. Bu da ulaşım alt yapısı ve standardı ile birlikte kentsel gelişim ve ulaşım ilişkisinin bütünlük içinde iyi anlamakla sağlanır.

Araç sahipliliğinin artması ile, milyonlarca kişiye ulaşımında kolaylık ve konfor sağlanırken, gürültü, hava kirliliği ile çevresel sakinler ve sokakları kullanan yayalara tehlikeler getirilmektedir. Bu problemleri çözmek görevi ise; mimarlar, şehir plancıları, mühendisler, ulaşım ve trafik mühendislerine düşmektedir. Bu konuda herkesin bir görüşü olsa da görev, bilimsel olarak yapılacaktır.

Trafik mühendisliğinde, kentsel trafik kontrolü, artık ışık kontrollü belli bir yol boyunca, her kavşakta belli bir hızla gidildiğinde trafik lambalarında hep yeşille karşılaşılan “yeşil dalga” türü değişmiştir. Bunun yerine, belli bir bölgede ana yol ve yanyollar dahil tüm yollardaki trafik akımını dikkate alan ve buna göre trafik ışıklarında en az gecikmeyi sağlayacak şekilde optimum faz sürelerini hesaplayan bilgisayar kontrollü programlarla “Alan Trafik Kontrol” programları kullanılmaktadır. Örneğin, Londra kentinde akşam pik saatte takriben en az 60 adet

programın otomatik olarak kullanılabileceği bilinmektedir.

Aynı yol yüzeyini kullanacak olan yaya ve araç, ki bunu “yol kullanıcıları” olarak tanımlayabiliriz, aralarında paylaşımdan doğan bir çatışma görülmektedir. Yayaların riski sadece, uygun yaya geçidi tesisi ile azaltılabilir. Böylece, araç ile yaya trafiği; belli bir düzenle, aynı yol yüzeyini sırayla kullanacaklardır. Burada yolu karşıdan karşıya geçmek isteyen yaya en az süre ve mesafede yolu geçmek isterken, uygun geçiş tesisi ile yeterli emniyet sağlanarak kaza riski en aza indirilecektir. Belli bir emniyet ve rahatlıkla, en kısa geçiş süresi sağlanmazsa; yaya, kendisine sunulan geçidi kullanmayı seçmeyecektir. Hemzemin yaya geçidinde araç yaya çatışmasının, yol kullanıcılarına etkisi, yaya geçit yeri ve şeklinin seçimi ile çözümlenir. Burada hem yayanın ve hem de araç kullanan ile araçtaki yolcuların emniyeti ve kayıp zamanı önem taşır.

Bir yol boyunca veya kavşakta; tek başına araç veya yaya gecikmesi dikkate alınmaz, her ikisinin de saatlik akım yüküne göre karar verilir. Bir yere yaya geçidi yapılıp yapılmayacağı, yapılacaksa ne tür geçit olacağı, tahmine dayalı görüşle veya ben yaptım oldu ile değil, bilimsel olarak saptanır. Bu konuda **TS 7635 sayılı “Şehir içi Yollar-Yaya geçitleri Seçim Esasları”** konulu mecburi standard da vardır. Yapılacak sayım ve hesaplamalar sonucunda, yaya geçidinin; hemzemin mi, yoksa alt-üst geçit mi, hemzemin ise ışık kontrollü mü ve bu durumda yaya faz süresinin ne olması gerektiği hesaplanıp karar verilir.

Ankara’da Kızılay meydanındaki son uygulamaya gelince; araç trafiği, İl Trafik Komisyonu kararı ile düzeltilmiş görünse de, karar yaya hareketleri bakımından eksiktir, ve komisyonun bilimselliği tartışılır durumdadır. Bu konu da fazla bilimselliğe girmeden, birkaç noktaya değinilebilir.

Geri kalmış bir ülkede bile rastlanması güç bir düzenleme ile, beton engeller, acaba karar vericilerin ve uygulamacıların medeniyet veya bilgi seviyesine bir gösterge midir?

Bilimsel bir konu oylanır mı? Şayet 2x2=4 oylanıp, hayır çıksaydı, bundan böyle 2x2=4 değildir mi diyecektik?

Bir yayanın her çıkışta olmayan ve sık sık bozulan yürüyen merdivenden inip, karşıdaki çıkış kapısını dolambaçlı yollardan geçerek uzun bir süre sarfedip bulması kolay mı olmaktadır? Çocuk arabaları ne yapacaklar?

Raylı sistem istasyon alanı günün her saatinde her zaman emniyetli midir? Geç saatlerde veya çok kalabalık pik saatlerde kapkaç olayları mümkün müdür?

Raylı sistem yolcu akımına ilaveten alt geçiti kullanmak zorunda bırakılan yaya akımı ilavesiyle, merdiven alanı, koridor alanı yeterli midir, yürüme süre ve emniyeti olumlu mudur? Raylı sistem istasyon girişlerinin emniyet bakımından gerekli olarak kapatılmasıyla, bu saatte geçiş yapmak isteyen yayanın perişanlığı nasıl giderilebilir?

Ticari merkezin en önemli noktasında bulunan, “T” şeklindeki Kızılay kavşağına gelen yollar, şehir içinden geçen “otoyol” veya yüksek hız ve araç yoğunluklu “çevre yolu” mudur?

Sonuç olarak;
Ankara için, kapsamlı ulaşım planı yapılmalı, bu planda; kent plancılarıyla birlikte ulaşım plancıları da Kızılay’da araç trafik yoğunluğunu azaltıcı yeni akslar aramalı, trafik mühendisliği hesaplamalarıyla kavşak ve geçit düzenlemeleri

KIZILAY'DA NELER OLDU!

1 EKİM 2003

Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın talebi üzerine, T.C. Ankara Valiliği İl Trafik Komisyonu Başkanlığı Kızılay, Osmanlı ve Ulus kavşaklarında "geçici" trafik düzenlemesi kararı aldı.

3 EKİM 2003

Kızılay kavşağının Atatürk Bulvarı istikametinde paralel çalıştırılması ve bulvar üzerinden sola dönüş verilmemesinin ilk aşaması olarak; Kızılay'daki ışıklı, hemzemin yaya geçitleri bariyerlerle kapatılmaya başlandı. Yayalardan karşıya geçişlerde metro alt geçitlerini kullanması istendi.

6 EKİM 2003

Çevre Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası ve Şehir Plancıları Odası Ankara Şubeleri; yönetimi, kent merkezlerinin bir otoyol olmadığını anlamaya, insansız bir kent merkezinin olamayacağını görmeye, taşıt merkezli trafik düzenlemesinden vazgeçmeye ve insan merkezli düzenlemelerin önünü açmaya davet etti. Tüm Ankaralıları seslerini yükseltmeye ve başlatılan hareketi desteklemeye çağırdı.

18 EKİM 2003

Ankara Valiliğinden ve Ankara Büyükşehir Belediyesinden, öncelikle kavşaktaki ışıklı yaya geçitlerini tekrar yerleştirmesini, Ankara Ulaşım Planlarında öngörüldüğü gibi, Kızılay'ı yaya öncelikli bir bölge haline getirmesini, zeminde çok daha sık ışıklı yaya geçidi yapmasını, özel araç trafiğinin akışı için kent merkezinden geçmeyen seçenekler üretmesini talep eden sesler yükseldi. Pek çok Ankaralı ve 31 sivil toplum kuruluşu bir araya geldi. Toplanmaya başlayan dilekçeler, imzalar çoğaldı.

19 EKİM 2003

Yükselen sesler yanıt bulmadı. Yayaların karşıya geçmesini önlemek için cam bariyerlerin önüne beton bariyerler yerleştirildi. Atatürk Bulvarı üzerinden Gazi Mustafa Kemal Bulvarı ve Ziya Gökalp Caddesi'ne araçların sola dönüşü yasaklandı. Bariyerler yerleştirildi.

22 EKİM 2003

Ankara Valisi Yahya Gür, Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek ve diğer ilgililerin katılımıyla uygulamanın aksayan yönlerinin, tepkilerin ve faydalarının değerlendirildiği bir toplantı yapıldı. Toplantı sonucunda, Büyükşehir Belediye Başkanlığınca 25 Ekim'de bir anket yapılması, 27 Ekim'de ise Kızılay'ı ağırlıklı kullanan sürücülerle bir toplantı yapılması kararlaştırıldı.

25 EKİM 2003

Ankara Büyükşehir Belediyesi Kızılay'daki düzenlemeler için anket yaptı. Güvenpark ve metro alt geçitlerine yerleştirilen 100 adet sandıkta, saat 07:00-19:00 saatleri arasında oy kullanıldı.

Aynı gün; "İnsan ve kentli haklarına saygılı; kente dair çağdaş, bilimsel uygulamaların yapıldığı bir Ankara için, kentimizin sahipsiz olmadığını göstermek için Ankaram Platformu'nda bir araya geldik" basın açıklaması yapıldı. Yerel demokrasinin ve karar alma süreçlerinin hiçbir ilkesi ile uyumşayan bu uygulama yerine Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne "Bilime ve tekniğe aykırı olan bir uygulama hakkında referandum yapılamaz. Gerçek referandum, ancak, bariyerleri kaldırarak, ışıklı geçitleri yerleştirilerek tercihin Ankaralıya bırakılmasıyla ortaya çıkacaktır. Duvarları kaldırın, tercihinizi Ankaralı yapın!" denildi. Ankaram Platformu o gün de binlerce imzalı dilekçe topladı.

28 EKİM 2003

T.C. Ankara Valiliği İl Trafik Komisyonu Başkanlığı; anketin ve sürücülerle yapılan toplantının sonuçlarını da gözönüne alarak, Kızılay'daki uygulamaları tekrar değerlendirmek üzere biraraya geldi. Toplantı öncesinde, Ankaram Platformu 17.975 adet imzalı dilekçeyi Valiliğe teslim etti. Ankara Valiliği İl Trafik Komisyonu'nun, Vali Yahya Gür Başkanlığı'nda yapılan ve Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in de katıldığı toplantısında, Kızılay Kavşağı'nda eskiden olduğu gibi araçların sola dönüş yapabilmesi, yaya geçitlerinin ise metro altgeçitlerinden devam etmesi kararlaştırıldı.

1 KASIM 2003

Alınan kararların yürütmesinin durdurulması için hukuki mücadeleler başlatıldı. Ankaram Platformu Cumartesi eylemlerine devam edeceğini açıkladı.

8 KASIM 2003

Ankaram Platformu, Ankara Valiliğini ve Ankara Büyükşehir Belediyesini anlamadan, görmeden, dokunmadan, sevmeden yönettikleri bu kentin kentlisi olmaya çağırırdı.

13 KASIM 2003

Ankara 5. İdare Mahkemesi, Ankara Valiliği ile Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın, Kızılay'da yayaların metro alt geçitlerini kullanmalarına yönelik düzenlemeye ilişkin işleminin yürütmesini durdurdu. Kararda "İl Trafik Komisyonu'nun kararında, davalı belediyenin teklifi doğrultusunda Kızılay kavşağında yaya geçişlerinin engellenerek tüm yaya hareketlerinin metro giriş ve çıkışlarına yönlendirilmesi yolunda bir karar alınmadığı halde, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce yaya geçişlerinin kapatılması suretiyle fiili durum yaratılarak yetli gaspında bulunulduğu tartışmalıdır." denildi.

BUGÜN

Kızılay'daki ışıklı yaya geçitleri açıldı. Esiden yayalara 35 saniye süreyle yanan yeşil ışık, şimdi 25 saniye süreyle yanıyor. Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin almış olduğu karara Belediyenin itirazı ise Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nce reddedildi. Şubemizin bu konuda başlattığı hukuki süreçle ilişkin bilgileri ise "Mimarlar Odası Ankara Şubesi Dava Özetleri" bölümünden takip edebilirsiniz.

GÖKÇEK'E BİR RET DAHA

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ, KIZILAY'DAKİ YAYA GEÇİTLERİNİ KAPATAN ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MELİH GÖKÇEK'İ BİR KEZ DAHA REDDETTİ. AVUKAT SEDAT VURAL, METROYA AİT ALT GEÇİTLERİN KULLANILMASINI SAĞLAMAK AMACIYLA KIZILAY MEYDANINDAKİ YAYA GEÇİTLERİNİN BARİYERLERLE KAPATILMASI ÜZERİNE DAVA AÇTI. MAHKEME, "YÜRÜTMİYİ DURDURMA" KARARI VEREREK, YAYA GEÇİTLERİNİN YENİDEN AÇILMASINI SAĞLADI. ANCAK BELEDİYE YETKİLİLERİ, BU KARARA İTİRAZ ETTİLER. MAHKEME BU İTİRAZI REDDETTİ VE MEYDANDAKİ GEÇİTLERİN YAYALARA KAPATILMASINA İZİN VERMEDİ.

Hürriyet Gazetesi 14. Aralık.2003

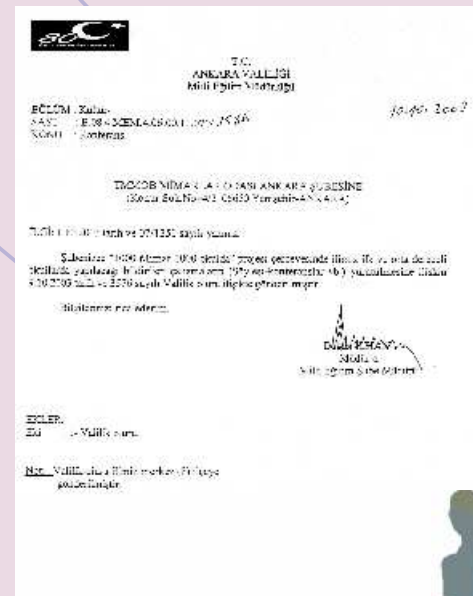
Karikatür: Aydan Çelik

1000 MİMAR

VE PERDE...

ANKARA'DAKİ OKULLARA MİMARLARIN AKIŞI BAŞLADI GÖNÜLLÜ OKULLARIMIZIN VE MİMARLARIMIZIN SAYISI ARTIYOR. ON BİR OKULDA ÇALIŞMALARIMIZ ETKİN OLARAK DEVAM ETMEKTEDİR.

ANKARA VALİLİĞİ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, “1000 MİMAR 1000 OKULDA” PROJESİNİ ONAYLADI. 10 EKİM 2003 TARİHİNDEN İTİBAREN VALİLİK OLURU İLE ANKARA MERKEZDEKİ SEKİZ İLÇEDE YERALAN TÜM OKULLARDA PROJEMİZİ GERÇEKLEŞTİREBİLİR DURUMDAYIZ.

1000 OKULDA

ARTIK; 1000 OKULUMUZ VAR... PEKİ 1000 MİMAR OLABİLECEK MİYİZ?

ARTIK; MİMARLAR KENDİ ÜRETTİKLERİ PROJELER İLE OKULLARA GİDEBİLİYORLAR.

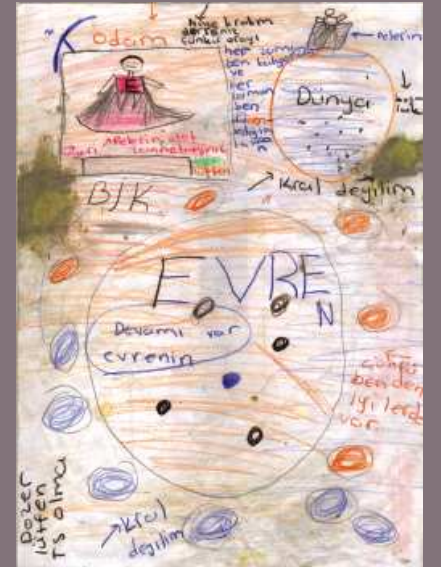
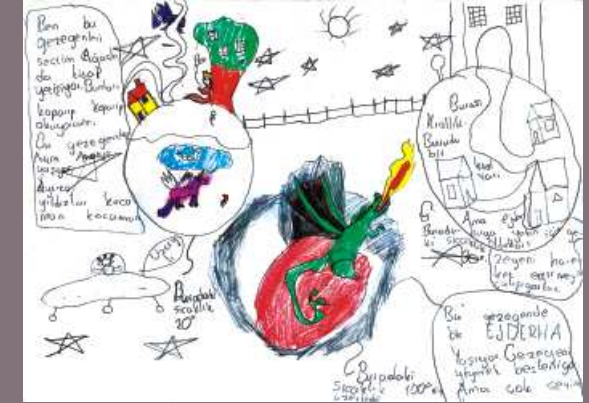
ARTIK; MİMARLIK, MEKAN VE KENT EĞİTİMDE ETKİN OLARAK VAROLABİLECEK.

ARTIK; 1000'LERCE ÇOCUK VAR ULAŞMAMIZ GEREKEN VE DE DİKKATLE, ÖZEN VE ÖZVERİ İLE YÜRÜTMEMİZ GEREKEN CİDDİ BİR PROJEMİZ.KATILIMINIZI BEKLİYORUZ; 1000 OKULDAN BİRİNDE BİZİMLE VE ÇOCUKLARLA OLMANIZ GEREK...

KATKINIZI BEKLİYORUZ;OKULLAR İÇİN ÜRETMEMİZ GEREKEN 1000 PROJE VAR. FİKİRLERİNİZE VE AÇILIMLARINIZA İHTİYACIMIZ VAR.

İLGİNİZİ BEKLİYORUZ; 1000 OKUL İÇİN 1000 MİMARA GEREK VAR... ÇAĞIRIMIZA KATILMANIZI DİLİYORUZ; ÇOCUKLAR BİZİ BEKLEMekteLER, ONLARA SÖZÜMÜZ VAR...

BİRLİKTE “1000 OKULDA 1000 MİMAR” OLABİLMEK ÜMİDİYLE...

MİMARLAR ODASI
1000 OKULDA

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ
ÇOCUK VE MİMARLIK GRUBU

cocukmimarlik@mimarlarodasiankara.org
info@mimarlarodasiankara.org

MİMARLAR GELİYOR

Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu Çocuk ve Mimarlık çalışmalarının yürütüldüğü okullardan sadece birisi.Besinci sınıf öğrencileriyle başlayan çalışmanın ilk dakikalarında çocuklara yaşanan heyecan gözlerindeki parıltı, öğrencilerin soruları karşısında kelimeleri seçerek bulmaya çalışan mimarlar, ve koridorlarda yankılanan "mimarlar geliyor" çığlıkları ; mimarlar, toplum ve çocuklar için belkiide yeni bir dönemin habercisiydi. Mimarlar geliyordu... Ve artık onların gündeminde şimdilik haftada birde olsa mimarlar vardı. Mimarlar Odası'nı duyanlar vardı elbette... orası mimarların toplandığı yerdi ve televizyonlara açıklama yaparlardı...

Farkında olma üzerine kurgulanan proje çalışmalarında önce harita okumaya başladılar. Hergün gelip gittikleri, oturdukları, evlerinin bulunduğu sokakları işaretlediler. Neden Ankara'yı sevip sevmediklerini anlattılar...

Farkında olma projesi ilerleyen süreçlerde bir semt farkındalığına oradanda bir kent farkındalığına dönüşmeyi hedeflemektedir. Sorun tespitleri ve alternatif önerimler üzerine gelececek grup çalışmalarında daha şimdiden heyecanlandırııcı gelişmeler yaşanmaya başladı bile. Çalışmalarda elde edilecek ürünlerin; Oda'da ve okulda sergilenmesi ve öğrencilerle birlikte bir semt gazetesi çıkartılması fikri öğrencileri oldukça heyecanlandırdı. Şimdiden giderecek olan bu gazeteyi biz devam ettirebilir miyiz soruları giderek artıyor.

Projede sürdürülebilirlik açısından bir diğer çalışma aksıda, proje bitiminde sürekli oda ile iletişim içerisinde olabilecek bir model örgütlenme aksının da tartışılıyor olması. Çocuklardan oluşacak bir kent izleme meclisi yada kent izleme gönüllüleri üzerine kurulacak bir çalışma... belki de başka bir şey ...

Bunlar Gaziosmanpaşa'da yaşananlar ve yaşanacaklar.
Süreç neyi gösterecek hep birlikte tanık olacağız...

Kimbilir belki siz de başka bir okulda, başka bir sınıfta
"mimarlar geliyor" çılgınlıklarını duymak isteyebilirsiniz...

G.O.P İlköğretim Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu
Tezcan Karakuş Candan, Ayşen Beyazıd, Tülay Özek,
E. Devrim Kısaalioğlu

MİMAR ÇOCUK ELELE...

T.M.O.B Mimarlar Odası Ankara Şubesi 'Çocuk ve Mimarlık Grubu'nun 'Mimarlık ve Kent Kültürü' nü yayınladığı programının önemli bir ayağı olan '1000 MİMAR 1000 OKULDA' projesi için davet mektubunu aldığımda açıkça itiraz etmedim ki çok heyecanlandım. İçinde yaşadığımız ve her türlü kirliliğin hüküm sürdüğü çağımızda; özgür düşünceli, kendine güvenen, yaratıcı, henüz saflığını yitirmemiş, kendilerine özgü mantıklarıyla olaylar karşısında yorum yapabilen, daha da önemlisi biz büyüklerin büyükler için kurduğu dünyada yaşamaya çalışan -adına da 'ÇOCUK' denilen- genç beyinlerle beraber 'Mimarlık ve Mimarlık Kültürü' hakkında karşılıklı fikir alışverişini içinde bulunmak benim için hem bir ayrıcalık hem de bir sorumluluktur.

Geleceğin büyükleri olacak çocuklara daha keyifli bir yaşam bırakmak adına Goethe'nin de söylediği gibi 'Çözümde görev almayanlar, problemin bir parçası olurlar' düşüncesinden hareketle bu projeye katıldım.

Karınca kararınca, çocukça, dilim döndüğünce, gönüllüce, mimar çocuk el ele...

Semra Sanıttürk / Göktürk İlköğretim Okulu

“1000 MİMAR 1000 OKULDA” PROJESİ KAPSAMINDA, UYGULANMAKTA VE UYGULANACAK OLAN PROJELERDEN ...

- **Fatma Cebeci / Dr. Reşit Galip İlköğretim Okulu**
5. Sınıf öğrencileri ile yürütülmekte olan çalışma 10. haftasındadır. Çocuklar, kendilerine ait birer defter tutmakta, kendi görüşlerini, düşüncelerini ve yaşadıklarını o deftere aktarmaktadırlar. Hepsii kendilerine ait birer kişisel yaka kartı tasarladılar ve tüm proje boyunca bu kartları kullanacaklar. Birer tasarlayıcı olduklarını/olabileceklerinin farkına vardırarak, dünyaya bir tasarımcı gibi bakmalarını sağlamak hedefiyle çalışmalar sürdürülmektedir.Kasımın son haftasındaki derste, parmak boyası yaparak, doğaya ait olan renkleri keşfeden çocuklar, önümüzdeki haftalarda, barınma üzerine düşünce üretmeye başlayacaklar.

- **Evrım Ayvaz / Ulubatlı Hasan İlköğretim Okulu**
4. Sınıf öğrencileri ile yürütülmekte olan proje, 8. haftasındadır.
Proje Saint-Exupery'nin "Küçük Prens" adlı eseri üzerinden yürümektedir. Kendi gezegenlerini keşfetmelerini sağlamak üzere çeşitli sorgulama yöntemleri ile çalışmalar yapılmaktadır. "Daha iyi nasıl olabilirdi?" sorusuna cevap arayışı son iki haftanın programı olarak belirlenmiştir. Mimar ve mimarlık öğrencilerinin kurulu bir grubun yürüttüğü çalışma dönem sonuna kadar devam edecektir.

- **Gülseren Oray / Hüseyin Hüsnü Tekiş İlköğretim Okulu**
Çocuk ile yaşadığı kent arasında bireysel ilişkinin kurulması ve kentlilik bilincinin oluşturulması amacıyla kurgulanan proje; Ankara'nın 1/20000 ölçekli bir harita üzerinden okunmasıdır. Ankara için önemli olan 47 yapının çeşitli işaretler aracılığıyla yer ve büyüklüklerinin kavratılması öngörülmüştür. Çocukların "Ne? Nerede?" oyununu oynayarak, kent kaşifi olmaları; kenti tartışarak, hayal ettikleri kente doğru yolculuk yapmaları beklenmektedir.

- **Fatma Başaran / 100. Yıl Türk İş Blokları İlköğretim Okulu**
“Genelde çevreye duysız bir toplum olmamız; çevreyi tanımayı ders olarak algılayıp o dersi öğrenip görevimizi başarı ile tamamlamış olarak okulda bırakmamıza bağlıyorum.” diyerek çalışmasına başlayan Fatma Başaran, 100. Yıl Mahallesi üzerinden çevrenin okumasını ve çevre bilincinin geliştirilmesini planlamıştır. Fatma Başaran, “Her mahallenin oluşum süreci bir hikayesi var, her sokak adının bir öyküsü veya nedeni olduğu gibi. Çevreyi tanıtırken bunları da içine katıp, çocukların gördükleri yerlerin yaşayan, gelişen, değişen, sürekli devinim halinde izlenmesi zevkli bir olgu olduğunun farkına varmalarını sağlamalı, çevreyi tanımayı ders olmaktan çıkarıp, çevreye karşı duyarlı ve

koruyucu olmanın bir yaşam biçimi ve ömür boyu süren bir alışkanlık haline dönüşmesi gerektiğini çocuklara anlatmalıyız.” görüşüyle projesini şekillendirmiştir. 25.12 2003 tarihinde çocuklarla ilk buluşmasını gerçekleştirmiştir.

• **Bilge Yıldırım Gönül / Yüce Koleji**
Çocukların küçük gibi görünün, ancak gerçekte kocaman dünyalarında ufak bir yer edinmek arzusuyla çalışılan proje “Yaşam, Mekan ve Ben” adını taşımaktadır. Projeyle, çocuklara soyut olan mutluluk kavramının, mimarlık üzerinden nasıl somut bir şekle girebileceğinin anlatılması hedeflenmektedir.

- **OlcaY Ünlüsayın / Sofuoğlu İlköğretim Okulu**
Çocukların, günlük yaşam içinde yakın çevrelerinden ne algıladıklarını sorgulamak üzerine kurulmuş olan proje, doğal ve tarihi çevreyi sevmeye ve koruma bilincinin geliştirilmesi yönünde ilerleyecektir.

- **Seda Temizer**
Proje, 13-14 yaş grubundaki öğrencilerin kent ve çevre üzerine düşünceler geliştirmesi ve çevre duyarlılığının artırılması amacıyla kurgulanmıştır. Bunun için seçilen düşünce geliştirme aracı ise Modern Dans Topluluğu tarafından sahnelenmekte olan bir dans-drama gösterisidir. Sahne sanatları üzerinden/aracılığı mimari okumalar gerçekleştirilecektir. Doğaya saygılı, çevreye uyumlu yaşam bilgisinin verilmesi hedeflenmiştir.

- **Haluk Kara / Hüseyin Hüsnü Tekışık İlköğretim Okulu**
Görsel bir sanat olan mimarlığı, görsel yollarla çocuklara anlatmak üzerine kurulu olan proje kapsamında; çocukların Ankara'da seçilen binalara götürülmesi, binaların mimarı ile beraber gezilmesi/tartışılması öngörülmüştür. Böylece çocukların, mimarlığa eleştirel bir gözle bakmalarının sağlanması hedeflenmiştir. Üç kişilik bir ekip tarafından yürütülecek proje ikinci dönem aktif hale gelecektir.

- **Ebru Bayсал / Tevfik Fikret Okulları**
Çocuklarla “kendilerinin parkını tasarlamak” üzerine çalışma:
...Mimarlık disiplininin olası bir aktarımı değil, olası bir çalışmada mimarlıkla tesadüf ediş olması arzulanan bir kurguda; her türlü öğretilen uzak, her türlü yeniden öğrenme ve keşfetme biçimine yakın olma gayretinin öne çıkması hedeflendi.
Yüzeyle, boşlukla, dikkle, ışıkla... tanışma; açıkta olanı, kuytuda kalanı... fark etme; bedenle, zihinle... Dinleme; efektle, ritimle... Ses verme zamanı.

Flas haber Sinan Nöbetçisi
Kendini tanıtarak yanlışlıkla Kar-
ni Elif diye tanıtı. Hakan Ku-
şunlar olduğunu söyledi. Dabiki
görün olarak son kez dabikay, haberi
vermekle görevlendi. Müzik çatlı ve
her kez savas düğmesine basıldı.
Kort yapma gereği alındı Herkes
Minerlara Toyza Abılab. İtfaiat
ettiler ama minerler simitleriyle i-
tfiat edilmesini istadılar herita ad-
dı. Harita sabak reddeleri gösteriyord
darenci kimsede kırmıyor Gurup
adı düşünülde. Röper nakletti be-
tilendi. Okal. Sereji acilına e bitap
başına okarlandı. Sevinen Asvat
dünya rampaları kanisler problem di-
Karntin katibetlik olusu Gurup adı
tartışıldı. Harita iki künye dos kim
aldı 1. Küye Ege kız Eda olarak seçildi
Gurup adı Dünya güzeli oldu.

[illegible]

2004 YILI

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

KANUNUNUN YASALAŞMASI VE MİMARLAR ODASI'NIN

KURULUŞUNUN 50. YILI

Çetin Ünalın

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kanunu yıllarca bilinçle, ısrarla süren bir mücadelenin sonucu elde edilmiştir.

Daha sonra Mimarlar Odası öncesi mimarların Cumhuriyet dönemi ilk ve tek bağımsız örgütü Türk Yüksek Mimarlar Birliği'nin İstanbul Şubesini oluşturacak olan Güzel Sanatlar Birliği Mimari Şubesi "katibi" Ömer Faruk Galib'in 1931 yılında kongrelerinde yapmış olduğu konuşmanın özetini aynı yıl yayınlanan Arkitekt Dergisi'nden aktaralım.

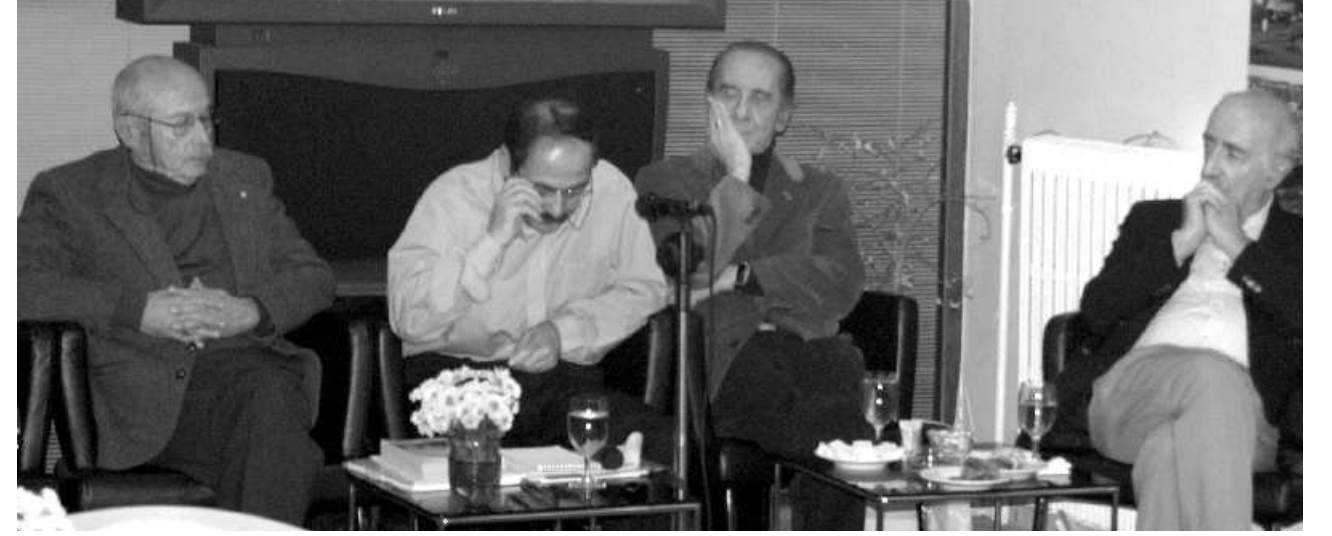
"Dördüncü (1931) Umumi Kongre ile maziye karışan 1930 senesine bir göz gezdirecek olursak umumi hareketlerden ziyade küçük, küçük fakat ümitli vakalar görüyoruz. Türk mimarlarını bir çatı altında bir teşkilat etrafında toplamak gayesine doğru üç sene evvel atılan fikrin gittikçe kuvvetlendiğini his etmemek kabil değildir. Kongrenin kabul ettiği ve Ankara'ya gönderilen kanun etüdü hükümetçe tetkik ve Millet Meclisinde kabul edildikten sonra Türk mimarlarının Odaları tesis edecek ve mimari sanatı, mimari mesleği etrafındaki tüfeylilerden kurtularak sağlam bir teşkilata rabtedilecektir. Kongremiz büyük bir heyecan ve büyük bir hasasiyetle kanun etüdünü madde madde tetkik, münkaşa kabul ve tashih etmiştir. Bu sene Eylül 15'te Peşte'de toplanan 12. Beynenminel Mimarlar Kongresinden getirilen, bütün dünya mimari teşkilat kanunları, raporlar tetkik edilmiş ve memleketimizin içtimai, iktisadi, bedii ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştır.

Kuvvetle tahmin ettiğimiz gibi kanun bu sene meclisten geçerse, 1931 senesi Türk mimari tarihinde mühim bir dönüm ve inkılap senesi olacaktır."

Görüldüğü gibi mimarlar yıllarca süren çalışmalardan sonra 1931 yılında Oda'larına kavuşmayı "kuvvetle ummaktadırlar". Başlangıçta mimarlara ait olan Oda fikri yaklaşık 25 yıl kesintisiz süren çabalar ile 1954 yılında 6235 sayılı kanunun kabulüyle tüm mimar ve mühendisleri kapsayacak bir şekilde yasalaşmıştır. İlk yıllarda İstanbul'da bulunan Mimarlar Odası merkezi 4.Haziran.1959 tarihinde 6235 sayılı kanunu değiştiren 7303 sayılı kanun uyarınca 1.9.1959 tarihinde Ankara'ya gelmiştir.

Mimarlar Odası 50. yılı çeşitli etkinliklerle kutlamaya hazırlanmaktadır. Bunlardan biri de 50 yıllık süreçte yapılanların, mücadelelerin, yaşananların bu sürece omuz verenlerin anlatılarıyla tesbiti. Elektronik ortamda kayıt edilerek görsel belgeye dönüştürülmesi planlanan etkinliğin, giderek yazılı bir yakın tarih çalışmasına kaynaklık etmesi düşünülmektedir. Bu sözlü tarih çalışmasını üyelerimizle paylaşmak istedik.

Çalışma dönemleri esas alınarak, o günlerde görev almış kişilerin konuşmacı olarak katıldığı sekiz toplantı planlanmış bulunuyor. Bu toplantıların ilki "1954 Kuruluş", ikincisi "1954-1960 Kuruluştan 27 Mayıs İhtilaline", üçüncüsü "1960-1968 İhtilalden, Kuşaklar Arası Değişime" ve dördüncüsü "1968-1971 Değişim" olarak gruplandırılmıştır. Geri kalan dört toplantı ise 1970 1990 yılları arasını kapsamakta ve 12 Mart, 12 Eylül darbeleri ile bölünmektedir. Konuşmalar önceden yapılan arşiv çalışmaları doğrultusunda toplantı yöneticisi tarafından yönlendirilecektir. Mimarlar Odası Merkezi, Ankara Şubesi ve Mimarlar Derneği 1927 işbirliği ile Ankara'da başlayan çalışmaların, İzmir ve İstanbul'a taşınması, düşünülmektedir.

Planlanan toplantıların ikisi Ankara'da, Kasım ve Aralık ayları içinde dinleyicilerin de katılımı ile Mimarlar Derneği salonunda yapıldı. Altta küçük bir seçkisini verdiğimiz, 1954- 1970 yılları arasında defalarca Mimarlar Odası yönetim kurullarında görev almış Nejat Ersin, Sevinç Kaynak ve Şevki Vanlı'nın tanıklığı ile Merkez'in kuruluş yıllarına ait bilgiler aktarıldı. Gelecek toplantılarda Ankara ve İstanbul şubesi yönetim kurulu üyelerinden Ertuğrul Özakdemir, Yılmaz Gürer, Yavuz Önen, Önder Şenyapılı ve Demirtaş Ceyhun'dan şubelerin kuruluş yıllarını öğrenebileceğimizi düşünüyoruz. 10 ve 24 Ocak 2004 Cumartesi günü 17.00'da Mimarlar Derneği'nde yapılacak toplantılarda Odamızın tarihinden bazı kesitleri canlı tanıklarından dinleyeceğiz.

ŞEVKİ VANLI

"Efendim, İstanbul'da usulen bir Genel Kurul yapıldı ve ondan sonra oturduk, "meseleleri nasıl yürüteceğiz" diye, dediler ki "Vallahi bizim paramız yok." "Ne var?" "Birkaç defter var, karar defteri, muhasebe defteri..." Tabii gönderecekler de koyacak yer yok, yani yerimiz yok, yurdumuz yok, en önemlisi de paramız yok tabii. Onun üzerine Talat Güreli -ki İstanbul'dan yemekli vagonda konuşarak döndüğümüzü hatırlıyorum- dedi ki, "benim garaj boş, Bahçelievler'de, oraya koyarız." "Peki" dedik, ben de defterleri aldım, büroya götürdüm.

Tabii resmi yerimiz benim büro olursa olmaz, onun için Odalar Birliğini gösterdik ve toplantıları da orada yaptık. Fakat onun dışında biraz ben Figaro gibi her şeye koşuyorum falan... Derken ilk eleman olarak bir hademe aldık, ondan sonra biraz da para topladık, nasıl topladıysak, yer kiralamaya başladık. İşte böyle yürüdü, gelişti. Yani eğer istekler ciddi gerekçelere oturuyorsa bir iş yürüyor, ama bir zaman kat ediliyor, şu oluyor, bu oluyor ve gördüğünüz gibi, bugün Oda güçlü imkânları olan bir örgüt haline geldi...

1959'da biz görevi aldığımızda bugün yürürlükte olan birçok yönetmelik, meslek uygulamasıyla ilgili yöntemler üzerinde çalışılmıştı, İstanbul çalışmıştı, bize bir sürü hazır şey geldi. Belki, biz biraz üzerinde çalıştık, biraz daha geliştirdik ve çoğunu çok kısa zamanda çıkardık. Çünkü, Ankara'da takip etmek, devletle ilişkiler kurmak daha kolay oluyordu... Biz bunları gerçekten çıkarttık ve telif hakları hariç, bütün yangına meseleleri, Oda vizesi, ücret tarifeleri falan belki daha sonra geliştirilmiştir, ama hepsi o zaman çıktı."

SEVİNÇ KAYNAK

"Ben 51 senesinde Ankara'ya İmar Müdürlüğüne başladığım zaman, Şevki kardeşimin dediği gibi, herkes imza atıyordu. Ama orman mühendisi, ziraat mühendisi değil, bakkal Ahmet Efendi, çorbacı bilmem kim efendi, arsanın sahibi kimse, o da imzasını atıyordu ve projeler imara öyle geliyordu. Ta ki Talat Bey İmar Müdürü oldu, -hepsi rahmetli oldular ya- Fethi Tulgar, Ulvi Alparslan, ben, bir karar verdik, Talat Beyin Başkanlığında; dedik ki, *"Biz bir numune yapacağız buraya, bu numuneye uygun gelmeyen projeleri incelemeyeceğiz"* ve mektep projesi getirdik, İmar Müdürlüğüne astık.

O zaman Ankara'da çalışan serbest mimar sayısı herhalde 10 taneden fazla değildi... Velhasıl böyle bir ortamdan bu hale geldi..."

NEJAT ERSİN

"Efendim, 1950 senesinde mektebi bitirip yedek subaya geldik. Biz o sene bütün sınıf geldiğimiz için, aşağı yukarı 20 kişi mimar yedek subay Ankara'daydık. Burada eski Kızılay'daki Kızılay Binasında, o zamanki Türk Yüksek Mimarlar Birliğinin Kongresi yapılacak. İstanbul'dan gelen üyeler, bizleri bir gün çağırdılar, gittik toplandık, *"Bu Birlik Merkezi Ankara'dadır, bunun İstanbul'a nakledilmesi için bir önerge vereceğiz, bu önergeyi destekleyin"* diye. Biz İstanbul'dan geldiğimiz için hepimiz, "pekala" dedik. Ne olduğunu bilmiyoruz, ilk kongreye orada katıldık ve orada Selçuk Milar bir tarafta, diğer büyükler bir tarafta, bir çekişme içindeler. Selçuk Milar, evvela bize itiraz etti, *"Gidip toplamışsınız yedek subay okulundan, bunlar bir defa üye değil, oy hakları yoktur; burada seyirci olarak, dinleyici olarak hoş geldiler, hepsinin gözlerinden operim, fakat oy kullanamazlar"* gibi laflar etti. Bu tartışma sürdü ve neticede bizim oy kullanmamıza karar verildi. Biz oy kullandık, Selçuk Milar'ı destekledik. Yani Selçuk Milar böyle bir kişiydi, onu anlatmak istiyorum ve hakikaten çok güzel konuştu ve bizi orada etkiledi.

Bu, her kongrede söylediğiniz gibi büyük çekişmeler halinde devam etmiştir. Yalnız o dönemin hâlâ zevkle hatırladığım tatlı bir yönü vardır; adamakıllı çekişirler, bağırışır, çağırışır, ondan sonra kol kola şarkı söyleyerek gidip içki içerlerdi, yani bu da böyle biline."

ŞEHİR MERKEZLERİ PLANLAMASINA EKOLOJİK YAKLAŞIM

Doç. Dr. Mehmet Tunçer

“Eski bir kültürün biçimleri ölürken, güvensizlik duygusundan korkmayan birkaç kişi tarafından yeni bir kültür yaratılır.”

Rudolf Bahro

“Çocukluğumuzun Kızılay'ında (60'ların son yılları), üzerinde kocaman bir ay olan sarı-beyaz bir binanın önünde, çiçeklerle süslü bahçeden bozma parkın içinden geçer, içindeki büstlerin kimler olduğunu merak eder ve soluklanırdık. Trafiğin o kadar da yoğun olmadığı Bulvardan karşıya geçer, henüz yayalaştırılmamış ama trafiğin pek de arap saçı olmadığı Sakarya'da dolaşır, 1950-60'larda yapılmış ve şimdilerde birçoğu yıkılarak yükselmiş, kimlikli yapılar arasından geçerek yaya olmanın tadına varırdık. Gitgide yıkılıp yoğunlaşan, 2-3 kattan önce 5-6 kata, daha sonra da 10 kata çıkan yoğunluk artışı, beraberinde araç trafiği, gürültü ve hava kirliliği artışını da getirdi. 1970'lerin başında dev bir çukur açıldı ve bunu metro yapıyor diye sineye çeken biz Ankaralılar, aylar geçtikçe bir şey yapılmadığını gördükçe önce üzüldük, daha sonra da sinirlendik. Sonraları birkaç metro projesi daha çizildi, üzerinde konuşuldu, nutuklar atıldı, maliyetler belki de on kat arttı ama son yıllara kadar hayalimizdeki metroya kavuşamadık. Kavuşunca da gökyüzüne, bulutlara ve yıldızlara, güneşe veda edeceğimiz, bir gün gelip de sembolik Kızıl'ayın bile yok edileceğini tahmin edemedik doğal olarak!”¹

¹ TUNÇER, M., “Kızılay (Da Yaya Olmak): Ekolojik Kent Merkezi”, Ankara Magazine Dergisi, Kasım 2003.

² PORRITT, J., “Yeşil Politika”, Ayrıntı Yay., s.18.

³ TUNÇER, M., 2003, age.

⁴ Wycherly, E. R., Başgelen, N., Arkeoloji Yay., 11.4.

Bu günlerde, Kızılay Meydanı'nın yayalara kapatılması ve hızlı araç trafiği sağlanması amacı doğrultusunda “yaya hakları”na aykırı bir uygulama yürürlüğe konmuştur. Bu uygulamanın kaldırılması, toplumun hemen tüm demokratik ve sivil toplum örgütleri tarafından talep edilmesine rağmen, motorlu taşıtlara öncelik veren yaklaşım sürdürülmektedir (*Uygulama mahkeme kararı ile iptal edildi*). Bu uygulama aslında, binlerce yıllık geçmişli olan Anadolu'daki şehir merkezlerinde çevre duyarlı canlılara ve insana önem veren yaklaşımlara da aykırıdır. Bu yazıda, tarihsel şehir merkezlerindeki çevre duyarlı ve ekolojik denilebilecek yaklaşımlar irdelenerek geleceğe yönelik öneriler geliştirilmiştir. Şehir merkezlerinde var olan doğal / ekolojik veriler değerlendirilmiş, “Merkezi İş Alanı” (MİA)'larında gözlenen çevre duyarlı yaklaşımlar analiz edilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Bu çalışma, Kızılay Şehir Merkezi üzerine süregelen tartışmalara da bir açılım verme, yol göstermeyi de amaçlayarak yeniden gözden geçirilmiştir.

Ankara, 1930'lu Yıllar

I. EKOLOJİK ŞEHİR MERKEZİ (EKOMİA) YAKLAŞIMI

“Ekoloji” sözcüğü ilk olarak 1970' de bir Alman biyologu olan Ernest Haeckel tarafından kullanıldı; kökenini yunanca “**ev**” (oikos) ve “**anlama**” (logos) sözcüklerinden türetilmiştir. Ekoloji tanım olarak “gezegenimizi anlamamıza aracılık eden” anlamına gelmektedir.

Ekoloji politikası özel bir türün (yani bizim) üyeleri arasındaki karşılıklı etkileşimler, bizim kendi çevremiz üzerinde oluşturduğumuz etkiler de incelenme konusu yapılmaktadır.²

Eski ve yeni şehir merkezlerinin planlamasında “**Ekolojik Yaklaşım (EKOMİA)**”; şehrin konum, iklimsel verilerine bağlı olarak var olan doğal/ekolojik verilerin değerlendirilmesi, geliştirilmesi, merkezlerde madde ve

enerjinin tasarrufu, alt yapının çevre duyarlı olarak sağıklaştırılması, atıkların geri kazandırılması gibi, çevre dostu, “**Sürdürülebilir Bir Merkez Planlaması**” anlayışının araştırılmasını amaçlamaktadır.

Dünya' da ve ülkemizde, özellikle kırdan şehrsel alanlara hızlı göç, nüfus artışı ve sanayileşmeyle bağlantılı olarak hızla gelişen tüketim, atık madde üretimi sonucu, doğal kaynakların giderek azalması ve kirlenmesiyle ekolojik denge bozulmaya başlamıştır.

Günümüzde ve gelecek kuşakların yaşantısını etkileyecek bu durum karşısında, özellikle son yıllarda, konuyla ilgili pek çok bilim dalından uzmanlar, politikacılar ve yerel yöneticiler soruna çözümler bulabilmek için çalışmaktadır.

Bu bilim dalları arasında şehirlerin şekillenmesinde önemli roller oynayan, “Şehir Planlama”, “Mimarlık”, “Peyzaj Mimarlığı”, “Altyapı Mühendisliği”, “Çevre Mühendisliği” vb. bilim dalları da, uluslararası bir anlayışı olan “Sürekli ve Sürdürülebilir Gelişme” temeli üzerinde çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Bu temelden yola çıkılarak, yeni şehirlerin ve eski şehirlerin planlanmasında çevreye daha duyarlı yaklaşımlar, sürdürülebilirlik ön plana çıkmaktadır.

EKOMİA'nın geliştirilmesinde; çevre duyarlı planlama stratejilerinin ve çevresel standartların (hava, su, toprak kalitesi, gürültü vb.) bilimsel olarak belirlenmesi öncelik taşımaktadır. Bu stratejilerin planlama, projelendirme ve uygulamanın hangi etabına, ne ölçüde ve nasıl katılması gerektiği belirlenmelidir. Bu doğrultuda yasal, yönetsel ve parasal önlemler düşünülüp oluşturulmalıdır.

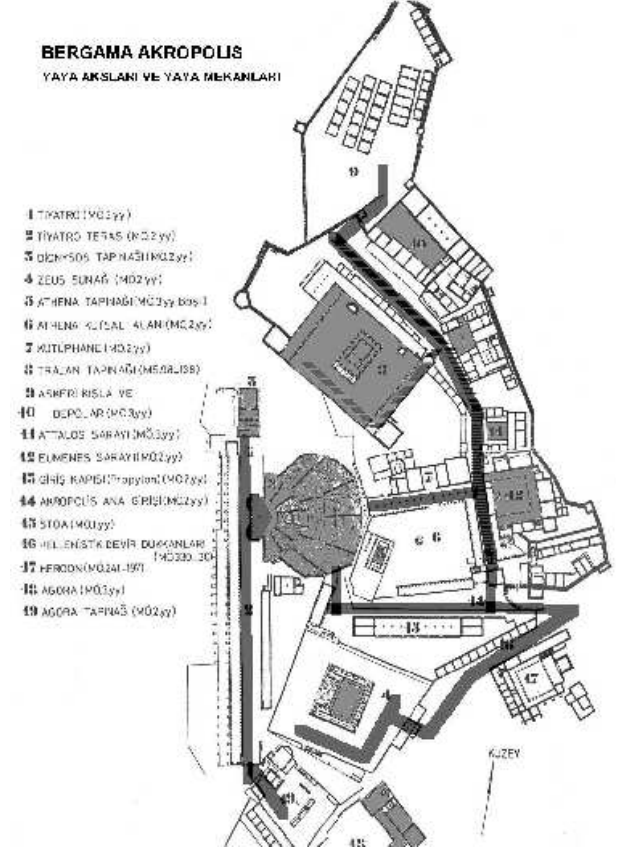
II. ANTİK DÖNEM ŞEHİR MERKEZLERİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

“Geçmişe dönüp kent merkezlerine baktığımızda “**ekolojik kent merkezi**” denilebilecek yaklaşımlarının Anadolu'da binlerce yıldır uygulandığını görüp de, çağdaş medeniyetin gelip dayandığı son noktada, ülkemizde yayalardan önce taşıtlara öncelik verildiğini görmek hepimizi üzecektir.”³

Antik dönemde, birçok şehrin tarihsel çekirdeği “Akropol” denilen ve rahatlıkla savunulabilen bir tepede kurulmuştur. Şehir, Akropol'ün çevresinde ya da bir yanında sürekli genişleyen daireler şeklinde büyümüştür.⁴ Şehrin aşağı bölümünün merkezi “AGORA” idi. Agora halkın bir araya geldiği yer anlamındadır. Helenler ve Romalılar siyasal, ticari ya da toplumsal işleri için agorada toplanırlardı.

Ankara, 1950'li Yıllar

Plan 1, Bergama Akropolis

Şehrin tanrıalarının tapınakları, sosyal ve kültürel yapılar, idari yapılar siyasal ve ticari gelişme ile birlikte sayıca çoğalarak merkez çevresine yayıldı.

Şehir merkezinde tüm kamu yapıları ve sütunlu geçitler (stoalar) agora çevresinde toplanma eğilimi göstermekteydi. Bu dönemde, bütüncül bir planlama olmamasına rağmen, dini ve sosyal yapıların (agora, tiyatro, stadyum ve gymnasium vb.) konumları ve yer seçimlerinde, rüzgar yönü, güneşlenme, arazinin doğal özellikleri ve yapıların birbirleri ile olan fonksiyonel ilişkilerine dikkat edildiği anlaşılmaktadır.

III. 1. ANTİK BERGAMA ŞEHİR MERKEZİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

Bergama'nın iklim özellikleri, yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Şehir ovoiden 330 m. Yükseklikte teraslar biçiminde ve üç şehir parçası şeklinde yapılaşmıştır. Şehir merkezindeki en önemli yapılardan biri, yaklaşık 10000 kişilik dünyanın en dik tiyatrosudur. Bu batıdan esen hakim rüzgar yönü dikkate alınarak kurulmuştur. Sahneden söylenen her söz en tepedeki dinleyiciye kolaylıkla ulaşabilmektedir.

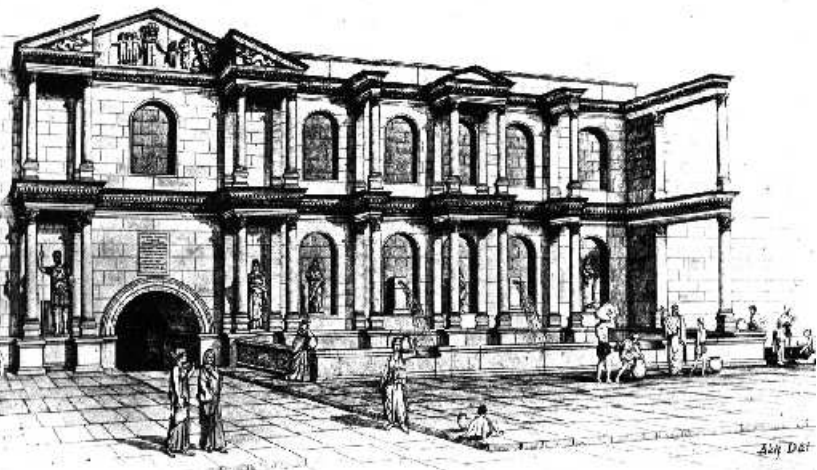
Agora' da ve tiyatro terasındaki dükkanlar birçok antik şehirde olduğu gibi, geniş saçaklı ve gölgeli mekanlar oluşturacak şekilde yerleşmişti. Tapınaklar (Dionysos, Trajan ve Athena) ve saraylar (Attalos ve Eumenes) tiyatro çevresinde üst kotta inşa edilmişti (Plan 1).

Bergama Orta Şehirde ise, gymnasium (üst, orta ve alt) ve tapınaklar (Demeter, Askleopios, Gymnasium) gene topografyaya uyan ve onu düzenleyen uygulamalar yapıldığı görülmektedir.

II. 2. ANTİK PERGE ŞEHİR MERKEZİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

Perge; Akdeniz Bölgesinin (Pamphylia) en önemli antik çağ yerleşimlerinden biridir. Bölge, Akdeniz iklim özelliklerini taşımakta ve yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçmektedir. Şehir, Akropol' de kurulmuş ve güneydeki ovaya doğru yayılmıştır. Akropol, İyelik Belen ve Koca Belen tepeleri havadar, rüzgar alan, manzaralı ve bu nedenle yerleşmeye uygun kesimlerdir. Şehir ovaya doğru yayılırken, ızgara (grid) sistem olarak planlanmış ve güneyden (Akdeniz) gelen serin esintiyi şehir içine taşıyabilmek için "Sütunlu Cadde" oluşturulmuştur. Bu yol kuzeyde, Akropol eteklerindeki şehir çeşmesine (nymphaeum) kadar uzanmaktadır. Sütunlu yolun her iki yanında uzun saçaklı ve gölgeli dükkanlar yer almaktaydı. Kare planlı Agora çevresinde sütunlu, arkatlı ve gölge oluşturan dükkanlar bulunuyordu. Güneydeki büyük hamam ve gymnasium da şehir sakinlerine hizmet veriyordu.

Güneyde, Helenistik giriş kapısı çevresinde oluşan merkezde yer alan büyük çeşme de şehirlie hizmet vermekteydi. Kuzeydeki çeşme, Akropol' deki bir kaynağın suyunu kullanıyordu ve akan su sütunlu caddenin ortasından açık bir kanaletten akarak tüm şehirde bir mikroklima yaratmaktaydı (Plan 2). Bunun bir benzeri son yıllara kadar Antalya' da Atatürk Caddesinin ortasında yer alıyordu ve kırılık nedeniyle kapatılmıştı.

Perge Kent Seçmesi

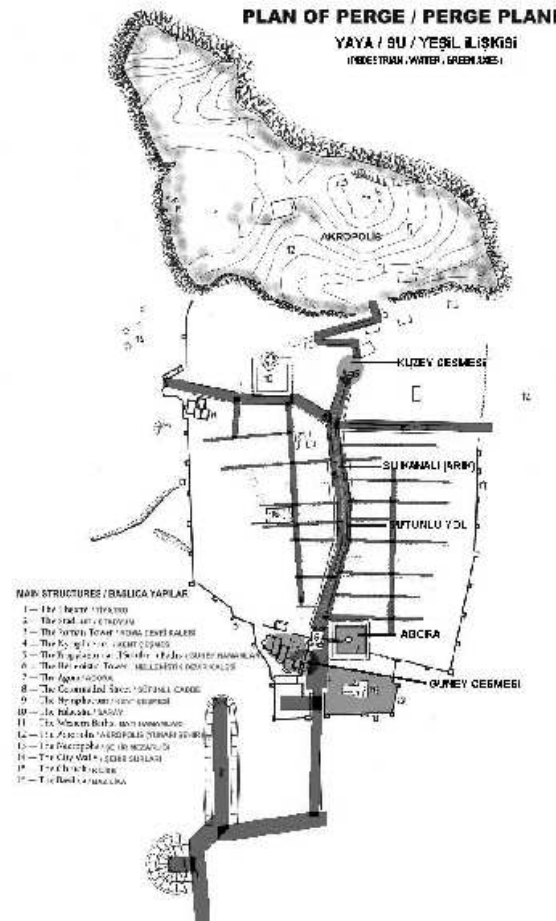
Perge' de bu sistemin altında da Roma Dönemi kanalizasyon sistemi bulunmaktaydı.

Görüldüğü gibi; Bergama ve Perge şehir bütününde ve şehir merkezinde çevre değerlerine duyarlı bir şehirleşme, peyzaj ve mimari oluşmuştur.

Bazı antik dönem şehir merkezlerinde yer alan çevre duyarlı yaklaşımlar aşağıda özetlenmiştir:

1. Topografyanın etkin bir biçimde kullanımı: Merkezde yer alan tiyatro, hipodrom, agora, tapınaklar, gymnasium, saray vb. ticari, idari ve sosyal yapılar Topoğrafik olanaklar kullanılarak ve geliştirilerek yer seçmişlerdir.

2. Yaya ağırlıklı mekanların oluşturulması: Şehir merkezleri sosyal ve idari eylemler için ağırlıklı olarak yaya mekanları olarak kullanılmışlardır.

Plan 2, Perge Planı

3. Rüzgar, güneş vb. iklimsel verilerin değerlendirilmesi: Yapı ve mekanların konumlanmasında, iklimsel veriler değerlendirilmiş, yaz ve kış aylarında sıcak ve soğuktan korunma önlemleri geliştirilmiştir.

4. Yönlendirme, açık ve gölgeli mekanlar yaratılması: Sıcak ve soğuktan sakınım için, yapı ve mekanlar doğru yönlendirilmiş, açık ve gölgeli mekanlar oluşturulmuştur.

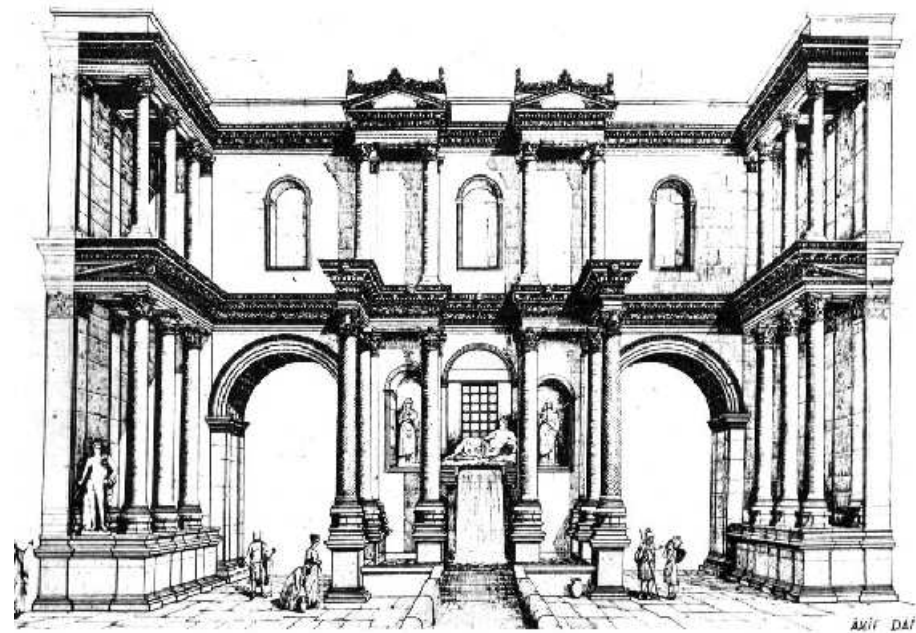
5. Su ve yeşil gibi mikroklimatik elemanların kullanımı: Yapılarda ve açık mekanlarda, serinletici ve ferahlık verici su ve yeşil elemanlar kullanılmıştır.

6. Atıkların belirli bir sistemle toplanması: Yeraltı kanalizasyon sistemleri oluşturulmuştur.

III. OSMANLI DÖNEMİNDE ŞEHİR MERKEZLERİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

"Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde de, Anadolu' da 1000 yıl boyunca, kapalı çarşılarından hanlara, esnaf çarşılarından, Cuma camilerine ve külliyeleere kadar doğaya, ağaca, çiçeğe, insana, kuşlara varıncaya kadar yaşayan tüm canlıları da içeren, düşünen bir çevre oluşturulmuştu. Kapalı çarşılar, hanlar ve esnafın uzmanlaşıp yoğunlaştığı sokaklar, gölgeli, çınarlı, havuzlu ve asmalı, çardaklı idi. İklimde de bağlı olarak yazın serin, kışın sıcak ortamlar yaratmak için teknolojinin tüm olanakları kullanılıyor, yeşil ile iç içe, suyu gören ve sudan serinleyen, yararlanan ortamlar, mikroklimalar oluşturuluyordu."⁵

Helenistik dönem, Roma dönemi tiyatroları, agoraları, stadyumları ve forumlarının üzerinden yaklaşık 700 yıl

Perge Kent Seçmesi

geçtikten sonra Türkler Anadolu'ya geldiler. Pek çok antik şehir bu dönemde yıkılmış ve terk edilmişti. Greko-Romen planlı şehirlerin unutulmasının üstünden uzun zaman geçmişti. Bizans şehirlerinde ise han ve bedesten tipi ticari yapılar bulunmaktaydı.

Osmanlı Şehri planlı değildi, kültürel ve sosyo-ekonomik gereksinimler şehir merkezinde yer alırdı. Ticari mekanlar ve zanaatkarlar belirli sokaklarda toplanırdı. Bakkallar pazarı, terziler sokağı, kasaplar, marangozlar, eskiciler, helvacılar pazarlar, bıçakçı çarşısı, kunduracılar pazarı, saraçlar çarşısı vb. gibi.

Camiler, medreseler, kümbetler ve hamamlar inşa edildiğinde, hanlar da hemen bunların yanında yer seçiyordu. İslam dininde yıkanmak önem taşıdığından, hamamlar büyük önem kazanmıştır. Diğer İslam toplumları arasında, sadece Türkler çok sayıda hamam inşa etmiş diğer dini, kültürel ve sosyal kurumlara bağlantı kurmuşlardır.⁶

Hamamlar, dini, kültürel, sosyal ve sihi kurumların bir parçası olarak ticari mekanlarla iç içe inşa edilirdi. Hamamlar, çeşmeler, su taşıma sistemleri ve kemerler, şehirlerin su sorunlarının etkin olarak çözümüdür. Sadece İstanbul' da II. Mehmet zamanında 20 civarında hamam bulunmaktaydı.

Bu dönemlerde şehir merkezlerinde kapalı çarşılarla büyük önem verilmiştir. "Bedesten"ler kumaş ve bez satılmak için yapılmış, sonraları kıymetli mallar ve antika eşya alım satımına tahsis edilmiş sağlam ve güvenli kapalı çarşılardır. Selçuk döneminde var olan kapalı çarşılar ve ticari hanlar Osmanlı döneminde dönüşerek Bedesten halini almışlardır. Şehrin büyüklüğüne ve ticaretin kapsamına göre, Han ve Bedestenlerin sayısı da değişmekteydi.

Hanların iç avluları, kapalı, çınar ağaçlı, gölgeli ve mikroklima yaratan havuz ve çeşmeleriyle ferahlık veren bir yapıdaydı.

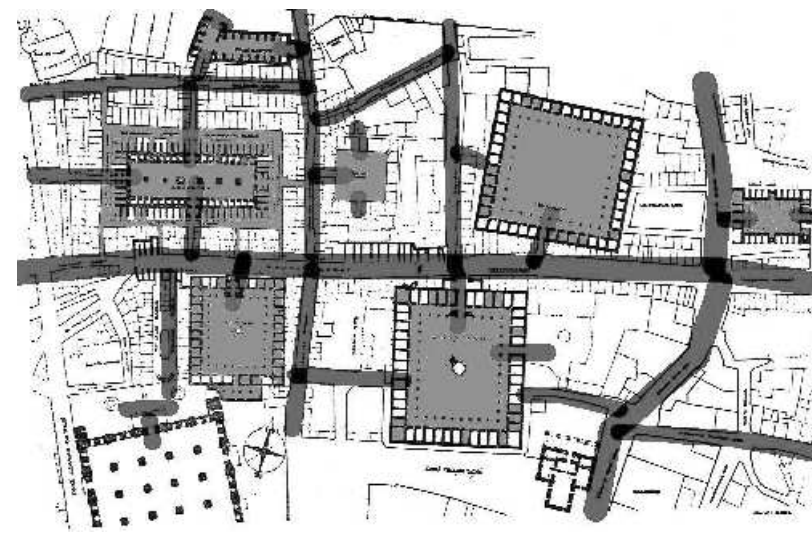
"Arasta" ise, üstü örtülü veya dükkanları saçaklı çarşıların eski ismidir.⁷ Dükkanları, genellikle bir sokağın iki yanında ya da bir kapalı çarşı, arasta, han ya da bedestenin bir bölümünde yer almaktadır.

Ticari hanlar, şehrinin günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla dükkan ve depolama alanları sağlardı.

III. 1. BURSA TARİHİ ŞEHİR MERKEZİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

"...Bugün, sivil çarşıları bakımından Bursa en karakteristik Türk şehirlerinden biridir. Asırlık çınarların, yeşil ormanların gölgelediği yollar, saçaklı dükkanlar, ahenkli bir şekilde tesir etmektedir. Asmaların pek çok avantajı vardır. Bir defa bunlar kışın kuruyup yazın yeşillendikleri için güneşli yaz günlerinde serin ve gölgeli yollar temin ederler. Fakat dükkanların ve yolların hava ile temasları kesilmez. Ayrıca her biri kendi başına güzel veya çirkin olan dükkanları bir nizam içine almakta, hepsinin üzerinde bir ahenk ve birlik temin etmektedir. Uzun çarşının bugün üstü açık olan kısmı yazın asmalarla adeta örtülü vaziyettedir; ve çok hoş tesir etmektedir. Bazen genişlemiş bir meydan veya yol kavşaklarında bulunan asırlık muazzam ve muhteşem çınarlar Bursa çarşılarına büsbütün hususiyet vermektedir."⁸

Bursa tarihi şehir merkezi Uludağ eteklerinde, doğu-batı aksında geniş bir düzlükte yapılaşmıştır. Uzunçarşı, hanlar ve kapalı çarşılar bu kesimde yaya ağırlıklı ve yazın sıcaktan, kışın soğuktan korunaklı mekanlar oluşturulmuştur. Çeşme ve havuzlar, çınarlı iç mekanlar su ve yeşilin bir arada kullanılmasının en güzel örnekleridir. Ulucamii, Orhan Camii şehrin erken gelişme dönemlerinde inşa edilmişlerdir. Yıldırım Beyazıt zamanında, Bedesten' in inşa edilmesiyle şehir merkezi gelişmiş. Geyve, İpek, Karacabey Hanları ile Sipahi Pazarı inşa edilmiştir. Koza ve Pirinç Hanları da bu dönemde inşa edilmiş ve Bursa' nın ekonomik, ticari ve idari payitahtlığı (başşehir) İstanbul' un fethine kadar sürmüştür.

Plan 3, Bursa Tarihi Şehir Merkezi

⁵ TUNÇER, M., 2003, age.

⁶ CEZAR, M., 1983, "Typical Commercial Buildings of the Ottoman Classical Period and the Ottoman Construction System", İş Bank. Yay., s.25.

⁷ ÖZDEŞ, G., 1953, "Türk Çarşıları", İTÜ Mim. Fak., s.7.

⁸ ÖZDEŞ, G., 1953, age, s.10-11.

Şehir, bu dönemde, su ve yeşilin iç içe olduğu zengin yaya ağırlıklı mekanlarda yaşamını sürdüren önemli bir ticaret merkezidir. (Plan 3)

IV. 2. ANKARA TARİHİ ŞEHİR MERKEZİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

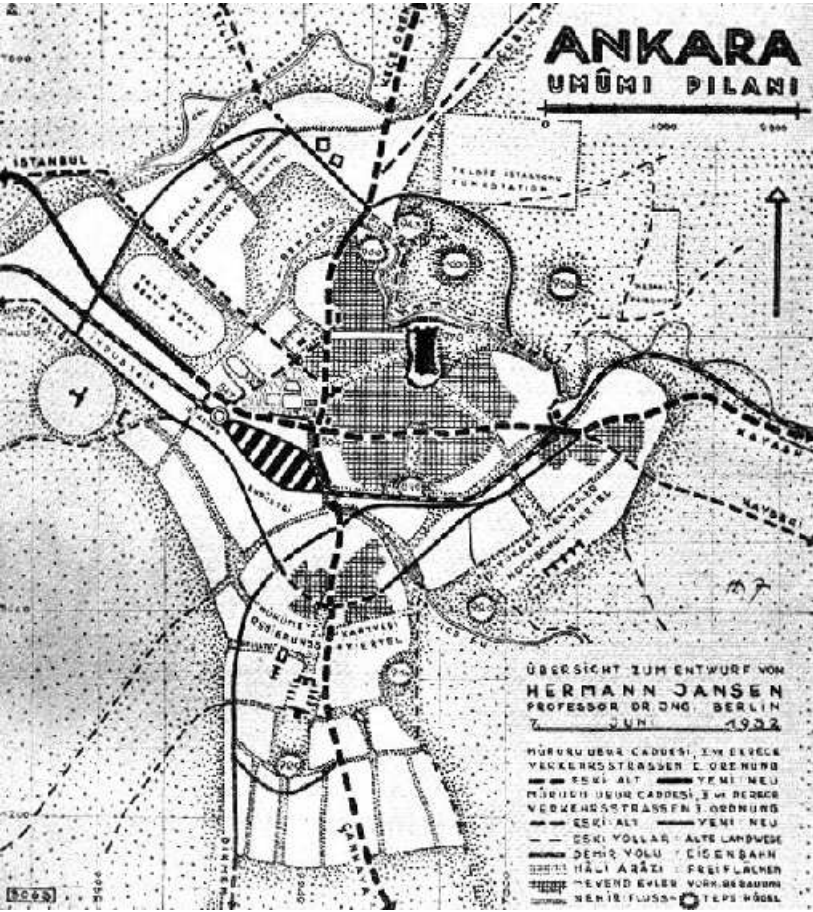
“.....Eğer tabiat ve araziye bağlı kalarak ve tarihi kıymetleri nazarı itibara alarak serbest ve gayet tabii olarak bu vazifeyi hallediyorsa şehrin manzarası da insanı ikna edici bir mana kazanır. Ve bu sebepten tarihi şehirler önünde hayran kalmaktayız. Bilhassa en mühim şartlar olan manzara, iklim, iktisadi ve tarihi kıymetler yeni şehirciliğin hususiyetlerini teşkil ederler....” (s.5)

“...Her yer güneş görmelidir” cümlesine göre şark ve garptan ışık almayı tercih etmeli ve caddeleri de cenup şimal istikametinde açmalıdır...” (s.13)

Yenişehir: “ Ayrıca bir yeşillik şeridi Kızılay'dan Lozan Meydanından İncesu vadisine kadar dayanır. Bunun cenubundan ayrıca bir ikincisi muvazi olarak Bakanlıklar mahallesine gider, mevcut pek fazla, geniş olarak açılmış bulunan caddeler miktarca daraltılarak kalan kısımlar yeşillığe veya ön bahçeye kaybedildiler.” (s.42)⁹

Prof. Hermann Jansen 1932 Ankara İmar Planında, “**Bahçe şehir” (Garden City)** akımının son temsilcilerinden biri olarak, şehri bir “Bahçe şehir” olarak planlanmıştır.

Gençlik Parkı, dere vadileri, spor alanları, Bakanlıklar, Bahçelievler, Protokol alanı (Kale çevresi) vb planlama kararlarında doğal, görsel verilere olduğu kadar, tarihi değerlerin korunması/ değerlendirilmesine de büyük önem vermiştir. (Plan 4)

Plan 4, Jansen Planı

Ankara'nın geleneksel şehir merkezi, 14.yy dan itibaren Kale önünde Atpazarı, Samanpazarı ve Koyunpazarı meydanları çevresinde, Çıkırıkçılar, Saraçlar vb. geleneksel üretim, satış mekanları olarak gelişmiştir.

15. yy.da bu bölgede 30 civarında ticari han (Tuz, Zafran, Çengel, Çukur, Safran Han vd.) ve Mahmut Paşa Bedesteni yer almaktaydı. 16. yy. dan sonra da, şehirdeki ekonomik gelişmeyle bağlantılı olarak aşağı yüzde Suluhan çevresinde Tahtakale (Taht' el Kal' a), Karaoğlan Çarşıları gelişmiştir.

Şehir merkezinin gelişiminde, topografyaya uyumun yanı sıra yönelmenin de önem taşıdığı gözlenmekte, güney ve batı yönünde bir gelişme gözlenmektedir.

Hanlar, ticari sokaklar Cuma camilerinin çevresinde yer seçmişlerdir. İç ve dış mekanlarında Bursa örneğinde görüldüğü gibi yeşil ve su öğeleri bulunmaktaydı.

Suluhan' da ise çeşmeli küçük bir köşk mescid bulunmaktadır. Mahmut paşa bedesteninin, Kale önündeki hanların kuzey-doğu , güney-batı yönünde yönlendiği görülmektedir. Geleneksel ticaret ünitelerinin yer aldığı sokaklar (Çıkırıkçılar, Saraçlar, Uzunçarşı, Sipahipazarı, İplik Pazarı vb.) genel olarak dar, gölgeli, alçak katlı ticaret sokaklarıdır. Çeşmeler, cami önlerinde, çeşitli küçük meydancıklara yerleştirilmiştir.

Bursa örneğinde olduğu gibi, ticari mekanlarla iç içe hamamlar (Haseki, Tahtakale, Karacabey, Şengül Hamamları) bulunmaktadır.

III. 3. ŞANLIURFA TARİHİ ŞEHİR MERKEZİNDE ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR

“... Gerek malzeme seçimi gerekse plan uygulaması yönünden kesme taştan (kalker) kalın, yüksek duvarların ve toprak örtülü tonozlu damların kullanılması yaz aylarının bölgede 40-45 dereceye kadar varan sıcaklığı büyük ölçüde hafifletmiş, sokakların dar, duvarların yüksek tutulmasıyla da hemen günün her saatinde güneşte yanmadan yürünebilecek gölgelik bir kesim elde edilmiştir...”¹⁰

Şanlıurfa tarihi şehir merkezi, Urfa Kalesi' nin altında, Balıklıgöl, dinsel külliyeler (Halil-ül Rahman vb.) ile iç içe yer almaktadır. Güneydoğu' da çok sıcak, kurak bir iklim bölgesinde yer alan şehir bir vaha niteliğindedir. Balıklı göl efsanevi niteliğinin yanı sıra, su ve yeşil özellikleriyle yöreye hayat vermektedir. Ticari merkezin bunun yanı başında olması herhalde tesadüfi değildir. Hanlar (Gümrük, Veli Bey Hanı vd.), kapalı çarşılar ve geleneksel ticari sokaklar (Hüseyniye, Bıçakçı, Kazancı Çarşıları) iç içe sıkışık bir alanda yer almaktadır. Semerciler, Keçeciler, Attarlar, Nalburiye vb. geleneksel üretim, satış birimleri kendilerine özgü sokaklarda yer seçmişlerdir. Urfa geleneksel dokusunda olduğu gibi dar ve gölgeli sokaklar, kabaltılar, üst örtüler ticari bölgede yoğunlukla kullanılmıştır.

Balıklı gölden başlayarak hanların içinden geçen, buranın hem drenajını sağlayan, hem de geçtiği alanlarda mikroklima yaratan bir küçük kanal/su sistemi bulunmaktadır.

Hanların avluları yeşil, gölgeli, çeşme ve havuzlu mekanlardır. Urfa evlerinde de gölgeli, havuzlu, yeşil avlular ve buraya bakan dış sofalar bulunmaktadır.

Osmanlı tarihi şehir merkezlerinde çevre duyarlı yaklaşımlar aşağıda özetlenmiştir:

1. Küçük Yapı Adaları: Genellikle 2-4 m. arasındaki dükkanların oluşturduğu yapı adaları 4-8 m. derinliktedir. Bunların iki kenarında 5-7 m. genişlikte yollar bulunur, yol alanı yerleşim alanlarına göre daha fazladır (%50' den fazla).
2. Genellikle Tek Katlı Dükkanlar: Yer yer üst katta depolama alanları bulunmasına rağmen geleneksel ticaret merkezleri tek katlıdır.

3. Güneşten Sakınma: Çarşılarda genellikle güneşten, sıcaktan korunma önlemleri alınmış, sarmaşık cinsleri, asma vb. bitkilerle gölgeli mekanlar elde edilirken rüzgarın kesilmemesi sağlanmıştır.

4. Yapı Tekniği ve Malzemeleri: Tamamen ahşap malzeme kullanılarak inşa edilmiş çarşılar bulunmakla birlikte, yangın , depreme karşı daha dayanıklı, ayrıca iklimsel koşullara uygun olan, kagir olarak yapılmış, tuğla, moloz, taş, bazen karışık bazen de kesme taş tekniğinde örülmüş çarşılara da rastlanmaktadır.

5. Kullanımların Fonksiyonel İlişkileri: Kullanımların yer seçimi yapılırken, aralarındaki fonksiyonel ilişkiler göz önünde tutulmuş, şehir merkezlerinde sosyal, kültürel, dini ve sıhhi kurumlar, çeşmeler, hamamlar ve su taşıma sistemleri ticari yapıların bir parçası olarak iç içe inşa edilmiştir.

6. Üretim Birimlerinde Çevreye Duyarlılık: Üretim birimlerinde de doğal kaynakları koruma geliştirme, onların yer seçiminde yine doğal olgular özen gösterme çabası görülmektedir. Örneğin dericilik işinde tabakhane yerinin seçimi özenle yapılmış, gerek görüntü gerek kokusunu şehir insanını rahatsız etmeyeceği bir yerde olmasına , kullanıldığı suyun diğer kullanımları etkilemeyecek şekilde devreye girmesine özen gösterilmiştir.

7. Yaya Mekanları, İç Avlular, Yeşil ve Su Olgusunun Ağırlıklı Olarak Kullanımı

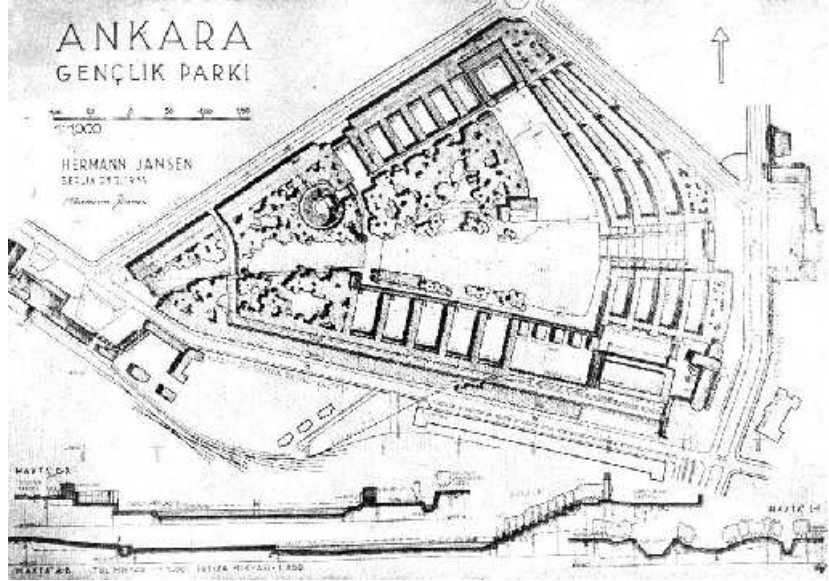
8. Topografya, İklimsel Ögelere Uyum ve Yönlendirme

IV. ŞEHİR MERKEZLERİ PLANLAMASINDA ÇEVRE DUYARLI YAKLAŞIMLAR İÇİN BAZI İLKELER

“Yeryüzünü insanlara açmak, yeşile açmak, çiçeklerle bezemek, suya kavuşan mekanlar oluşturmak, kuşlara ve diğer evcil canlılara açmanın tek koşulu “ekolojik kent merkezi” ilkelerini uygulamaktır.

Kızılay'dan olabildiğince araçları uzaklaştırmak ve Viyana'daki gibi bir büyük yaya bölgesi oluşturmanın gereğinin, Bulvarın ortasına insanların ulaşamayacağı zincirler ve havuzlar koymak yerine, bir hızlı tramvay ya da metro ile kuzey-güney bağlantısını da kurarak merkeze ulaşımı kolaylaştırmak olduğuna inanıyorum.

Böylece bir gün gelip Atatürk Bulvarı'nda da İstiklal caddesindeki gibi yaya hakimiyetinin kurulacağını düşünüyorum. Böylece Sıhhiye'den Meclis'e, Tandoğan'dan Koleje giden bisikletlileri, koşu ve yürüyüş yapanları, hatta atla/faytonla dolaşanları ve bulvarlar üzerine kurulan yeşil kafeleri, pastaneleri, ortasından su aktılan ana caddeleri, döşemeleri beton ve asfalttan arnavut kaldırımına, parke taşa dönüştürülen ana yaya akslarını da hayal etmek zamanı gelecektir kim bilir.

Jansen'in Gençlik Parkı Eskizi

O güzel günlerde merkeze ulaşım metro ile olacağından trafik kazaları azalacak, gürültü ve görüntü kirlilikleri yok olacak, insanlar daha sağlıklı ve daha mutlu olacaklardır ekolojik çevrelerinde ve ekolojik kent merkezlerinde..¹¹

Merkezi iş alanlarının “Çevre Duyarlı/Ekolojik” ağırlıklı planlanması yaklaşımında geçerli olması gerekli ilkeler aşağıda özetlenmiştir:

IV.1. Sürdürülebilir Bir MİA

“Sürdürülebilirlik (sustainability)” ve “Şehir Ekolojisi” kavram ve ilkeleri MİA tasarım ve uygulamasına egemen olmalıdır.

EKOMİA diye tanımlanabilecek bu merkezi iş alanında, güneş enerjisi doğrudan ve aracısız olarak kullanılabilmeli, bu amaca yönelik olarak planlama/projelendirmeler yapılmalıdır. İnsanların topluca yaşadığı şehirlerde, “güneş” enerjisinden yararlanmak hem onun alışık olduğu bir yaşam biçimine kavuşmasını hem de olası enerji krizlerine karşı çok güçlü bir seçenek geliştirmesini sağlayacaktır.

İnsanlık bir şehir medeniyetine doğru gitmektedir. Yakın zamanda büyük bir olasılıkla, şehirler kırsal alanlara oranla giderek artacak, nüfus %80-90 oranında şehirlerde yaşayacaktır. Şehirlerde yaşamın gerektirdiği enerji miktarının, bu güne göre on kat artması, buna karşılık çevre kirliliğinin de bu oranda yükselmesi oldukça gerçeğe yakın bir olasılıktır.¹²

Mevcut enerjilerin tükenmesi, çok yoğun enerji tüketen şehirler ve şehir merkezleri için bir felaket olabilir. Bu durumda kendini tükenmeyen enerjiye, “GÜNEŞ” e göre geliştiren şehirlerin ve MİA' ların yaşama şansları artacaktır.

Sürdürülebilir bir şehir merkezini belirleyen başlıca ilkeler şöyle özetlenebilir:

⁹ “Ankara İmar Planı”, Prof. Hermann JANSEN, Alaeddin Kiral Basımevi, İstanbul 1937.

¹⁰ Mehmet A. Maraş, “Peygamberler Şehri Şanlıurfa”, Birlik Yay. 1986. s.63.

¹¹ TUNÇER, M., 2003, age.

¹² GÖKSU, C. “Güneş ve Kent”, ODTÜ Mim. Fak. Yay.,1993.

1. Mikroklimatik Verilerin En Etkin Şekilde Kullanılması:

Güneşlenme, rüzgar yönleri, ısı, radyasyon vb. nin planlama, şehrsel tasarım, mimaride etkin bir şekilde, enerji tasarrufu sağlayacak şekilde kullanımı.

1.1. Enerji ve Maddesel Sakınım:

MİA'ya ulaşmada, MİA içi dolaşımda, MİA' nın aydınlatma/ısıtma/havalandırma vb. mikroklimatik ortamının (çevre/yapı ölçeklerinde)tasarlanmasında enerjinin minimum kullanımını sağlayacak düzenlemelerin yapılması.

1.2. Enerji ve Atıkların Geri Kazanılması:

MİA içinde kullanılan elektrik, güneş, doğal gaz vb. enerjinin geri dönüşümüne ilişkin teknolojiler, atıkların (katı/sıvı çöp, katı sıvı biyolojik atıklar vb.) yerinde ayrıştırılması, geri kazanım teknolojilerinin kullanımı.

1.3. Enerji ve Maddesel Kaynakların Geliştirilmesi:

Güneş enerjisinin yapılarda ısıtmada, aydınlatmada kullanımı; bio-mass enerji, elektrik , alkolle çalışan çevre dostu araçların MİA' da kullanımı; atıkların ısınma/yakıt olarak kullanımı; geri kazandırılabilir atıkların (kağıt, cam , metaller, kimyasallar vb.) ayrıştırma tesisi kurularak geri

Jansen'in Samanpazarı Eskizi

kazandırılması, alanda mevcut yapı stokunun olabildiğince ekonomik ömrü dolana kadar kullanımı, daha sonra malzemesinden azami yararlanılması vb.

2. Topografik Verilerin En Etkin Şekilde Kullanılması:

Araziden kaynaklanan altyapı, üstyapı sorunlarının minimize edilmesi. Jeolojik yapı ve toprak kabiliyetinin değerlendirilmesi. Yapı inşaat alanında yer alan verimli toprakların park içlerine taşınarak değerlendirilmesi.

3. Doğal Kaynakların En Etkin Şekilde Kullanılması :

Günümüzde mevcut bitki örtüsü, akarsu, flora , fauna vb. doğal kaynakların değerlendirilerek geliştirilmesi. Kişi

başına düşen MİA içi yeşil standartlarının olabildiğince arttırılması, meydanlar/alanlar/yapı içlerindeki yeşil oranının yüksek tutulması.

3.1. Bitki Örtüsünün Değerlendirilmesi:

Varolan bitki örtüsünün planlamada geliştirilerek kullanımı, yöreye özgü bitki türlerinin araştırılması, parklar, açık, kapalı mekanlarda kullanımı.

IV. 2. KOLAY ULAŞILABİLİR BİR MİA

Sürdürülebilir bir MİA' nın temel ilkelerinden biri olan “kolay ulaşılabilir olma”, şehirlerin diğer bölgelerinden merkeze ulaşım, MİA içi ilişkiler açısından enerji/zaman tasarrufu ve iç işleyiş kolaylığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle; MİA'ya ulaşılabilirliği sadece fiziki ulaşım olarak değil, 21. Yüzyılın bilgi, iletişim çağı olacağı düşünüldüğünde, haberleşme açısından da kolay/hızlı/çağdaş ulaşım olarak tasarlamak gereklidir. Bu nedenle;

1. MERKEZE VE MERKEZ İÇİ ULAŞIM TOPLU TAŞIN ARAÇLARIYLA OLMALIDIR:

MİA içinde kurulabilecek elektrikli tek raylı sistem/monorail hızlı tren sistemi, tramvay, metro vb. ulaşım gereksinimini büyük ölçüde karşılayacaktır.

2. ÖZEL TAŞITLAR MERKEZ ÇEVRESİNDEKİ BÖLGESEL OTO PARKLARA KADAR GELMELİDİR:

Yaya bölgeleri oluşturabilmek amacıyla, özel araçlarla MİA' ya gelişler olabildiğince kısıtlı olmalıdır. Çevrede oluşturulan 2-3 bölgesel katlı/ yer altı otoparkı ile özel araçlar depolanmalıdır.

3. MİA İÇİ ULAŞIM YAYA ULAŞIM SINIRLARI İÇİNDE YAYA/BİSİKLET İLE OLMALIDIR:

Yaya ulaşımı için MİA içi yaya yolları/alleler/promenadlar planlanmalıdır. Şehir meydanları tamamen yayaya ait olmalıdır. Merkez içi kapalı çarşılar/hanlar/galeriolar vb. tamamen yaya dolaşımı için planlanmalı, promenatlarda bisiklet kullanımını özendirici bisiklet yolları yer almalıdır.

4. MİA İÇİ SERVİS DENETİMLİ/KISITLI SERVİS YOLLARI İLE OLMALIDIR:

Servis araçları, MİA içinde sadece servis amaçlı yollardan, denetimli servis yollarından servis vermelidir. Ancak, yangın, sağlık, çöp toplanması vb. durumlarda bu tür araçların meydan/yaya yolları vb. her kesimin girebileceği düşünülmelidir. Çevre dostu akülü araçlarla, iç servis hizmetlerinin yapılması sağlanmalıdır.

IV. 3. ŞEHİR KÜLTÜRÜ VE İMAJININ VURGULANDIĞI BİR MİA

MİA'da yapılacak tasarım, yakın çevredeki tarihsel mimari mirasa saygılı olduğu kadar, şehrin ülkesel ve uluslar arası imajını kuvvetlendirecek, 21. yy'da ülkemizin ulaştığı sosyal, ekonomik ve kültürel boyutları, mimari, çevresel ölçeklerde vurgulayacak nitelikte olmalıdır.

Yaya bölgeleri, meydanlar, açık ve yeşil alan tasarımlarında olduğu kadar mimari ve şehir mobilyası tasarımlarında da “Çağdaş Şehir” imajı vurgulanmalıdır.

IV.4. ALTYAPISI ÇÖZÜMLENMİŞ BİR MİA

21. yy'a ilişkin bir EKOMİA tasarlanmasında çözülmesi gerekli en önemli uygulama sorunlarından biri “altyapı” dır. Altyapı inşa edilmeden üstyapının inşa yapılmayacağı bilinci içinde, çevre duyarlı, sürdürülebilir, çağdaş bir yeni şehir merkezi için en önemli sorunlardan biri altyapının tasarlanması/etaplanması/uygulanmasıdır.

MİA alanındaki karmaşık yapı stoku/altyapı dokusu içinde her bir altyapı ögesinin birer birer ele alınarak planlanması/projelendirilmesi/detaylandırılarak etaplar halinde uygulanması gerekmektedir.

Elektrik, su, kanalizasyon, doğal gaz, yangın, haberleşme vb. altyapı sistemlerinin, planlama/projelendirme ile MİA alanı şehrsel yenilenmesinde getirilen kullanımlara bağlı olarak projelendirilmelidir. Bu projelendirme, ekonomiklik, sürdürülebilirlik, geri kazanım, çağdaş teknoloji kullanımı, mevcut altyapı sistemlerin olabildiğince kullanımı söz konusudur.

V. YATIRIM VE PARASAL KAYNAK MODELİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELER

MİA alanlarında yapılacak Ekolojik Planlama ağırlıklı yenileme + dönüştürme, prestij yükseltme operasyonları için kamu ve özel girişimcilere yönelik aşağıdaki yöntemler düşünülebilir:

YENİ BİR YASA ÖNERİSİ:

Ankara Başşehir oluşundan bu yana ülkemizde şehirleşme ve şehirlerin imarı için bir örnek oluşturmuştur. Nitekim, Eski Ankara' nın bırakılarak Yeni Ankara' nın kurulması amacıyla 1925 yılında, 583 sayılı özel yasa çıkarılmıştır .

Böylece bir yandan “Ebniye Yasası” engeli aşılmış, öte yandan da “Yeni Ankara” nın gelişme biçimi konusunda bir tutum benimsenmiştir.¹⁴ Yerel yönetimler güçsüzdür, Merkezi İş Alanlarının ekolojik planlama anlayışı ile geliştirilmesi güçsüz yönetimlerin altından kalkabileceği türden bir yük değildir.

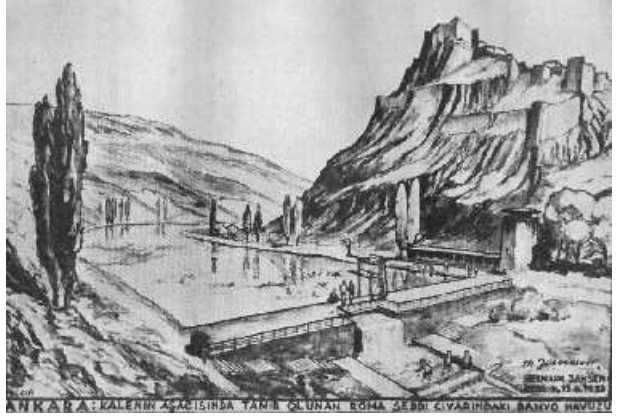
Benzer şekilde; ancak anılan bu eski yasanın başarısızlıkları göz önüne alınarak “Merkezi İş Alanları Geliştirme Yasası” hazırlanmalıdır.

Bu yasa; özeksel (merkezi) ve yerel yönetimlere MİA geliştirilmesinde artan rantların bir kısmının da olsa kamuya geri dönmesi, kamulaştırma/takas kolaylıkları ile uygulama kolaylıkları sağlamalıdır.

“MİA YASASI” ; aşağıdaki bileşenlerden oluşmalıdır:

Ankara, Atatürk Bulvarı - Emniyet Meydanı

Jansen'in Bendderesi Eskizi

I. ÖRGÜTLENME MODELİ:

- EKOMİA Geliştirme Şirketi,
- “Yerel Yönetim Arsa Ofisi”,
- “MİA İmar Bankası” nın kuruluşları hakkında hükümler.

II. FİNANSMAN MODELİ:

MİA içinde oluşacak olan dikey, yatay rantlardan kamunun pay alması;

- Kamu/vakıf arazilerinin birbiri ile, özel mülkiyet ile takas edilme işlemleri,
- Kamunun MİA içinde arsa/büro stoku oluşturmaları , bunları serbest piyasa koşullarında kullanabilmesi;
- Özel Proje Alanları için özel finansman kaynakları (tahvil, bono, hisse senedi vb) oluşturabilmesi;
- Yap-işlet-devret modeli ile benzer modeller için özel uygulama imkanları sağlanması.

II.1. KAMU UYGULAMALARI İLE GELİŞTİRME

II.1.a.18.Madde Uygulaması: Bu uygulama ile %35 e kadar, yer yer bunun üstünde alan yol, otoparklar, yeşil için alınabilir. Ancak, 18. Madde uygulaması bir kez yapılmış alanlardan ikinci kez düzenleme ortaklık payı alınamaz. Düzenleme ortaklık payının yatayda alınmasının yanı sıra, dikeyde , yer altında yaratılacak rantlardan da alınması için çaba gösterilmelidir. Bunun için İmar Kanununda köklü değişiklik yapılması gereklidir.

II.1.b.Kamulaştırma: Yol, otopark, yeşil alan (parklar, çocuk bahçeleri, spor alanları vb)gibi kamu kullanımları için öncelikle 18. Madde uygulaması, bunun dışında kalan alanlar için ise Belediyenin kamulaştırma yetkisi bulunmaktadır.

Yerel Yönetim bütçelerinin kısıtlı olduğu düşünülürse bu uygulama için yeni kaynaklar yaratılması söz konusudur. Bu kaynak da MİA geliştirilmesi esnasında yaratılacaktır.

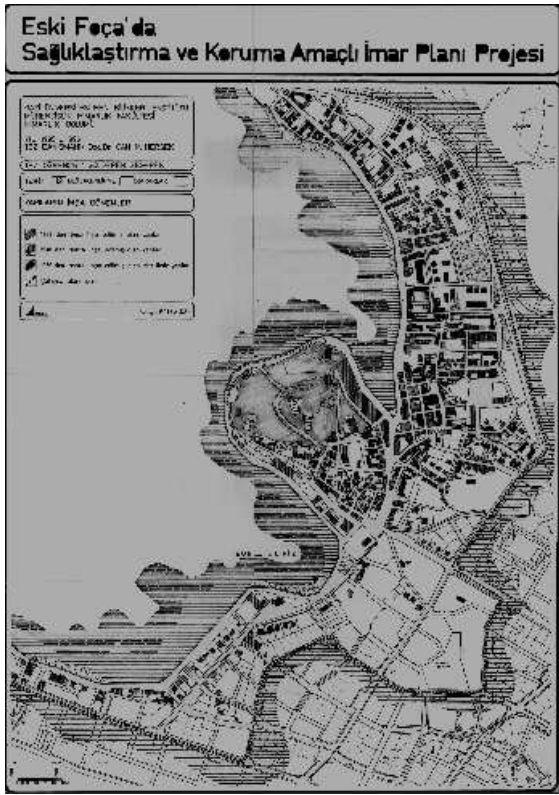
¹³ Ankara'da İnşası Mukarrer Yeni Mahalle için Merkezi Yerler ile Bataklık ve Mergazi Arazinin Şehremanetine İstimlakı Hakkında Kanun.

¹⁴ Ankara Kalesi Koruma Geliştirme Proje Yarışma Şartnamesi, Altındağ Belediyesi, Kültür Bak., 1987.

ESKİ
FOÇA

Gülderen Zegerek

FOÇA'NIN BUGÜN YER ALDIĞI ALAN
ANTİK DÖNEMDE PHOKAIA OLARAK
ADLANDIRILMIŞTIR. BU İSİMİN
KÖRFEZDEKİ KÜÇÜK ADALARIN
FOK BALIĞINA BENZEMESİ
NEDENİYLE VERİLMİŞ OLDUĞU
DÜŞÜNÜLMEKTEDİR. AYRICA
YÖREDE AKDENİZ FOKUNUN
YAŞAM ALANLARININ BULUNMASI
DA KENTİN ADININ FOK BALIĞINDAN
GELDİĞİ DÜŞÜNÜNCESİNİ
DESTEKLEMEDİR.

İzmir'in kuzeybatısında yer alan Foça, bu ilimizin 18 ilçesinden biridir. Foça, Ege Denizi'nin doğu sahiliinde Çandarlı Körfezi ile İzmir Körfezi arasında uzanan Foça yarımadasının tepelik dağlık kuzey bölümünü içine alır. Foça doğuda Menemen, kuzeyinde Çandarlı Körfezi, batıda Ege Denizi, güneyinde de İzmir Körfezi ile çevrilmiştir. İlçe arazisi Menemen Ovası'nı Çandarlı ve İzmir Körfezi'nden ayıran sırtlarla Sapan Dağı'nın yamaç ve eteklerinde ibarettir. Yüzölçümü 247 Km2 dir

Foça ile ilk tanışıklığım 1982 yılında oldu. “Henüz kültürel ve doğal” miras olgusundan haberdar olmadığım bu yıllarda bile Foça’ nın özel olduğunu düşünmüştüm.1995 yılında Yüksek Lisans Tezime (1) konu seçtiğim Foça’ nın artık neden özel olduğunu görebiliyordum.

zirhin ilinin 65 km. kuzbatı yzında yer alan Afoa ilçesi ölkemizde insankıl tarihlerin en eskı yerleşme bölgelerinden bırdır. Bugünkü ölkemiz Afoa, üzerinde kurulmuş olduğu Antik Phokaia kentinin (M.Ö.7.yüzyıl) arkeolojik kalıntılarını ve 19.yüzyıla tarihlenen konut dokusunu oluşturdđu doğal ve kültürel, değerler açısından zengin bir tarihşel mirasa sahiptir. Söz konusu eski kent dokusunu oluşturan yapıların büyük bir bölümü bitişik düzenli küçük ölçekli konutlardan oluşmuştur. Ayrıca geleneksel kent dokusunda üçüncü katlı yapılarda bulunmaktadır. Bu binaların hepsi bir veya iki katlıdır. Kesme ve moloz taştan yığma yapı tekniği ile inşa edilmişlerdir.Yeni yapılar geleneksel yapılarla iç içe yer almaktadır.

Foça'nın bugün yer aldığı alan antik dönemde Phokaia olarak adlandırılmıştır. Bu isimin körfezdeki küçük adaların fok balığına benzemesi nedeniyle verilmiş olduğu düşünülmektedir. Ayrıca yörede Akdeniz fokunun yaşam alanlarının bulunması da kentin adının fok balığından geldiği düşüncesini desteklemektedir.

Yaklaşık 3000 yıldır İsraili sahanesinde önemli rol oynayan Phokaia kentli 12 Nisan Kentinden biridir. Foça hakkında bilgi sahip olduğumuz en eski tarih M.Ö. 9.yy. ve İonyalıları ile başlamaktadır. Pers istilası ile (M.Ö. 6.yy) kentin görkemli çağı sona ermiştir. M.Ö. 334 yılında İskender'in Anadolu'ya ayak basması yeni bir dönem başlangıcı olmuştur. Helenistik dönem boyunca Phokaia kentli göreceli fiziksel büyümesini sürdürmüş ancak M.Ö. 7. ve 6. yüzyılları daki ekonomik ve kültürel erişkinliğine asla ulaşamamıştır. İskender'in ölümünden sonra Phokaia Seleukosların egemenliği altında kalmıştır. Daha sonra Attaloslar, Romalılar ve Cenevizliler tarafından da yönetilmiştir.

16. yy başlarında doğu Batı Anadolu kentleri ile birlikte Türk hakimiyeti altına giren Foça uzun süre Saruhan Beyliği'nin yönetimi altında kalmıştır. Osmanlı Sultanı Fatih Sultan Mehmet 1455 yılında Foça'yı Osmanlı Devleti topraklarına katmıştır. Askeri mübadeleler sırasında göç eden halkın yerine Türk nüfusunu yerleştirmek bu yerleşim yerinin Türkleşmesinde büyük rol oynamıştır. Foça 15 Mayıs 1919 tarihinden, kurtuluş günü olan 11 Eylül 1922 tarihine kadar Yunan kuvvetlerinin işgalinde kaldıktan sonra yeniden Türk hakimiyetine girmiştir.

Yukarıdaki satırlarda tarihsinen özetlemeye çalıştığım zengin bir mimari mirasa sahip olan Eski Foça kasabasında kültür varlıklarının korunması yönünde ilk çalışma 1922.1977 gün ve A384 sayılı Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kararı ile söz konusu geleneksel yapıların seçilip korunusundadır. Bu karar uyarınca Foça yerleşiminde 204 yapı tespitlenmiştir. Bunlardan 1999 addedi konut + ticaret, ticaret yapıları olup diğerleri anıtsal yapılarıdır. Yine aynı karar ile Foça beldeyi yerleşik alanı ve yakın çevresinde, İngiliz burnundan Kale burnuna kadar uzanan bir açılımda, Foça doğu limanı gerisindeki yerleşime elverişli tüm alanlar arkeolojik, doğal ve kentsel sit alanı olarak tespit ve tescil edilmiştir.

1977 yılından günümüze gelinceye kadar Foça beldesi için alınan tescil kararları ve imar planı zaman zaman esnetilerek ve sit alanı daraltılarak varlığını sürdürme gelmiştir

Günümüzde Eski Foça'nın bir yandan artan turizm potansiyeli, ikinci konut talepleri paralelinde hızlı kentsleşmeye konu olması ve bu olgununun beraberinde getirdiği düzensiz ve plansız büyümenin yanı sıra, diğer yandan çevre değerlerinin daha geniş anlamda korunması gereği Foça için en kısa zamanda bir koruma amaçlı planlama yapılması zorunluluğunu getirmektedir.

Bu amaca hizmet edebilmek için tez çalışmamda Eski Foça yöresinin geleneksel konut dokusunun, tarihsel, mimari ve işlevsel değerlerini belirleyerek çağdaş koşullar gereğince sağlıklılaştırılarak korunmaları için genel planlama kararlarını verilmesi ve bu kararlar çerçevesinde ayrıntılı düzenleme planlarını veri sağlanması hedeflenmiştir.

Tez çalışmasının akabinde kişisel ilgi nedeniyle Foça Sokakları'nı sanatsal platforma taşıyabilmek için yaklaşık 50 paftadan oluşan sokak silüetleri ve perspektifleri ile Foça Sokakları'nı çizgilere döktüm.

(1) Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğretim Görevlisi Sayın Hocam Doç.Dr. Can M. HERSEK'e, yine bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Restorasyon Bölümünün değerli Öğretim Üyelerine ve Foça Belediye Başkanlığına yardımlarından ötürü teşekkürü bir kez daha borç bilir saygıları sunarım.

UIA İSTANBUL 2005 KONGRESİ'NE dair...

UIA İstanbul 2005 Kongresi...

Mesleğimize dair soyut ya da pratik konuları, sorunlarımızı, bilimsel çalışmaları, dünya mimarları ile tartışabileceğimiz ortak bir platform...

Dünya mimarlarının katılımı ile Türkiye'de ilk kez, önemli bir çoğunluğa ulaşabildiğimiz, büyük bir platform...

Basının da ilgisini çekebilecek ve gündeme oturacak nitelikte bir kongre olduğu için sesimizi duyurabileceğimiz, dileklerimizi ilgili kurum ve kuruluşlara iletebileceğimiz önemli bir platform.....

Seminerleriyle, sergileriyle, bildirileri, fuarı, deklasyonları ile mimarlığa dair birçok konuda tartışmayı ve çeşitliliği bünyesinde barındıran renkli bir platform...

2005 Temmuz'unda İstanbul'da ayağımıza gelecekte
olan bir platform...

ortak... büyük... önemli... renkli... ayağımıza
gelecek...

Bizim platformumuz...

Ankara Şubesi olarak hem dinleyici ve izleyici, hem de katılımcı olarak yer almak istediğimiz bu platform için şimdiden hazırlanalım istiyoruz. Bunun için de bültenimizin bu sayısından itibaren bilgilendirmeleri, hazırlıkları ve sizin ürettiğiniz, katılıma dair yaratıcı fikirleri barındıran bir UIA 2005 İstanbul bölümü yer alacak bültenimizde... Hepinizin katkı ve ilgisini bekliyoruz.

UIA İstanbul 2005 Kongresi'ne katılım ücreti, eğer 2004 yılı sonuna kadar kayıt olunur ise, mimarlar için 300\$, mimarlık öğrencileri için 150\$'dır. UIA'nın (Uluslararası Mimarlık Örgütü) belirlediği bu ücretlerle ilgili olarak Mimarlar Odası, kendi üyeleri için, taksitlendirme olanağı sağlamıştır. Kayıt koşulları, taksitlendirme ve ortalama 8000 Mimar'ın katılımını öngören bu kongre ile ilgili detaylı bilgiyi ilgili web sayfasından alabilirsiniz.

Web adresi: <http://www.uia2005istanbul.org>

Ayrıca UIA konusunda ve kongre ile ilgili olarak bugüne kadar yapılan hazırlıklar konusunda bir CD şubemizde mevcuttur. Konu ile ilgilenenler daha detaylı bir şekilde bilgilenebilmek için CD'yi şubemizden temin edebilirler.

“NASIL BİR GELECEK?

NASIL BİR MİMARLIK EĞİTİMİ?”

Arzu AYBAT, İlker ERTUĞRUL, Melike MUTLU, Ceren SARIALİOĞLU, Ahsen TURAN, Aytaç ÖZEN, Faruk Duha ERHAN

MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI

II, 10-11-12 ARALIK 2003

TARİHLERİNDE İSTANBUL'DA

GERÇEKLEŞTİRİLDİ. KURULTAYIN

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

SÜRMEKTEDİR.

KURULTAYA HAZIRLIK

ÇALIŞMALARI ÇERÇEVESİNDE, 6

KASIM 2003 TARİHİNDE

GERÇEKLEŞTİRİLEN MİMARLIK

ÖĞRENCİLERİ PANEL-

FORUMUNUN SONUÇ

BİLDİRİSİNİ YAN SAYFALARDA

SİZLERLE PAYLAŞIYORUZ.

Mimarlık Ve Eğitim Kurultayı - II programı çerçevesinde, Türkiye'deki tüm mimarlık fakültelerinin farklı sınıflarından temsilcilerin davetli olduğu ve 100 kişiye yakın katılımın sağlandığı “Nasıl Bir Gelecek? Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi?” konulu panel ve forum 6 Kasım 2003 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryum'da gerçekleştirilmiştir.

Bu panel ve forum öncesinde 10 Ekim 2003 tarihinde, İstanbul'daki 9+1 mimarlık fakültesinden 30 kadar öğrencinin katılımıyla geçen ilk toplantıda, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde okumakta olan ve Mimarlık ve Eğitim Kurultayı II çerçevesinde yürütülen beş farklı atölyenin konularını ders olarak işleyen öğrenciler tarafından yapılan bilgilendirmeler, 6 Kasım 2003 tarihinde gerçekleştirilen panel ve forum için bir ön hazırlık niteliği taşımıştır.

6 Kasım'da, konulara ilişkin benzer bir bilgilendirme yapılmadan, hangi üniversitede okudukları fark etmeksizin, tüm öğrencilerin zaten her an yüzleşmekte oldukları sorunlara dair düşüncelerini ve sorularını ortaya koymalarına imkan veren forum ortamına geçilmiştir.

Forumda tartışmaların yoğunlaştığı ve ortak çıkarımların yapıldığı konuları 10 ana başlık altında sıralayabiliriz.

1. Mimarlık eğitiminin altyapısı niteliğindeki tasarım geometri, sanat tarihi gibi programlara alt eğitimlerde yani ortaöğretim kurumlarında yer verilmesi, diğer mühendislik bilimlerinden çok farklı bir eğitim sistemi olan mimarlık, öğrencilerin ortaokul ve lisede tanımlarına ve daha bilinçli tercihler yapmalarına olanak tanıyacaktır.

2. Kuramsal derslerin stüdyo ortamında ilerleyen projeleri desteklemesi ve projelere entegre olması gereklidir. Bu sayede hem derslerde aktarılan bilgiler daha kalıcı olacak, hem de daha nitelikli projeler ortaya çıkacaktır.

3. Mimarlık eğitiminde önemli konulardan biri de öğrencilerin istekli olmasıdır. Bugünkü merkezî sınav sistemi olan ÖSS, gerçekten mimar olmayı arzu eden adayları seçme konusunda yetersizdir. Bir üniversite kazanmış olmak için son tercihleri olarak mimarlığı yazan öğrencilerin mimarlık eğitimine adapte olmaları zordur. İstekli adayları seçecek bir sınav sisteminin getirilmesinin, eğitimin kalitesinin yükseltilmesinde büyük önemi vardır.

4. Mimarlık eğitiminde kuram ve uygulama birbirinden ayrı düşünülemez. Kuramsal eğitimi tamamlamış ve fakültelerce öngörülen iş günü kadar stajını yapmış öğrencilere verilen diploma sonrasında, kendilerine yetki verilmeden önce belirli bir süre (öneri 1-2 yıl arası) meslek pratiği yapmış ve deneyim kazanmış olmaları şartı aranmalıdır.

Bu meslek pratiğini kazanmanın diğer bir yolu da, stajın mimarlık eğitimine paralel olarak 4 yıl boyunca kesintisiz bir biçimde sürdürülmesidir. Bu sistemi destekleyen Mimarlar Odası'nın 1993 yılında mimarlık öğrencileri ile birlikte başlattığı 'Galata Gönüllü Öğrenci Çalışma Grubu' ve daha sonra Galata Grubu Modeli'nden hareketle 2001 yılında İTÜ, YTÜ ve MSÜ Mimarlık Fakülteleri Staj Komisyonu temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan 'Mimarî Stajda Rotasyon Grup Çalışma Modeli', kesintisiz staj sisteminin başarısının kanıtıdır. 1500'e yakın öğrencinin katılımına ulaşmış bu model, öğrencilerin 4 yıllık eğitim süreleri boyunca, teknik geziler düzenlemesi, araştırmalar yapması ve benzer grup çalışmaları yürütmesine olanak tanıyarak, bilgi birikimlerini paylaşabilmelerini, sorun çözme yeteneklerini geliştirmelerini ve 'staj' kavramını mimarlık eğitimiyle bir bütün olarak algılamalarını sağlamaktadır.

5. Lisans eğitiminin süresi olan 4 yıl, diploma için yeterli olsa da, mimar olarak yetki kullanabilmek için yeterli değildir. Ayrıca bu 4 yıllık sistem, yurtdışında yetki kullanmamızı olanaklı kılmamaktadır. Eğitim süresinin yeniden gözden geçirilmesine yönelik 3 farklı görüş etrafında birleşilmiştir.
- Mimarlık eğitiminin süresinin 5 yıla çıkartılması ve yüksek lisans da içine alan bu süre sonunda üniversiteden mezun olan 'yüksek mimar'ların imza yetkisine sahip olması.(Kıta Avrupası modeli)
- Lisans eğitiminin 3 yıla indirilmesi ve bu süre sonunda verilen diplomanın, mezunların mimari bürolarda imza yetkisi olmadan çalışmalarına olanak tanınması. Ancak 2 yıl daha eğitim gördükten sonra yetkinin kullanılması.
- 4 yıllık mimarlık eğitim sisteminin değiştirilmemesi, ancak imza yetkisinin verilebilmesi için 2 yıl daha eğitim görmüş olma şartının aranması.

6. Farklı koşullar altında, farklı nitelikteki akademik kadroların yer aldığı üniversitelerde eğitimi tamamlayarak mezun olmuş tüm mimarların tabi tutulacağı ve Türkiye'deki yerlerinin saptanacağı bir sınav sisteminin geliştirilmesi, toplam kalitenin geliştirilmesine yönelik bir kazanım sağlamayacak, aksine, belli üniversitelerin zaman içinde daha da öne çıkmasını sağlayacaktır. Aynı imkanlar dahilinde eğitim sürdürmemiş yeni mezun mimarların merkezi bir sınav sistemiyle değerlendirilmesi yanlıştır.

7. Altyapısı hazırlanmadan yeni öğretim kurumlarının açılması, ve mevcut öğretim kurumlarındaki öğrenci kontenjanlarının artırılması kalitenin düşmesine neden olacaktır.

8. Türkiye'de, adil, inandırıcı, güven verici, ulusal bir akreditasyon sistemi oluşturulmalı ve bu sistem, eğitim kurumlarının sonuç ürünleri olan öğrencileri değil, doğrudan üniversitelerin performansını ölçecek nitelikte, kurumların gelişimine açık bir anlayışla gerçekleştirilmelidir. Ancak bu şekilde kaliteyi yükseltmek mümkün olabilir.

9. Mimarlık eğitiminin standart olması düşünülemez. Her kuruma kendi olanakları dahilinde özgün planlarını yapabilme özgürlüğü tanınmalı, ve bu sayede öğretim kurumlarının kimliklerinin kaybolmamasına imkan verilmelidir. Bu planlar gelen öğrenci profiline uygun olarak düzenlenmeli ve belirli aralıklarla, öğrenci profillerindeki değişiklikler dikkate alınarak, sürekli gözden geçirilmelidir.

10. Meslek elemanlarının güncel teknoloji ve bilgiyi yakından takip edebilmesine olanak tanyacak olan sertifikaya dayalı kesintisiz meslek içi eğitim programları, sempozyumlar, konferanslar düzenlenmelidir. Mimarlığın farklı formasyonlarında yer alabilmeleri için, meslek elemanlarının kendilerinden beklenen bu gibi sertifikaları ve/veya referansları gösterebilmeleri şartı aranmalıdır.

Tüm bu önermelerin takipçisi olabilmek ve eğitim sorunlarının yaşayan özneleri olarak dönüşümlere doğrudan katkıda bulunmak için, mimarlık öğrencilerinin organize olmaları ve kurumsal bir yapı altında bir araya gelmeleri kaçınılmazdır. Bu doğrultuda belirlemiş olduğumuz somut hedef, ulusal ölçekte Mimarlar Odası, üniversiteler ve ilgili tüm kamuoyunun tanyacağı, uluslararası alanda ise 'Türkiye'deki tüm Mimarlık Öğrencileri'nin sürekli olarak temsilciliğini sağlayacak "Ulusal Mimarlık Öğrencileri Birliği"ni kurmaktır.

1964-1973 YILLARINDA TMMOB GENEL BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ YÜRÜTMÜŞ OLAN MİMAR MUHİTTİN GÜRELİ, 10 KASIM GÜNÜ, 93 YAŞINDA VEFAT ETTİ. 1936 YILINDA GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ YÜKSEK MİMARLIK BÖLÜMÜ'NÜ BİTİREN GÜRELİ, TBMM BİNASININ YAPIMINDA MİMAR HOLZMEISTER'İN ASİSTANI OLARAK ÇALIŞMIŞ, ADANA'DA JANSEN PLANI UYGULAMALARINI YÜRÜTMÜŞ VE KIZILAY GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İMAR BAŞ MÜŞAVİRLİĞİ YAPMIŞ, AYRICA ÇOK SAYIDA KAMU YAPISI VE İLÇE İMAR PLANINA İMZA ATMIŞTI.

AİLESİ VE MESLEKTAŞLARIMIZA BAŞ SAĞLIĞI DİLERİZ.

MİMARLIK MESLEK HİZMETLERİ İÇİN REFERANS TABAN ÜCRET TARİFESİ ÜZERİNE BİR DENEME

Aykut Ülkütekin

YENİ KAMU İHALE YASASI BAYINDIRLIK BAKANLIĞININ UYGULAMAKTA OLDUĞU BİRİM FİYAT SİSTEMİNİ SONA ERDİRDİ. BUNDAN SONRA YAKLAŞIK MALİYETE ESAS OLACAK YENİ FİYAT GİRDİLERİ İHALEYE ÇIKAN İDARE TARAFINDAN HER TÜRLÜ ARAŞTIRMA YAPILARAK OLUŞTURULACAK. DİĞER TARAFTAN YAPI DENETİM YASASINDA ORAN OLARAK İFADE EDİLEN HİZMET BEDELİNİN DENETİM HİZMETİNİ FİİLEN VERMESİ ÖNGÖRÜLEN TEKNİK PERSONELİN ÜCRETLERİNİ NASIL BİR DOĞRULUKTA KARŞILAYABİLECEĞİ BELİRSİZ.

BU SORUNLAR VE BENZERİ DİĞERLERİ ÜCRETİ OLARAK ÇALIŞAN MİMARLAR İÇİN BİR AYLIK TABAN ÜCRET REFERANS SİSTEMİ OLUŞTURULMASI VE BU SİSTEMİN BU YASALAR KAPSAMINDA OLUŞTURULUCAK HER TÜRLÜ MALİYET BELİRLEME ÇALIŞMASINA BİR GİRDİ OLARAK SUNULMASI GEREĞİNİ GÜNDEME GETİRİYOR.

Kamu İhale Yasası, Yapı Denetimi Yasası ve İmar ve Şehircileşme Yasası gibi son günlerde gündemimizi dolduran yeni yasal düzenlemelerin çok temel olması gereken bir ayağının sürekli olarak ihmal edilmekte olduğu görülmektedir. Yasalar hizmete karşılık gelen görevleri tanımlarken bu hizmet karşılığı bedellerin dayandırılması gereken temel maliyetlerin, bu arada özellikle profesyonel hizmet karşılığı ücretlerin bu bedeller içerisinde ne şekilde yer alabileceği konusunda bilgi verici olmanın çok uzağında kalmaktadır.

Kamu İhale Yasası ihaleye çıkılmadan önce, çok gizli tutulması gereken bir tahmini bedel hazırlanmasını öngörmektedir. İhalenin verileceği teklif konusunda karar verilirken, nasıl yapılacağı çok açık olmamakla birlikte, bu gizli tahmini bedel bir şekilde değerlendirme kriteri olarak kullanılacaktır. Yapı Denetimi Yasası ise, yapılacak denetim hizmetleri karşılığı, Yasanın bir maddesinde asgari bedel ve başka bir maddesinde de tavan bedel olarak ifade edilen, dolayısıyla, bu şekilde tanımlanmamakla birlikte standart olarak belirlenen bir bedel öngörmektedir. Bu her iki kapsam altında da mimarlık hizmeti verecek olan personelin ücretlerinin bu toplam bedeller içinde nasıl ve ne büyüklüklerde yer alması gerektiği konusunda oluşmuş herhangi bir somut bilgi yada öngörü bulunmamaktadır. Bu durumda mimarlık hizmeti karşılığı ücretlerin sağlıklı bir hizmetin verilebilmesi için gereken düzeylerin çok altında kalması sonucunda mimarlık hizmetinin karşılığının gerektiği şekilde alınamaması tehlikesi bulunduğu gibi, bu yasalar kapsamındaki hizmetlerin taahhüt bedellerinin de hatalı şekilde belirlenmesi sonucu öngörülen hizmetin yerine getirilememesi riski de olasıdır.

TAAHHÜT BEDELİNİN BİLEŞENLERİ

Bir bina yapımı sürecini kapsaması öngörülen taahhüt bedelini oluşturan maliyet kalemlerinin genellikle aşağıdaki gibi olduğu düşünülebilir:

1. Doğrudan inşaat maliyeti,
2. Teknik hizmet ücretleri,
3. Genel giderler ve
4. Kâr.

Kamu İhale Yasası kapsamındaki taahhütlerde bu maliyet kalemlerinin tamamının, Yapı Denetimi Yasası kapsamındaki

taahhütlerde ise, malzeme ve imalat işçiliklerini kapsayan doğrudan maliyetin dışında kalan son üçünün toplam taahhüt tutarı içerisinde bulunduğu söylenebilir.

İş alabilmek için verilen teklif fiyatlarında rekabetçi indirimler normal koşullarda ancak kâr kaleminden yapılabilir. Kâr kalemi dışında kalan ve teklif fiyatının diğer bileşenlerini oluşturan malzeme ve işçiliklerle ilgili teklif birim fiyatlarını teklifte belirtilen mertebelerden farklı şekilde uygulamak hile sayılmalıdır. Çünkü bu tür bir uygulama, ya verilen birim fiyatların dürüst olarak hazırlanmadığını gösterir, yada teklif veren kuruluşun başkasına ait olduğu öngörülmüş bulunan haklara el atması anlamına gelir.

Yapı Denetimi Yasası'ndaki bedel değişmez olduğu için artık kârdan söz edilemez, giderlerin yapılmasından sonra kalan tutar ancak rant olarak tanımlanabilir. Rantların söz konusu olduğu bir alanda ise iş dağıtım yöntemleri çok önemli hale gelecektir.

Standard bedeller öngörülerek yapılan bir ihale (görevlendirme) ise yukarıda ifade edilen birim fiyatla ilgili bu tür bir iç denetimden yoksun olacak ve kaçınılmaz olarak hizmet bedellerini baskı altına alacaktır. Çünkü gider kalemleri ne kadar düşük olursa elde edilen rant da o kadar büyük olacaktır.

Bu durum Yapı Denetimi Yasası kapsamı altında çalışan teknik hizmetlerde bütün açıklığı ile görülmektedir. Toplam bedel sabit olduğu için yapı denetim kuruluşu işvereni işini kârlı hale getirebilmek için hizmet personeli ücretlerini yasal asgari ücretin altına bile indirmek zorunluluğuyla karşı karşıya kalmaktadır. Sonuçta kuruluş ya işin gerektirdiği nitelikte personel istihdamı yapamamakta yada mevcut personeline aşırı yük vermek durumunda olacaktır. Bu durumun yapı denetim uygulamasının etkinliğini sınırlayacağı açıktır. Bu çelişkinin çözülebilmesi için gerçekçi mimarlık ve mühendislik hizmet ücretlerinin temel alındığı bir yasal düzenlemenin yapılması zorunludur.

MİMARİ MESLEK HİZMETLERİ İÇİN DENEYİMİ TEMEL ALAN REFERANS ÜCRET LİSTESİ BELİRLENMELİDİR

Mimarlık ve diğer benzeri meslek hizmetleri yıllara göre deneyim kazanmakta, daha verimli hale gelmektedir. Daha verimli hizmetin daha fazla ücrete hak kazanması doğaldır. Bu nedenle deneyim yıllarına göre işveren tarafından mimarlık meslek hizmetine ödenmesi kabul edilen ücret daha fazla olabilmektedir. Bu ücretler belirli bir tarifeye göre olmayıp genellikle, işveren ve mimar arasındaki uzlaşmaya bağlı olmakta ve çalışma hayatında herhangi bir sorun yaratmamaktadır. Ancak, konu ile ilgili olarak üçüncü tarafları ilgilendiren, dolayısıyla kamusal alana dahil olan; yasal metinler, sözleşmeler, teknik düzenlemeler, birim ve genel fiyat düzenlemeleri veya mahkemeye intikal etmiş bulunan uzlaşmazlıklar gibi durumlarda referans olarak kullanılabilecek, gösterge niteliğindeki bir mimarlık meslek uygulaması ücret tarifesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Böyle bir tarifenin gündemdeki en önemli kullanım alanı, yeni Kamu İhale Yasası kapsamında tahmini bedel belirlenmesi ve Yapı Denetimi Yasası kapsamındaki standart hizmet bedelinin çalışanların ücretleri temelinde doğrulanması üzerine olacaktır.

GENEL GEÇERLİ OLABİLMESİ İÇİN REFERANS ÜCRETİN OLUŞTURULMASINDA KAMU KAYNAKLARI TEMEL ALINMALIDIR

Hizmet karşılığı ödenen ücret yukarıda da ifade edildiği üzere verimliliğe doğrudan bağlıdır. İki taraf arasında yapılan anlaşmalar ya da sürekli çalışanlara verilen ücret zamları bu temel üzerine oluşturulur. Verimlilik genellikle

YILLAR	GSMH Sabit Fiyatlarla (Milyar TL)	Yüzde Değişme %	Deflatör %	İşsizlik Oranı %	İşgücüne Katılım Oranı %
1991	633.393	59,7	59,2	8,1	57,1
1992	1.103.065	74,0	63,5	8,3	56,1
1993	1.997.323	81,0	67,4	8,8	52,2
1994	3.887.903	94,7	107,3	8,4	54,6
1995	7.854.887	102,0	87,2	7,5	54,1
1996	14.978.067	90,7	78,0	6,5	53,5
1997	29.393.262	96,2	81,2	6,7	52,2
1998	53.518.332	82,1	75,3	6,8	52,3
1999	78.282.967	46,3	55,8	7,7	53,0
2000	125.596.129	60,4	50,9	6,6	49,2
2001	179.480.078	42,9	57,8	8,5	48,7
2002	273.480.078	52,4	59,0	10,6	48,7
TOPLAM		942,4	842,5		
ORTALAMA		78,5	70,2		

TABLO 1: Son On İki Yıl İçin GSMH Ve Deflatör Değerleri

çalışılan kurumun o yıl içerisindeki başarısını yansıtır. Genel geçerli olması düşünülen bir ücret tarifesinin de genel anlamda bir verimlilik temeline oturtulması mantıklıdır. Ancak ülkenin bütünü için öngörülen böyle bir tarife için söz konusu olabilecek verimlilik ülkenin bütünü verimliliğini temel almalıdır. Kişisel verimlilikler bu temel üzerine yapılan kişisel farklılaşma girdileriyle farklı şekilde yapılandırılabilir.

Bu çalışmada kullanılabileceğini düşündüğümüz kamu kaynakları aşağıda ifade edilmektedir:

GSMH: Gayri Safi Milli Hasıla: Bu çalışmada yıl içerisindeki bütün yurttaşlar tarafından yapılmış bulunan toplam kazanç tutarı olara ele alınmıştır.Yıllık değişmeler ülke ekonomisinin gelişmesini yada gerilemesini gösterir, ancak bu değişme içerisinde enflasyonist büyüme ve gerçek kalkınma birlikte bulunur.

Deflatör: Kamu yönetiminin GSMH içerisindeki enflasyonist büyümeyi ortadan kaldırma eğilimini ifade eder. Bu çalışmada başka bir düzeltme parametresi yerine Deflatörün kullanılması belirlenecek ücretlerin hükümet politikaları ile birlikte gelişmesinin sağlanması amacıyla yöneliktir. Deflatörün bu durumu Küreselleşme, Dünya Ticaret Örgütü içeriğinde GATS (Hizmetlerin Ticareti Genel Anlaşması) ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşlarla geliştirilmekte olan ilişkiler kapsamında ülke rekabetinin korunması yönünden daha da önemli hale gelmiştir.

İşsizlik Oranı: Bu çalışmada GSMH ile ifade edilen kazançlar toplam tutarına katılamamış bulunan işgücü oranını ifade etmektedir. Bu oranın değerlendirmeye katılması ile yıl içerisinde çalışmış bulunan nüfusun gerçek verimliliğinin bulunması amaçlanmıştır. Konuyla ilgili dökümler TABLO 1'de görülebilir.

DENEYİME TEMEL OLAN YILLIK VERİMLİLİĞİ BELİRLEMEK İÇİN ÖNGÖRÜLEN HESAPLAMA YÖNTEMİ

Çalışılan süre içerisinde kazanılacağı öngörülen deneyimin parasal karşılığının, geçmiş her yıl için verimliliği ifade eden bir katsayı ile çarpılarak bulunabileceği varsayılmıştır. Bu verimlilik katsayısı elde edilmiş bulunan ülke verimliliğinin o yıl çalışmış bulunan işgücü tarafından yaratıldığı varsayılarak, ülke toplam verimliliğinin toplam çalışan nüfusa bölünmesiyle birim verimlilik katsayısının bulunabileceği öngörülmüştür. Burada kişisel verimliliğin Ülkenin toplam verimliliği içerisinde bir payı olduğu ve toplam verimliliğin kişisel verimliliklerin toplamını yansıttığı ön kabul olarak alınmıştır. Kişisel verimlilikler herkes için aynı olmamakla birlikte genel hesaplamalarda geçerli olabilecek bir referans tabanı niteliği taşıyacağı düşünülmektedir.

Kişisel verimlilik katsayısının hesaplama yönteminde GSMH Deflatöre bölünerek ülkenin hedeflenen kalkınma oranının belirlenmesi ve bulunan bu oranın çalışan işgücü oranına bölünerek yıllık bireysel verimlilik oranının elde edilmesi amaçlanmıştır.

Ülkemiz ekonomisinin içinde bulunduğu büyük ekonomik değişkenliğin etkisini en aza indirebilmek amacıyla GSMH ve Deflatörün geçmiş oniki yıllık ortalaması alınmış, işsizlik oranında ise güncel durumun etkisinin değerlendirilebilmesi için son yıl değeri alınmıştır. Ortalamaların bulunması için değerlendirmeye alınan oniki yıllık geçmiş süresi her hangi bir ön kabule dayanmamaktadır, deneysel olarak hesaplamaya katılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak daha gelişmiş yöntemler konusunda ayrıca çalışma yapılmalıdır.

Genel verimlilik katsayısının hesaplanması TABLO 2'de gösterilmiştir. Bu oran her yeni yılın başında kamu kaynakları tarafından açıklanan yeni değerlere göre tekrar hesaplanarak, gelecek yıllar için kolaylıkla, yeniden belirlenebilir.

Verimlilik Katsayısı Hesabı:
= [1 - (Σ ¹² Yüzde Değişme + (Σ ¹² Deflatör))] + (1 - Son yıl işsizlik oranı)
= [1 - (942.2 + 842.5)] + (1 - 0.106)
= [1 - (1.1183)] + (0.894)
= 0.1183 + 0.894
= 0.132639
Deneyime Karşılık Gelen Ücretlerin Hesabı:
Yeni Mezun : (1 + 0.132639) ^{1/yıl} X Asgari Ücret = 1.645758 X 306.000.000.TL = 503.602.020.-TL
1 Yıllık Deneyim : (1 + 0.132639) ^{1/yıl} X Yeni Mezun Ücreti = 1.132639 X 503.602.020.TL = 570.399.288.-TL
5 Yıllık Deneyim : (1 + 0.132639) ^{5/yıl} X Yeni Mezun Ücreti = 1.864050 X 503.602.020.TL = 938.739.365.-TL
.....

TABLO 2: 2003 Yılı İçin Verimlilik Katsayısı ve Deneyime Karşılık Gelen Taban Ücret Hesabı

DENEYİME KARŞILIK GELEN REFERANS TABAN ÜCRETLERİNİN HESAPLANMA SİSTEMİ

Deneyim yıllarına karşılık gelen mimarlık hizmetleri referans ücretlerinin belirlenmesi için Çalışma Bakanlığı tarafından her yıl ilan edilen Asgari Ücret temel alınmaktadır. Mimarlık meslek eğitimine başlamadan önce her mimarlık adayının hizmet karşılığı ücretinin, genel anlamında bütün diğer yurttaşlar gibi Asgari ücrete tabi olması gerektiği varsayılmaktadır.

Deneyim	Brüt Taban Aylık	
0 YIL	503.602.020	Deneyim dönemi
1	570.399.288	
2	646.056.493	
3	731.748.780	
4	828.807.207	
5	938.739.366	En çok talep edilen performans dönemi
6	1.063.252.817	
7	1.204.281.607	
8	1.364.016.315	
9	1.544.938.075	
10	1.749.857.117	
11	1.981.956.415	
12	2.244.841.132	
13	2.542.594.615	
14	2.879.841.822	
15	3.261.821.161	
16	3.694.465.858	Niteliküstü performans
17	4.184.496.115	
18	4.739.523.495	
19	5.368.169.152	
20	6.080.197.741	
21	6.886.669.089	
22	7.800.109.990	
23	8.834.708.779	
24	10.006.535.724	
25	11.333.792.618	
26	12.837.095.532	
27	14.539.795.048	
28	16.468.338.913	
29	18.652.682.917	
30	21.126.756.136	

TABLO 3: Verimlilik Katsayısına Göre Hesaplanmış Aylıklar

Mesleki eğitim için Üniversitede geçirilen ortalama 4 yıllık eğitim dönemini karşılamak üzere Asgari Ücret, TABLO 2'de hesaplanmış bulunan genel verimlilik katsayısı oranında 4 defa arttırılarak yeni mezun mimarlık meslek hizmeti ücreti belirlenir. Saptanmış bulunan bu yeni mezun ücreti mezuniyetten sonra geçen ve mesleki deneyime karşılık geldiğini varsaydığımız her yıl için tekrar genel verimlilik katsayısı oranında arttırılarak deneyim yıllarına karşılık gelen taban referans ücretleri belirlenir. 2002 yılı için hesaplanmış bulunan deneyim yıllarına karşılık gelen Referans Ücret listesi TABLO 3'te gösterilmiştir.

Hesaplama Asgari Ücret temeline dayandırılmış olduğu için bu ücretlerle ilgili olabilecek haftalık çalışma süresi, fazla mesailer, yan ödemeler, yıllık izin ve diğer izinler, tazminatlar ve bunun gibi diğer bütün koşullar da asgari ücret tanımında olduğu gibi olmalıdır.

DENEYİME GÖRE BEKLENEN MİMARLIK HİZMETLERİNİN TANIMI

Mimarlık hizmetinin ücreti daima her zaman mimarlık hizmeti talep eden bir işveren ile mimarlık hizmeti sunan bir mimarın karşılıklı uzlaşması ile belirlenmektedir. Tarafların birbirleri hakkında az çok bilgi sahibi olduğu durumlarda böyle bir uzlaşma da herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Ancak Ülkemiz ekonomisinin gittikçe genişlemesi, yurtdışında yeni iş alanlarının açılması ve yabancı

işverenlerin yurtiçinden istihdam yapma arzuları sonucunda artık birbirlerinin deneyimleri ya da iş beklentileri konusunda bilgi sahibi olmayan anonim tarafların karşı karşıya gelmesini gerektirmektedir. Bu gibi durumlarda, iş ilanlarında da görüldüğü üzere, işverenin yaptığı istihdam taleplerindeki en önemli ölçütün deneyim süresi olduğu görülmektedir. İşveren tarafından verilen iş ilanlarında istenen hizmet genellikle: “yeni mezun”, “en az 5 yıl deneyimli” ya da “15 yıl deneyimli” gibi başlıklar altında tanımlanmaktadır. Bu tanımlamaların arkasında tarafların az, çok mutabık olduğu belirli bir hizmet beklentisi bulunduğu açıktır. Bu hizmet beklentisini tanımlamaya yönelik örnek bir liste, konu ile çalışmalara başlangıç olmak üzere TABLO 4'te ifade edilmeye çalışılmıştır. Bu tablo hizmet tanımlamaları konusunda kesin olmayıp, yalnızca yapılması gereken çalışmayı anlatmak üzere, deneysel olarak hazırlanmıştır.

REFERANS TABAN ÜCRETLERİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERE GÖRE FARKLILAŞTIRMA ÖLÇÜTLERİ

Deneyim yıllarına karşılık listede belirtilmiş bulunan referans ücretlerin genel ortalama verimlilik anlamında olduğu yukarıda ifade edilmişti. Bu ücretlerin kişisel verimlilik temelinde farklılaşması çok doğaldır ve olması da gerekir. Bu farklılaşmanın temel ölçütlerinin bazıları aşağıda ifade edildiği gibi olabilir:

Seçkinlik: Bütün mesleklerde, ancak özellikle mimarlık hizmetinde, sanatsal içerik çok büyük önem taşır. İşveren tarafından mimarlık anlayışları ve yetkinliğine göre mimarın seçkinliği ile ilgili bir tercih oluşturularak farklı ücret uygulaması yapılması çok sık görülmektedir. Bu durumda tercih edilen hizmeti sunan mimarın ücreti, gerçek deneyim süresine bakılmaksızın yapılan sözleşmeler içeriğinde, listenin daha üst deneyim kademelerine doğru tırmanma eğiliminde olacaktır.

Teminde Güçlük/Kolaylık: Daha çok talep edilen deneyim yıllarına ait ücretler genellikle listede ifade edilen miktarlardan daha yüksek olma eğiliminde olacaktır. Listenin erken yılları genellikle eğitim sürecinin devamı olarak görüldüğü ve daha ileri yılları ise daha az talep yarattığı ve niteliküstü (overqualified) kalacağı için, daha sınırlı istihdam imkanı bulabilecek, dolayısıyla, ücretler daha düşük olma eğiliminde olacaktır. İleri deneyime sahip olan mimarların belirli bir kısmı istihdam imkanını arttırabilmek için orta düzey deneyim yıllarında talep edilen daha düşük ücretli işleri kabul etme eğiliminde olacaktır.

İş Güçlüğü: Mimarlık hizmetinin farklı istihdam şekilleri, örneğin; tasarım veya şantiye temelinde farklılaşma, işyerinin coğrafiki nitelikleri, işin hacmi veya birden fazla yükümlülük getirmesi, bireysel sorumluluk taşınması gibi yapıda olmaları nedeniyle ücret farklılaşması yaratma eğilimi göstermektedir. Bu farklılıkların iş sözleşmelerinde ücret farklılığı yaratması doğaldır.

İş Riski: Bazı istihdam şekilleri ise tam anlamıyla risk taşıyıcı nitelikte olacak, dolayısıyla daha üst basamaklardan ücret talep etme eğiliminde olacaktır. Bunun yanı sıra, gelecek için yaygın iş bulma olanakları taşımayan uzmanlıkları gerektiren istihdam şekilleri de daha yüksek ücret talep etme eğiliminde olacaktır.

Deneyim	Tasarım	Yapım	Yönetim	Teknik	Diğer
YENİ MEZUN	Tasarım ekibine katılma,	Şantiye çalışmalarına katılma,			Araştırma asistanlığı
BEŞ YIL	Sınırlı büyüklükte tasarım,	Şantiye mimarlığı, Saha Mimarlığı, Yapım kontrol mimarlığı,		Teknik ekibe katılma, Keşif ve metraj hazırlama,	Üniversite asistanlığı, Müşavir kuruluşa grup çalışmalarna katılma,
ON YIL	Büyük ölçekli tasarımlar, Tek Tasarım ekibinin yönetimi,	Sınırlı ölçekli şantiye yönetimi,	Ekip yönetimi,	Sınırlı ölçekli şantiyede teknik müdürlük, İmalat ftyatlandırması,	Üniversite eğitmenliği, Müşavir kuruluşa grup yönetimi, Sınırlı ölçekli şantiyede denetçi mimarlık,
ONBEŞ YIL	Büyük ölçekli, kent çapında özellikleri olan tasarımlar, Birden fazla tasarım ekibinin yönetimi,	Büyük ölçekli şantiye yönetimi,	Mimarlık veya inşaatla ilgili bölüm yönetimi,	Büyük ölçekli şantiyede teknik müdürlük, Mukavele tatbikatı, İhale teklifi hazırlama,	Üniversite üst düzey eğitmenliği, Büyük ölçekli şantiyede denetçi mimarlık, Müşavir kuruluşa sorumlu müdürlük,
YIRMI YIL	Çok büyük ölçekli, entegre, ülke çapında özellikleri olan tasarımlar, Genel tasarım yönetimi, Tasarım kavramları geliştirme,	Yatırım proje müdürlüğü,	Mimarlık veya inşaat kuruluşu yönetimi,	Entegre inşaat teknik müdürlüğü, Entegre inşaat mukavele tatbikatı, Özel kullanıma yönelik teknik veya idari şartname geliştirme,	Yatırım danışmanlığı, Müşavir kuruluşa entegre yatırım sorumlu müdürlüğü,
YIRMI YILDAN FAZLA	Çok büyük ölçekli, entegre, dünya çapında özellikleri olan tasarımlar, Genel tasarım felsefesi geliştirme,	Entegre yatırım proje müdürlüğü	Büyük entegre kuruluş yönetimi,	Genel kullanıma yönelik teknik veya idari şartname geliştirme,	Üst düzey yatırım danışmanlığı,

TABLO 4: Deneyime Göre Yerine Getirilmesi Beklenen Hizmet Tanımı

(Deneyssel çalışma)

İLGİLİ NOTLAR

Bu çalışma mimarlık mesleğini çok yakından ilgilendiren, Kamu İhale Kanunu ya da Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un değerlendirilmesi ve genel geçerli olarak belirli alanlarda kullanmak üzere mimarlık hizmetlerinin ücretlerinin belirli bir tarifeye bağlanması yönünde yapılacak çalışmalara bir bakış sağlaması amacını taşımaktadır. Bunun dışında mimarlık hizmetlerinin ücretlerinin çalışmada önerildiği şekilde olması yönünde bir iddiası bulunmamaktadır.

Nüfus ve Milli Gelir ile ilgili bilgiler DPT kaynaklarından aktarılmıştır. Bu bilgilerin kullanılma biçimi kesin bir yöntem şeklinde değil, yapılması gereken daha geniş çalışmalar için bir öneri olarak algılanmalıdır.

Mimarlık hizmetlerine karşılık gelen ücretlerin belirlenmesi muhakkak ki taraflar arasındaki mutabakat içeriğinde ele alınmalı, bu ve benzeri çalışmaların esas olarak sadece, yapım süreci ile ilgili birim fiyatlar, genel giderler, kuruluş merkez giderleri, ihale için tahmini bedel bileşenleri, taahhüt bedelleri veya yapım sırasındaki ara maliyetlerin belirlenmesi amaçlarıyla kullanılmak üzere bir mertebe niteliğinde olması gerektiği göz önünde tutulmalıdır.

çağrı... çağrı ... çağrı ... çağrı ... çağrı ...

BORÇLU HALE GELMEYİN, BORÇLU KALMAYIN...

Yeni bir yıla girdik. Eğer ihmal ettiyseniz 2003 yılı aidatınız borç haline geldi. Merkez Yönetim Kurulu kararıyla 31 Ocak 2004'e kadar yapılan uzatmadan yararlanmazsanız 2003 yılı ve varsa önceki yıllar aidatlarını cezalı ödemek durumunda kalıyorsunuz. Yani 2004 yılı aidatı üzerinden hesaplanan tutarı ödemek durumunda kalacaksınız.

BAZI ÜYELERİMİZİN AİDATLARLA İLGİLİ, BİZİ KINADIKLARINI DUYUYORUZ.

BU HAKSIZLIK.

Herkesin şu sorulara yanıt vermesini diliyoruz:

- Bir yönetim, üyeleriyle; "borç" maddesinin hep gündemde olmasını ister mi? Kim hoşlanır bundan?
- Yıllarca konu ihmal edilmişse, ihmal edildikçe düzenli aidat ödeme oranı düşmüşse, aidatını aksatmış üyenin borçları yığılmış ve üyemizi de Odayı da rahatsız eder, hale gelmişse; Yönetim Kurulu olarak bunun izleyicisi haline gelebilir miydik? Bizi bunun için mi görevlendirdiniz?

Doğru yaptığımıza inanıyoruz. Sorunu görmezlikten gelmedik, uyutmadık, bize kızan olur mu diye bakmadık. 2 yıl boyunca yoğun ödeme duyuruları yaptık. Yetmedi, kimi üyelerimize özel duyurular yaptık. Yaşanan iktisadi kriz içinde üyelerimizin sıkıntıya düşmemesi için; yapılabilecek her şeyi, sağlanabilecek her kolaylığı sağladık. Bazen yetkilerimizi bile zorladık. Hiçbir konuyu üyenin yaşamını zorlaştıracak biçimde yorumlamadık. Oda ile üye arasındaki ilişkinin sorunsuz olmasına odaklandık. Hiçbir özel başvuruyu yanıtızsız, hiçbir özel durumu çözümsüz bırakmadık. Haksızlık etmeyiniz.

Lütfen Odanın temel gelir kaynağının aidat olması gereğini unutmayınız. Borçlu hale gelmeyiniz, borçlu kalmayınız.

HER TÜRLÜ SORUNUNUZ İÇİN ODAYA BAŞVURUNUZ, BİRLİKTE ÇÖZÜM BULALIM

TMMOB MİMARLAR ODASI

2004 YILINDA UYGULANACAK ÖDENTİ VE HARÇ BEDELLERİ

İlk kayıt ödentisi	30.000.000.-TL
Yıllık üyelik ödentisi (6.500.000.-x12)	78.000.000.-TL
Yabancı uyruklu geçici üye ilk kayıt ödentisi	300.000.000.-TL
Yabancı uyruklu geçici üye yıllık ödentisi	250.000.000.-TL
Büro Tescil Belgesi ilk başvuru ücreti	60.000.000.-TL
Büro Tescil Belgesi yıllık yenileme ücreti	25.000.000.-TL
Kimlik kartı yenileme ücreti	10.000.000.-TL
Yüklenicilik karnesi belgesi ilk başvuru ücreti	100.000.000.-TL
Yüklenicilik karnesi belgesi yenileme ücreti	50.000.000.-TL
Ticari amaçlı üye tanıtma belgesi ücreti	5.000.000.-TL
Diğer üye tanıtma belgeleri	ücretsiz
SM / SMB Mühürü bedeli	35.000.000.-TL

duyuru ... duyuru ... duyuru ... duyuru ...

2004 YILI SERBEST MİMARLIK BÜROLARI LİSTESİNE GİREBİLMEK İÇİN

SON TESCİL TARİHİ 31 OCAK 2004

Serbest Mimarlık Hizmetleri uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliğimizin 7. ve 8. maddeleri gereği serbest mimarlık hizmeti veren ya da vermek isteyen üyelerimiz, bu yılın Ocak ayı sonuna kadar büro tescillerini yaptırmak veya yenilemek durumundadır. Odamız bunları tescil listesine aktaracak ve en geç 15 Şubat 2004 tarihine kadar bu listeleri onaylayarak, Valiliklere, yerel yönetimlere, inşaat kullanma izinleri veren diğer mercilere ve ek olarak ihale açan ve ihaleye katılım için Odamızdan belge isteyen kurumlara iletilecektir. Yani kamuya arz edilecektir. Tüm bu kurumlar, büro tescili yaptırmayan üyelerimizin kanun gereği serbest meslek icra edemeyecekleri konusunda uyarılacaktır. Bu nedenle büro tescillerinizi gecikmeksizin yapmanız önem taşımaktadır.

Bir üyemiz, 31 Ocak'a kadar büro tescilini yenilememişse, serbest mimarlık yapamaz mı? Elbetteki yapabilmektedir. Ancak bazı kayıpları olmaktadır. Örneğin, yönetmeliğimiz 31 Ocaktan sonra yapılan başvuruları; belge yenileme olarak değil, ilk başvuru statüsünde değerlendirmektedir. Evrak farklılıklarının yanı sıra bu üyelerimiz 25 milyon yenileme harcı yerine 60 milyon ilk tescil harcı ödemektedir. Diğer yandan Yönetimlerin, tekil başvuruları ilgili kurumlara iletme zorunluluğu olmadığı gibi, pratik olarak da olanaksızdır. Belki de yoğun başvuru olursa yıl ortasında da duyuru yapılabilir. Bu durumda üyemiz bir kurumda işini yaptıracığı zaman, odanın verdiği evrakla kişisel takip yapmak durumunda kalacaktır. Her halükarda 31 Ocak 2004'ü geçirmemenizi öneririz.

2004 YILI BÜRO TESCİL İŞLEMLERİ İÇİN GEREKLİ BELGELER

BAŞVURU SAHİBİ MİMAR:

A. SERMAYE ŞİRKETİ ORTAĞI İSE

1. Yenileme başvuru formu (İmza sirküleri yerine de geçen bu formun Şubemizde şahsen doldurulması gerekmektedir)
2. Eski Büro Tescil Belgesi
3. Şirket ana sözleşmesinde belirtilen iştiğal konularında 'mimarlık hizmetlerinin' ve en az '%20' hissenin yer aldığı Ticaret Sicil Gazetesi ya da noter onaylı sureti (Şubemizdeki sicil dosyasında mevcutsa gerekmecektir)
4. Hisse oranının % 20'nin altına düşmediğine dair sicil memurluğundan belge
5. Mimarın 'şirket adına sorumlu olduğuna dair noter onaylı yönetim kurulu kararı
6. Şirket defterlerinden herhangi birinin (envanter veya yevmiye) 2004 yılı için noter onaylı ilk sayfa fotokopisi

B. KENDİ ADINA VE SERBEST ÇALIŞAN İSE

1. Yenileme başvuru formu (İmza sirküleri yerine de geçen bu formun Şubemizde şahsen doldurulması gerekmektedir)
2. Serbest meslek kazanç defterinin 2004 yılı için noter onaylı ilk sayfa fotokopisi
3. Eski Büro Tescil Belgesi

çağrı... çağrı ... çağrı ... çağrı ... çağrı ...

Ocak ayı içinde çok yoğun bir gündem ile hem Genel Kurul hem de yeni dönem hazırlıklarını bir arada ele almamız gerekiyor. Bu amaçla Ocak ayı takviminde bir dizi Danışma Kurulu ve hazırlık toplantısına yer verdik. Bu toplantılara katılacağınızı ve sürecin kurgulanmasına katkıda bulunacağınızı umuyoruz.

Toplumun ve Sivil Toplum Örgütlerinin Yerel Yönetimlere / Kente İlişkin Politikalar Düzenleyebilmesi İçin Hazırlıklar

Atölye çalışması çağrısı

17 Ocak 2004 cumartesi günü saat 14:00'de, Mimarlar Odası Ankara Şubesinde, yerel yönetimler seçimlerine doğru, kentle ve kentlerin ya da kent parçalarının, kentsel sektörlerin yönetimi ile ilgili beklentilerimizi nasıl formüle edebileceğimiz, ya da içinde yaşadığımız kentsel çevrelerin nasıl olmasını istediğimiz üzerinde birlikte düşünmek üzere bir ışık (atölye çalışması) planlanıyor.

Bu ışık, Mimarlar Odası'nın yerel yönetimlere ilişkin politikalarını yenilemek üzere hazırlamakta olduğu programın çalışmalarından biri olacak ve dönem sonuna kadar, programa diğer çalışmalar eklenerek sürdürülecektir.
Tarih: 17.01.2004, saat: 14:00-17:00

DANIŞMA KURULU I / 17.01.2004, saat: 17:00-19:00

GENEL KURUL HAZIRLIKLARI

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Genel Kurulu ile ilgili çağrımızda da yer aldığı gibi, Şubat ayı'nın ilk 15 günü boyunca, bu Genel Kurul çerçevesinde Mimarlık'ın gündem haline gelmesini istiyoruz. Genel Kurullarımızın, sadece mimarların ilgi gösterdiği bir toplantı değil, hazırlığı ve sonucu ile kamuoyunun ilgisini çeken bir süreç haline gelmesini sağlayabilir miyiz? Böyle bir Genel Kurul süreci kurgulayabileceğimizi düşünüyoruz, ama bunun “gerçek” olabilmesi için ortak bir çaba haline gelmesi daha doğru olmaz mı? Bu çabamıza “ortak” olmanızı istiyoruz...

DANIŞMA KURULU II / 24.01.2004, saat: 17:00-19:00

ADAYLAR ve PROGRAMLAR

Şubemizde, yeni dönem için görev almaya talip arkadaşlarımızın, hem birbirleri ile tanışacakları hem de kendilerini ve “programlarını” tanıtacakları, sıcak ilişkiler ile kurulacak yapıcı bir ortamda buluşmak istiyoruz. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin yeni dönemi için görüşlerin, önerilerin, yakınlıkların, farklılıkların serbestçe ortaya konabilmesi sadece daha sağlıklı bir genel kurul ve seçim süreci için değil, yeni dönemin kendisi için de katkı sağlayacaktır.

DANIŞMA KURULU III / 31.01.2004, saat: 17:00-19:00

YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİ ve MİMARLAR ODASI

Uzun zamandır pek çok çalışma grubu tarafından farklı boyutları ile ele alınan “mimarlık ve kent” konusu, Mart ayında gerçekleşecek olan yerel yönetim seçimleri için Şube görüşü oluşturulabilmesi amacıyla sürmekte olan çalışmalarla bütünleniyor. Yeni dönemin en önemli konularından biri, baskın gündem olarak karşımıza çıkacak olan yerel yönetim seçimleri. Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak, yaşadığımız kent ve genel anlamda yerel yönetim politikaları ile ilgili görüşlerimizi kamuoyuna ileterek, varolan kısır çekişmelerin ötesinde bir tartışma ortamının oluşmasına katkıda bulunabiliriz. Hazırlanmakta olan taslak metni tartışmak, yeni görüşler eklemek, bütünlüğü ve tutarlılığı olan bir yerel yönetim politikasını kamuoyunun gündemi haline getirebilmek için katkılarınızı bekliyoruz.

ŞUBE DANIŞMA KURULLARI MİMARLAR ODASI 5. KAT TOPLANTI SALONUNDA YAPILACAKTIR

BİR GENEL KURUL PROJESİ İÇİN DESTEK ÇAĞRISI

YAPMAYA ÇALIŞTIKLARIMIZI,
YAPABİLDİKLERİMİZİ,
BENİMSEMEMİŞ, YARARSIZ/ YETERSİZ BULMUŞ,
HATTA TÜMÜNE KARŞI ÇIKMIŞ OLABİLİRSİNİZ...

YİNE DE 7 ŞUBAT 2004'Ü MİMARLAR ODASINA AYIRMALISINIZ

ÇÜNKÜ; Genel Kurulumuzu çok iyi yapmamız gerekiyor. İyi yapıldığında da kötü yapıldığında da bu hepimiz adına yapılıyor. BİZ GENEL KURULUMUZU CİDDİYE ALMAZSAK, BUNU BAŞKALARINDAN BEKLEMEK GÜÇ.

İKİ YILDA BİR YALNIZCA YÖNETİMLERİMİZİ SEÇMİYORUZ;

Aynı zamanda Oda olarak çizgimizi yeniden belirliyoruz.

Deneyimlerimizi, koşulları yeniden değerlendiriyor, yeni açılımlar için uğraşıyoruz.

Mimarlar Odası'nı mimarların gücüyle bütünleştirmeye çalışıyoruz.

HER GENEL KURUL YENİ BİR BAŞLANGIÇ VE ORTAYA ÇIKARDIĞIMIZ DA BUNUN İLK GÖRÜNTÜSÜ BAHANE YOK;

- İki yılda bir günü Odaya ayırmanız için bütün engelleri kaldırmanızı istiyoruz.
- Çocuğunuzu bırakacak yer mi yok? Odaya bildirin; talep artarsa çocuklarınız için ayrı bir program gerçekleştirmemiz çok güç değil.
- Yetişecek iş mi var? Mimarların işi zaten bitmez. Yine de çok mu acil? Öncesinde veya sonrasında yardımlaşabiliriz. Odaya bildirin.
- Patronunuz mu izin vermiyor? Bir de biz konuşalım.
- 31 Ocak 2004'e kadar bu tür talepler oluştursa, organizasyonu sağlayabiliriz.
- Çok mu sıkıcı olur diyorsunuz? Hepimiz için keyifli hale getirmenin yolunu bulalım. AMA HİÇBİR BAHANE BULMAYALIM.

MİMARLIK ORTAMINA ÇOK GÜVENİYORUZ VE GENEL KURULU DSİ SALONUNDA YAPACAĞIZ

DSİ Salonunun ön birkaç sırasını doldurduğumuz bir Genel Kurul da yapabiliriz. Kamuoyunun, basının, kurumların ilgisini çekmiş; salonun, fuayenin dolup taşıdığı bir Genel Kurul da yapabiliriz. Bu bizlere bağlı.

Gerçekte ihtiyacımız yalnızca bir gün ayırmanız değil, yalnızca ertesi gün 10-15 dakikanızı oy kullanmaya ayırmanız değil. Aslında “iyi bir Genel Kurul” için yaratıcı fikirlerinize, zaman ayırıp düşünmenize, önerilerinizi iletmenize, daha çok zaman ayırabiliyorsanız önerinizi gerçekleştirme uğraşısına ihtiyacımız var.

GERÇEKTE ÇOK İYİ BİR GENEL KURUL PROJESİNE İHTİYACIMIZ VAR

Her durumda seçeceğiniz yönetim kurulu, sorumluluk vereceğiniz arkadaşlarınız arkalarında görkemli, verimli bir Genel Kurulun vizyonunu almalılar. Her halükarda yüksek katılımlı bir seçimde, yüksek oylar almış olmanın güveniyle hareket etmeliler ve hepimiz adına inisiyatif kullanabilmeliler.

Sevgilerimle,

Ayhan Çelik

**TMMOB
MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ 38. DÖNEM GENEL KURULU**
Tarih : 07 Şubat 2004
Saat : 09:00-18:30
Yer : D.S.İ Genel Müdürlüğü Toplantı Salonu (Yüce-tepe-ANKARA)

SEÇİMLER
Tarih : 08 Şubat 2004
Saat : 09:00-17:00
Yer : Mimar Kemal İlköğretim Okulu (Yüksel Caddesi Kızılay-ANKARA)

MİMARLAR ODASI

ANKARA ŞUBESİ

DAVA ÖZETLERİ

BAŞKENT HASTANESİ

Çankaya İlçesi, Yukarı Bahçelievler, 2643 ada 13,14,33,43,44 sayılı parseller 1/5000 ölçekli kat rejimi planlarına göre 4 katlı konut alanı olarak, 4304 ada, 36 sayılı parsel ise yüzme havuzu olarak tanımlanmış iken, Başkent Üniversitesi'nin mülkiyetindeki bu yerler, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 31.11.1999 tarih ve 707 sayılı kararıyla onaylanan 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği ile 8 katlı hastane binası ve hastane binasının otopark ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu planlama ile dört katlı konut alanı arasında böyle bir yapılaşmaya olanak tanınmış, hem bölge kat nizamı dışına çıkmış hem de konut alanı arasına hastane kullanımı getirilerek tüm alt ve üst yapı hizmetlerini olumsuz yönde etkileyecek bir yapılaşma öngörülmüştür. Bu nedenle nazım imar planının iptali istemiyle Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin açtığı davada Ankara 10. İdare Mahkemesi, 07.02.2001 tarih ve E.1999/1374, K.2001/157 sayılı kararıyla imar mevzuatına, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uymayan planın iptaline karar vermiştir.

Hukuka aykırı bulunarak iptal edilen plan, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 4.6.2001 tarihinde tesis ettiği 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planı onaylama işlemi yapılmıştır.

Danıştay 6. Dairesi de, Bakanlığın bu yeni işlemine binaen Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin kararını bozmuştur. Bozma kararına karşı direnme kararı

verilmesi üzerine dava bu kez Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 2002/937 E. sayılı dosyasıyla incelenmektedir.

Öte yandan Bakanlığın, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığınca onaylanan ve mahkeme kararıyla iptal edilen nazım planda olduğu gibi söz konusu taşınmazları yine hastane alanı olarak tanımlayan ve yüksekliği 8 kat olarak belirleyen 4.6.2001 tarihli imar planı onaylama işlemi Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından yürütmeyi durdurma istemiyle dava konusu edilmiş ve bu davaya Mimarlar Odası Ankara Şubesi müdahil olmuştur.

Bu davanın açılmasındaki gerekçe ise davalı Bakanlığın anılan planları onaylama işleminin yetki yönünden hukuka aykırılığıdır.

Bu işleme karşı açılan ikinci dava devam ederken Bayındırlık ve İskan Bakanlığı bu kez 18.06.2003 gün ve 415 sayılı kararı ile yeni bir imar planı değişikliği yapmıştır. Başta yetki yönünden hukuka aykırı olduğu iddiasıyla bu işleme karşı Bahçelievler sakinleri ile Çankaya Belediyesi ayrı ayrı dava açmıştır. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, açılan davalara katılma talebinde bulunacaktır.

AKAY KAVŞAĞI

Ankara İli, Çankaya İlçesindeki Akay Kavşağı ve trafik düzenlemesi ile ilgili Ankara Büyükşehir Belediyesi ilk olarak 30.5.1995 tarihinde 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği yapmıştır. Bu plan değişikliği işlemine karşı açılan davada Ankara 3. İdare Mahkemesi imar mevzuatı, şehircilik ve planlama ilkeleri açısından uygun bulunmayan planı iptal etmiş ve bu karar Danıştay 6. Dairesi'nin kararıyla onaylanmıştır. Bunun üzerine Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı 25.4.1997 gün ve 187 sayılı meclis kararıyla söz konusu düzenlemeyi 1/2000 ölçekli nazım imar planı değişikliği ile yapmış, bu plan değişikliği de Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 26.3.1998 günlü kararıyla iptal edilmiştir.

Bu yargı kararlarının gerekçesi özetle; bu plan değişikliklerinin tek bir eksene bağlı olarak yapıldığı, temelde köklü yapısal bir değişiklik getirmediği, arazi kullanım kararlarına, uzun dönemde önerilen raylı sistem çözümlerine bakılmaksızın, yalnızca bu yolun niteliğini değiştiren, kent içinde tek bir kavşağa ait bir kararın üretilmesi için kullanıldığı, kentin ulaşım ağı içerisinde tek

ögeyi ilgilendiren bu plan değişikliklerinin nazım imar planı niteliğinde değil, uygulama imar planı niteliğinde olduğu, geçici çözümler aramanın kent içi trafik sorununu gidermeyeceği gerek kuramsal anlamda gerekse 3194 sayılı Yasada tanımlanan anlamda aykırı bulunmasıdır.

Bu yargı kararlarından sonra Ankara Büyükşehir Belediyesi, kentsel nazım ve uygulama imar planı ile ilişkilendirmeden kavşak çözümü öngören 1/500 ölçekli Akay Kavşağı Projesinin uygulanmasına ilişkin yeni bir işlem tesis etmiştir. Bu işleme karşı Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Çankaya Belediye Başkanlığı ayrı davalara açmışlardır. İmar mevzuatı ile şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun bulunmayan bu işlem Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 1.4.2003 günlü kararıyla iptal edilmiştir. Davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı kararın yürütmesinin durdurulması istemiyle temyiz yoluna gitmiştir. Danıştay 6. Dairesi 28.8.2003 günlü kararıyla yürütmenin durdurulması istemini reddetmiştir. Temyiz incelemesinin sonucu beklenmektedir.

SHERATON OTEL

Çankaya Belediye Meclisinin 5.11 2001 tarih ve 286 sayılı imar planı değişikliği ile plan değişikliği kararına yapılan itirazın reddedilmesine ilişkin 25.1.2002 tarih ve 25 sayılı kararının iptali istemiyle açılan davaya Mimarlar Odası Ankara Şubesi müdahil olmuştur.

Söz konusu plan değişikliği ile 2944 ada, 22 ve 23 nolu parseller birleştirilmiş, 22 nolu parselde kullanılmadığı iddia edilen inşaat alanının 23 nolu parselde aktararak bu şekilde elde edilen inşaat alanının otel-apart otel- kongre ve kültür merkezi adıyla yeni kullanım alanı belirlenmiştir. Bu değişiklik ile yapı, nüfus ve trafik yoğunluğunun artırıldığı ve bununla yeni sorunlara yol açılacağı, kentleşme ilkelerine ve plan yapma tekniğine uygun hareket edilmediği, ayrıca İmar Kanunu hükümlerine aykırı işlem tesis edildiği gerekçesiyle kararın iptali istenmiştir.

Ankara 10. İdare Mahkemesi Belediye Meclis Kararını hukuka aykırı bularak iptal etmiştir. İdare Mahkemesi kararı Çankaya Belediye Başkanlığı ve Belediye yanında müdahiller tarafından temyiz edilmiştir. Danıştay 6. Dairesi 29.9.2003 tarih ve 2003/4533 sayılı kararıyla, ek bilirkişi raporu alındıktan sonra karar verilmesi gerektiği şeklindeki gerekçeye binaen İdare Mahkemesi kararını bozmuştur. Danıştay'ın bu kararına karşı davacılar ve müdahil Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından karar düzeltme yoluna başvuruldu.

İMRAHOR KÖYÜ

Ankara ili, Mamak İlçesi, İmrahor Köyü ve çevresine ait 1/5000 ölçekli "İmrahor Köyü ve Çevresine Ait Nazım İmar Planı Değişikliği"nin onaylanmasına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 20.8.2002 tarih ve 446 sayılı kararına karşı Şehir Plancıları Odası'nın açmış olduğu davaya Mimarlar Odası Ankara Şubesi de katılmıştır. Bu davada söz konusu nazım imar planı değişikliğiyle, 1/50.000 ölçekli "Ankara 1990 Nazım Planı"nda "Ağaçlandırılacak Alan" kullanımında kalan İmrahor Köyü ve çevresinin herhangi bir üst ölçek plan

çalışması yapılmaksızın ve kent bütünü dengeleri göz önüne alınmaksızın yerleşime açılmasının kamu yararına, şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına uygun olmadığı vurgulanmaktadır. Ankara 3. İdare Mahkemesi yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar vermiştir. Davanın esasına ilişkin inceleme devam etmektedir.

KIZILAY MEYDANI

Kızılay Meydanı'ndaki tüm hemzemin sinyalli yaya geçitlerinin fiziksel engellerle kapatılarak, yayaların Kızılay Ankaray/Metro istasyonunun mezanin katını geçiş amacıyla kullanmaya mecbur kılınmalarına ilişkin işlem ve eylemlerin iptali istemiyle Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Ankara Valiliği'ne karşı dava açılmıştır. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 11. İdare Mahkemesi'ne verdiği dava dilekçesinde bu işlemin şehircilik ve kent planlama ilkelerine, ulaşım planlama bilimi ve kent merkezi düzenleme ilkelerine, Ankara Ulaşım Planı karar ve ilkelerine, 3194 sayılı İmar Kanunu'na, raylı sistem planlama ve mühendislik ilke ve kurallarına, insan hakları, kentli hakları ve yaya haklarına, kamu güvenliğine ve kamu esenliğine aykırılığı teknik ve hukuksal yönlerden ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Dava,"dava konusu işlemin dayanağını oluşturan tüm bilgi ve belgelerin mahkemeye sunulması ve davalı idarenin birinci savunması alındıktan sonra incelenmesi" kararıyla devam etmektedir.

KATLI KAVŞAKLAR

Bu hukuki sürecin ilk aşamasında Şubemiz, Şehir Plancıları Odası, Çevre Mühendisleri, Elektrik Mühendisleri, Makine Mühendisleri, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Ankara Şubeleri'nin oluşturduğu ve ulaşım politikası konusunda deneyimli üyelerimizin katkılarıyla yürütülen çalışmalar ayrıntılı bir rapora dönüşmüştür.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 20.11.2002 tarih ve 595 sayılı kararı ile onaylanan

- Ziya Gökalp Caddesi ile Aksu Caddesi kesişimindeki Kolej Kavşağı
- Celal Bayar Bulvarı ile Adnan Saygun Caddesi kesişimindeki Aksu Kavşağı
- Talatpaşa Bulvarı ile Adnan Saygun Caddesi kesişimindeki Hacılar Kavşağı
- Atatürk Bulvarı ile İstiklal Caddesi kesişimindeki Hergelen meydanı Kavşağı
- Atatürk Bulvarı ile Cumhuriyet Caddesi kesişimindeki Heykel önünde Ulus Meydanı Kavşağı
- İstiklal Caddesi ile Cumhuriyet Caddesi kesişimindeki Stad Oteli Baruthane Kavşağı
- Türk Ocağı Caddesi Kavşağı

yapılması planlanan katlı kavşaklarla ilgili 1/2000 ölçekli nazım imar planı değişikliğine, her kavşak için ayrı ayrı dava Şehir Plancıları Odası tarafından açılmıştır. Ulaşım Ana Planı'na ve çağdaş ulaşım politikalarına aykırı olan planın bu kısımlarının iptali istenmektedir.

Şubemizin ve diğer Odalar'ın bu davalara müdahil olma sürecinde ise Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi, kavşakların yapımının iptaline ilişkin yeni bir idari karar aldığından, hukuki açıdan müdahil olma gerekliliği ortadan kalkmıştır.

İçimizdeki Oryantalizm

Hasan Bülent Kahraman

Radikal Gazetesi, 06/11/2003

Batı'nın gözünde, düşünde, düşüncesinde, 'Doğu, bunu ister' diye bir yaklaşım ve yöntem var. Gelip bize bizi göstermeye çalışıyorlar. Bizler de bunu memnuniyet içinde alkışlıyoruz

Son birkaç hafta Akmerkez'in önüne anlayamadığımız, bir acayip şeyler yapılmaya başlandı. Nihayet akıl ettik ki, bu, Cumhuriyet Bayramı için bir hazırlıktır. Binanın cephesine giydirilen, beyaz televizyon ambalajlarından çıkan 'köpük'ten yapılmış izlenimi veren şey bir tür süslemedir. Ama süs dediğimiz şey bütün binayı boydan boya, enden ene dolaşıyordu. En fecisi de ortaya çıkan bu yeni 'mimar'ın arabesk havasıydı. Ortadaki yeni 'yapı' gerçek anlamda bir arabeskti. Elbette, soysuzlaşmış, 'kırık', özgünlükten uzak, saçmasapan bir şekilde. Kimi yerde Tac Mahal'i, kimi yerde cami girişini anımsatıyordu. Baktıkça bakıp, 'eh' dedim kendi kendime; 'Türkiye'nin gerçek meselesi arabesk ve kiç. '80. yıla armağan' diye hazırlanan bir süslemenin bunu vurgulaması ayrıca cumhuriyetin özgün bir estetik yaratmadaki beceriksizliğini büsbütün açığa vuruyor, itiraf, hatta ifşa ediyor.' Tam bu işi böyle kapatmış olarak, 'Bu berbat süsler acaba daha ne kadar orada kalacak?' diye düşünürken Hürriyet'in ekinde (1 Kasım 2003) okuduğum bir haber benim 'teori'mi başka bir noktaya taşıdı.

Süsleme uzmanı İtalyan Habere göre süslemeyi yapan bir Türk değil, İtalyan bir 'şenlik tasarımcısı'ymış. Hazret 26 yıldır bu işi yapar ve yılda 70 şenlik düzenlermiş. 'Şenlik kutsal bir zamandır' türünden fiyakalı sözler de eden Valerio Festi isimli bu yüksek sanatçının ilhamını 'barok katedrallerin vitrayları da İran halıları da' beslermiş. Bu, bize verdiği 'bayram armağanı' imiş. Bunun üstüne beni bir düşüncedir aldı; işler karşıyordu. Ben, ilkin şöyle bir muhakeme yaptım: 'Adam, bizi biliyormuş. Ne istediğimizi anlayıp, onu yapmış. Biz de sesimizi çıkarmadan ve beğenerek (tabii, 'beğeni'yle değil; malum, o, 'zevk' demek) izliyoruz.' Söylediğimin doğruluğunu ölçmeliydim. Bizim binanın görevlisine sordum, 'çalışma'yı görüp görmediğini. 'Hocam' dedi, 'herifler ne yapmış ama, dur dur bak!...' Artık, rahatlamıştım. Bütün söylediklerimi kendimce kanıtlamıştım. Sonra, Toplumsal Tarih Dergisi'nde 'Oryantalizmler' isimli 'dosya'yı gördüm. Ahmet Ersoy'un Osman Hamdi Bey araştırması ilgimi çekti. (Ersoy'un bu konuda Harvard'a yazdığı çok önemli, artık yayımlanması gereken bir doktora tezi vardır.) Gerçi, Osman Hamdi'nin 'kendi kendini Oryantalistleşirmesi' ile benim üstünde durduğum sorun tam anlamıyla örtüşmüyordu ama, Jules Laurens hakkındaki yazı bu işin öyle bir çırpıda kestirilip atılamayacağını düşündürüyordu. Evet, ne yazık ki, bu hikâye yüzlerce yıldır sürüyor. Batı'nın gözünde, düşünde, düşüncesinde, 'Doğu, bunu ister' diye bir anlayış, yaklaşım ve yöntem var. Türkiye'ye geliyorlar; bize bizi göstermeye çalışıyorlar. Başlangıçta iş belki biraz daha farklıydı: yapılan resimlerin bir 'gazetecilik' değeri vardı. Belki, bazı görüntüleri 'saptıyor', kayda geçiriyor, hem bize hem de Batı'ya aktarıyordu. 'Gerçeklik' meselesi elbette bir sorundu ama işin özü bu mantığa göre kuruluyordu. Bu, sonradan gelişti ve Batı, 'Doğu budur' düşüncesine vardı. 'Budur' denilen, düşsel, gerçekle uzak yakın ilişkisi olmayan bir Doğu zinciri, Doğu'nun boynuna, bileklerine vuruldu.

'Çizmeyi aşma' denince... Sonra daha da garip, Batı, Doğu'nun 'başka bir şey yapamayacağı'na inandı. 'Doğu' ülkeleri eksik fazla kımldayıp Batı'nın ölçülerinde şeyler yapıp onlarla yüz yüze gelince, onlara, 'bunları bırakın siz minyatürlerle, kendinize ait imgeler ve söylemlerle uğraşın' dendi. Bu bir anlamda onlardan çizmeyi aşmamalarını istemekt*i*. Bedri Baykam'ın 'Maymunların Resim Yapma Hakkı' diye ortaya attığı görüşün altında bu değerlendirmeye dönük itiraz yatar. (Bu nedenle olacak Bedri, 'minyatür' yerine 'maksitür'ler yaptı.)

Önemlisi, böyle bir kavşakta ne yapılacağına karar vermektir. Gerçekten Batılı değerlere, içerik, kapsam ve ölçütlere sahip bir şey yapmak çabasını gütmek mi gerekir yoksa yerel değerlerden kalkan bir duyarlılığ*i* ortaya koymak mı? Kesin bir yanıtı yok. Türkiye, o kesin olmayan yanıtla yüzlerce yıldır uğraşıyor. Ortaya zaman zaman 'sentez' önerileri çıktı. Onlara göre Batılı biçim içinde yerli bir öz sergilenmeliydi. Yerine göre doğru, yerine göre

yanlış olan bu sav ortaya ucubeler de çıkarmadı değil. Kısacası, tartışma sürüyor ve ortada. Daha da sürecek... Bütün bunlar yerli yerinde fakat benim asıl aklımı çelen, Akmerkez'deki 'süs'ün kimsenin, ama en çok da mimarların tepkisini çekmemesi. Oysa bana göre toplumsal yozlaşmanın özü mimarlıktaki yozlaşmada yatar. Hiçbir görsellik çünkü, onun kadar ideolojik ve etkili değildir. Diyeceğim o ki, bayram pek bana uğramadı. O aydınlık 'cephe giydirme' benim içimi kararttı. Galiba pek de şaşacak bir şey yok. Baksanıza yapan adamın adı bile 'festival'i tamamlamamış, 'festi' de kalmış !...

İmar mevzuatına uygundur

Uğur Vardan

Radikal Gazetesi, 21/11/2003

Sistemin kıyısında duran iki amelenin günün birinde eline geçirdikleri fırsatla, sonu belirsiz bir serüvene atılmalarını anlatan 'İnşaat', sezonun şu ana kadar gösterime giren en iyi Türk filmi. Sade ama işlevsel anlatım. Son dönemde popüler sinema adına çekilen ve çoğu fiyaskoyla sonuçlanan örneklerin ardından 'İnşaat', popüler olanın da iyi olabileceğine inananların yüreğine su serpen bir örnek. Yönetmen Vargı, birkaç elden geçen ama sonuçta son derece akıcı bir hale gelen senaryoyu, belki çok da özel sinemasal numaralara başvurmadan, sade ama işlevsel bir anlatımla ete kemiğe büründürmüş. Film kamerasını, İstanbul'un iki temel bileşeni; tarihi yapımada ve gökdelenler dışında kalan bir başka dokuya uzatıyor ve büyüme isteğinin en bariz hissedildiği, öte yandan kentin belki de gerçek yüzüne damgasını vuran varoşlardan aldığı kesitleri önümüze atıyor. Orada, uzakta bir yerde iki amele, Ali ve Sudi, Nizamettin'in inşaatında aslında hayallerini karmaktadırlar. Kazandıkları parayla, gizli yollarla yurtdışına kapağı atacaklardır. Sudi'nin, köyden tanıdığı ve şehre taşıdığı Nazife, onları sosyalleştiren en önemli figürdür. Rutine bağlanmış gibi görünen hayatları, bir gece Ali'nin dışarıdaki tıkrıtlara uyanmasıyla birlikte değişir...

Bir anlamda ülkenin genel dinamiklerini de içine katan bir metafora dönüşürken alttan alta elbette mesaj veren, ama bunu kör gözüm parmağına bir üsluptan kaçınarak gerçekleştiren 'İnşaat', dışında durduklarını sandıkları sistemin günün birinde kapılarını çaldığı iki garibanın serüvenlerini bizimle paylaşıyor. Ali ve Sudi, emeklerini sömüren bul âlemden, pratik zekâlarını ve Doğu'ya özgü uyanıklıklarını kullanarak bir tür intikam alıyorlar ve buldukları boş koridorlarda ilerledikçe ilerliyorlar. Arka planda ise, değişen ahlakın kendine ait kuralları ve bu kuralların muhatapları var: Mafya, derin devlet, din sömürüsü, insan ticareti vs...

Filmd*e* rej*i* başarısı ve senaryo kadar, oyuncu performansları da devreye giriyor (hatta zaman zaman bu iki öğenin önüne geçiyor) ve mesela Sudi'de Şevket Çoruh, kredisi uzun yıllara sarkacağa benzeyen unutulmaz bir gösteriye soyunuyor. Ana kadrodan Emre Kınay, Yeşim Büber, Suna Pekuysal ve Ahmet Mümtaz Taylan da çok iyiler ama ara rollerdeki titiz cast çalışmasının da altını çizmek lazım.

Ya eksiler? İkinci yarı, karakter trafiği artarken, zaman zaman sanki ipler elden kaçıyor. Ayrıca, ilk yarıda iki ana karakterin yalnızlık hissini, mimari açıdan da yansıtan ve çölün ortasında bir vaha gibi duran (bu aşamada çevrede, onların dışında tek insan unsuru Suna Pekuysal'ın canlandırdığı yaşlı kadın) inşaatın bulunduğu mahal, sonlara doğru anlamsız bir biçimde kalabalıklaşıyor. Bu ortamdan payını alan ve birebir eşleşmelerde Sudi'nin aşkı olarak beliren Ayşe karakteri de zorlama olmuş. Bu bir tercih ve rahatsız etmiyor ama bence final de belki daha iyi bir yere bağlanabilirmiş. Bütün bunlara rağmen 'İnşaat', sezonun bu haftaya kadar gösterime giren en iyi Türk filmi. Giriş bölümüne ve 'Shallow Grave' örneğine dönersek; Batılıya bir ceset yetiyor, bizi ise 13'ü bile kesmiyor...

basında gecenin 2.5 milyar dolar

Bir Bina, Masumiyeti İspat Edilinceye Kadar Suçludur

Ayşe Özek Karasu

Hürriyet Gazetesi, 25/10/2003

Türkiye'de kaç bin ya da milyon kişi akıllı binalarda çalışıyor bilmiyorum. Ancak sözde akıllı geçinen bu binalarda günün tamamını geçiren insanların sürekli zehir soluduğu artık global bir gerçek. ABD'deki uzmanlar, Hasta Bina Sendromu'nu çok önemli bir çevre sorunu olarak görüyor. Çünkü sımsıkı kapalı binaların içindeki hava, dışandakinden kesinlikle daha kirli ve birçok hastalığın da müsebbibi; sinüzit, solunum yolu enfeksiyonu, alerji, astım, sinir sistemi bozukluğu ve hatta kansere kadar.

Hasta bina dediklerine bakmayın, hepsi turp gibi. Esas hasta olan insanlar. Ama adı böyle konmuş; Hasta Bina Sendromu (sick building syndrome).

Doğru, tabir yeni değil.

ABD'de 1970'lerde yaşanan enerji krizinden sonra, elektriğin kısıtlı kullanımı zorunlu hale gelince bu sımsıkı binalar icat edilmiş. Yani taze havayı içeri sızdırmayan, pencereleri açılmayan binalar. Ayrıca çok daha ucuz sentetik yapı malzemeleri ve mobilyalar da, çelik kasa gibi binaların içinde yeni kimyasal tuzaklar oluşturmuş. 1980'lerde yapılan ölçümlerde binaların içinde sıkışık kalmış bol miktarda karbonmonoksit, böcek ilacı içeren gazlar ve 'benzen' gibi kansere yol açan kimyasal gazlar tespit edilmiş. Hem de dışarıdaki havanın iki - beş katı oranlarda.

ABD'de bugün yapılan tespitlere göre her hafta 35-60 milyon çalışan, işyeriyle bağlantılı hastalık semptomları gösteriyor. Son 20 yıldır ortaya çıkan bütün veriler içindeki havanın dışandakinden daha kirli olduğunu gösteriyor ve insanlar zamanlarının yüzde 90'ını o iç mekanlarda geçiriyor.

Stanford Üniversitesi'nden çevre mühendisi Wayne Ott "İç mekanlardaki hava kirliliği, en fazla endişe uyandırması gereken çevre sorunlarından biri" diyor. Gerçekten de bugün bütün dünyayı etkisi altına alan çevre bilinci, kapalı ortamları içermiyor. Çevre sağlığı uğruna hükümetler fon ayırırken, kimse binaların içini temizlemek için zırnık harcamıyor.

Binalarda sigarayı yasaklamakla iş bitmiyor. Bu kozmetik önemle savuşturulan sigara dumanı, binaların içinde tespit edilen karbonmonoksidin, yani kabaca egzoz gazının ve diğer kimyasalların yanında hiç kalıyor.

Kapalı ortamda kirli hava soluyunca bakın neler oluyor: Solunum yolları enfeksiyonları, astım, alerji nöbetleri, deri, göz, burun ve boğazda tahriş, şiddetli baş ağrısı ve yorgunluk, merkezi sinir sisteminde hasar ve kanser. Uzmanlara göre dışarıdaki hava kirliliğinde kaynakları görmek mümkün. Oysa iç mekandaki havayı etkileyen milyonlarca bireysel kaynak var. İnsanların giysilerinden, duvar ve halılardan, temizlik maddelerinden havaya karışan kimyasallar, bakteriler, maytlar ve kurşun.

ABD'deki temiz hava standartları, bir binaya dışarıdan giren taze hava miktarının bir dakika içinde kişi başına 15-20 metreküp olmasını öngörüyor. Ancak yapılan ölçümlere göre hiç kimse bu standardı ciddiye almıyor.

BEDELİ 2.5 MİLYAR DOLAR

ABD'deki sigorta şirketleri geçtiğimiz yıl Hasta Bina Sendromu bağlantılı hastalıklar için 2.5 milyar dolar ödemişler. Dışarıdaki hava kirliliğinden kaynaklanan hastalıklar için ödenen meblağı kat kat aşmış. İşverenlerin, havayı temizlemek için harcama yapmanın ileride tasarruf sağlayacağına ikna edilmesi gerekiyor. Ama bu kolay bir iş değil. Şirketlerin çoğu, masraf kapısı açacak diye sorunu teşhis etmekten korkuyor. Oysa işverenler, bina içindeki çevre koşullarını iyileştirdiği takdirde, çalışanların sağlık harcamalarının azalması ve verimlilik artışıyla bir yılda 7 milyar dolar tasarruf sağlanması mümkün.

İç mekanlardaki hava kirliliği insanlar üzerinde farklı etkiler gösteriyor ve bazıları da zehir solumaktan etkilenmiyor. Çok değişik bileşenler mevcut. Örneğin baş ağrısı gibi semptomların birden fazla kaynağı bulunabiliyor. Astım ve alerji uzmanı Dr. Robyn Levy'ye göre, bağışıklık sistemi zayıf, kalp ve akciğer hastalığı olan kişiler binadaki hava kirliliğinden daha fazla etkileniyor. Hasta Bina Sendromu görülen onlarca hastayı tedavi ettiğini söyleyen Dr.Levy, binadaki hava ile hastalık arasındaki bağıın kesin olmadığını savunulara şöyle karşılık veriyor: "Bir bina, masumiyeti ispat edilinceye kadar suçludur."

'Baltalı Yasa' Geçti

Radikal Gazetesi, 18/11/2003

Orman Yasası değişikliğini onaylayan Cumhurbaşkanı Sezer, aşılı kestanelik ve kızılâğaçlar için Anayasa Mahkemesi'ne dava açacak.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, daha önce bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye gönderdiği, ancak yeniden çıkarılan Orman Yasası'nı, bu kez veto edemediği için mecburen onayladı. Eleştiri bombardımanı altında 31 Temmuz 2003'te kabul edilen 4965 sayılı 'Orman Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la kızılâğaç ve aşılı kestanelikler orman sahası dışına çıkarılmış, bu yerlerin dolaylı olarak satışına zemin hazırlanmıştı. Cumhurbaşkanı Sezer, yasanın bu konuları düzenleyen 1 ve 13. maddelerini bir kez daha görüşülmesi için 15 Ağustos 2003'te TBMM'ye geri göndermişti.

Aynen geri yollanmıştı

Hükümet ise konuda geri adım atmamış, TBMM Genel Kurulu'nun 5 Kasım 2003 tarihli oturumunda, veto edilen düzenleme görüşülerek yeniden kabul edilmiş ve Cumhurbaşkanlığı'na gönderilmişti. Sezer'in yeni yasayla ilgili kararı, Cumhurbaşkanlığı Basın Merkezi'nce açıklandı. Açıklamada, Sezer'in Orman Yasası'nda değişiklik yapılmasına ilişkin yasayı onayladığı belirtildikten sonra şöyle denildi: "Sayın Cumhurbaşkanı, yasanın, kızılâğaçlıklar ile aşılı kestaneliklerin orman sayılmayacak yerler arasına alınmasına ilişkin 1. maddesi ile bu yerlerden yararlanmayı özel bir rejime bağlayan 13. maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açacaklarını ifade etmi'lerdir."

Yürütmeyi durdurma isteyebilir

Sezer'in, söz konusu maddelerin iptaline dair dilekçesini geciktirmeden Anayasa Mahkemesi'ne iletmesi bekleniyor.Sezer'in iptal davasının uzun süre sonuçlanmayabileceğini göz önün alarak,maddelerle ilgili ayrıca 'yürütmenin durdurulması' isteminde bulunacağı belirtiliyor. Yürütmeyi durdurma istemi kabul edilirse hükümet, projesini hayata geçiremeyecek. Ancak mahkemeden ilk karar çıkana kadar yapılan işlemler geçerli sayılacak.

'Meyveli ağaç' sayılacaklar

Yasayla, kızılâğaçlar ve aşıllkestanestanelikler meyveli ağaç kapsamına alınıp orman kapsamından çıkarılıyor. Orman sınırı içinde veya bitişiğinde tapuyla, orman sınırları dışında her türlü tasarruf belgesiyle özel mülkiyette bulunan kızılâğaçlık ve aşılı kestaneliklerin sahiplerine yararlanma

İsfahan günleri

Kaçıncı sefer gidersem gideyim İsfahan beni büyülüyor

İlber Ortaylı
Milliyet Gazetesi 02.11.2003

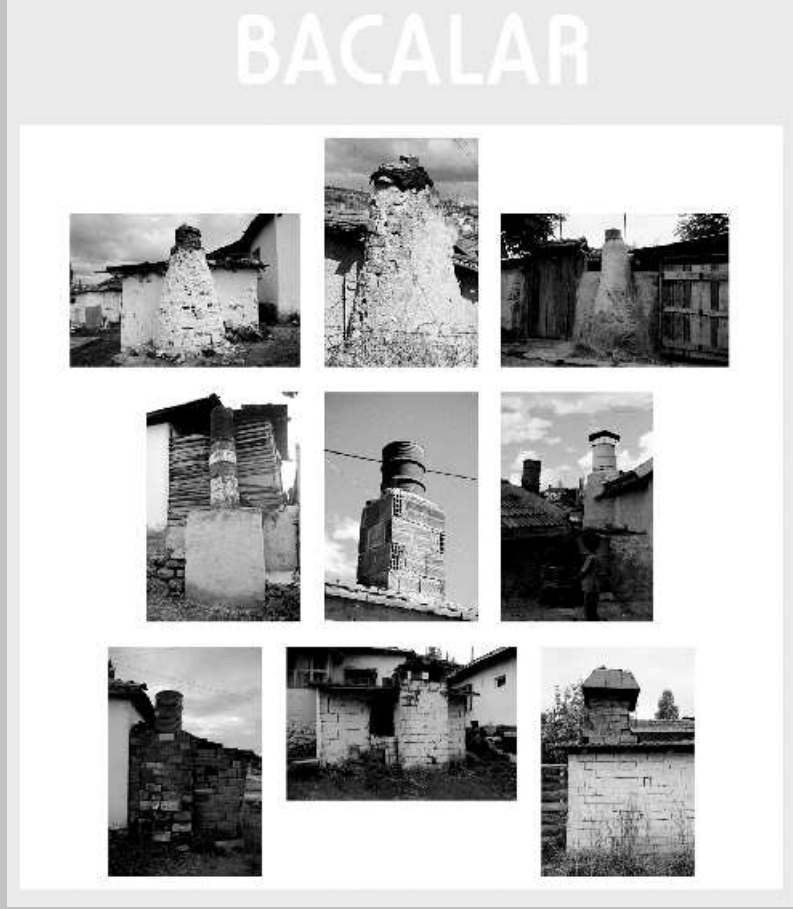
Bir zamanlar Şark'ın en büyük şehriydi; kuşkusuz bu büyüklüğü ortaçağın teknik imkanları içinde tasavvur etmek lazım. Bazı tarihçilerin, özellikle İranlıların 1250'deki Moğol istilasından önceki İsfahan'ın nüfusunu bir milyon olarak göstermeleri tam bir ölçüsüzlük. Aynı ölçüsüzlüğü İstanbul ve Bağdat için de yaparlar. Bir milyonluk halkın yiyeceği hangi araçlarla gelecek; o kadar kişinin günlük kanalizasyona yığıldığı hangi suyla temizlenecek, hesaplayan yok.

Şurası açık. İsfahan güzeldi ve her zaman güzel, sakinleri de Allah yoldan çıkarmasın, her zaman şehirliydi, bugün de öyle. Nitekim bir ara şehrin ortasına işbilir belediyecilerin; para kazanırız, hem de şan olur deyü dikmeye çalıştığı -gerçi bizimkilerle kıyaslanamaz-gökdelen, UNESCO'nun ve İran aydınlarının tepkisini çekti diye "yarı yıkık" duruyor. Onlar da ağgözlü ama İsfahan'ın ortasında veya kenarında çürük dış gibi dikintiler yok. Oysa Bakı'nun iç şehrinde bir KGB şefinin yenilerde diktiği binaya bakılınca; bu gibi rezaletin sadece para hırsı ile izah edilmesi mümkün değil. Galiba bizim Türk kavminin estetik kıstaslarında önemli bir sapma var. İtalyanların Roma'yı, Siena'yı, Palermo'yu rezilane binalarla donatması gerekirdi. Demek ki, paranın önüne koydukları değerler var. İranlılar da şehirlerini seviyor. Sadece İsfahan değil; Yazd, Şiraz, Kaşhan ve her yerde bu görülebilir.

İsfahan'ı gezmek, İran'ın tarihini, medeniyetin bu ünlü kompartımanını öğrenmek demektir. Şehirde halen küçük bir Zerdüşti cemaati var, mabetlerini gezmek ve ibadetlerini izlemek mümkün. Şehrin ortasından geçen Zayende Nehri'nin öbür yakasında, Culfa'da Ermeni kiliseleri var. İsfahan'ın eski mahallelerinin ortasında Yahudi sinagogları bulunuyor ama Yahudilerin sayısı azalmış. Selçuklular devri, bütün haşmetiyle Cuma Camii'nde, Sarıvan denen uzun minareyle İsfahan'da yaşıyor; fakat şehre zorlukla vize alıp gelen Avrupalı turist grupların yanında, İran'a vizesiz gelebilecek Türk gruplara hiç rastlanmıyor. Oysa sınırsınız ki, İsfahan'dan çıkmayacağız; Türkiye'de iddiaların aksine, milliyetçiliğin zayıf bir duygu olduğunu bu gibi durumlarda gözlemek mümkün. Prag'ı istila eden Alman kalabalıkların, iktisadi vaziyette çalkantılar olsa bile Anadolu'da ve Mısır'da Hellenizmin izlerini arayan Yunanlı turist grupların ilgisini, Türkler arasında göremeyiz. "İsfahan nisf-hı cihan" yani dünyanın yarısı denmiş; İstanbul gibi kendisine hor davranılsa, İsfahan'da bu lafı doğrulayacak hiçbir şey kalmazdı. Oysa nehir üstündeki İtalyan Rönesansı'nın etkilerini taşıyan Sisepol (33 kemerli köprü), Hacıpol gibi köprülerin tadını çıkaran İsfahanlıların şehirlerini ne kadar sevdikleri belli.

Bu arada biraz mahalle dedikodusu yapalım. Kahvelerdeki kalın duvarların içindeki pencere pervazlarına gençler, kız-oğlan yerleşmiş nargile çekiyorlar. Artık el ele gezen gençleri görüyorsunuz; "Aşna fişne artmış değil, açığa çıktı" diyorlar. Ramazan'ın ilk günü birtakım restoranlarda oruç yiyenlerin sayısı da bir hayli kabarık gibi.

İsfahan 17'nci asırda düzenlenen Nakş-ı Cihan adlı ünlü meydanıyla bilinir. Şah Mescidi, Şeyh Lütfullah Mescidi yanında Babialı'nın daha Türkçesi olan "Ali Kapu" denen hükümet binası şehre bir hava veriyor. İsfahan güzel. Çölün kenarında zümrüt yeşili. Bu bölgede su, dikkatle kullanılıyor. Dünyanın derdi bir yana, kaçınıcı sefer gidersem gideyim İsfahan beni büyülüyor. (...)

ALFABENİN OTUZUNCU HARFİ VE BAŞKA MONOLİTLER

Levent Şentürk
Sanat Dünyamız, Sayı 89, Güz 2003-12-26

...APA (Açık Proje Alanı) yürütücüleri, Eylül ayının ilk haftasında Ankara'da birkaç arkadaşıyla birlikte bacaları belgelememiz için her türlü desteği verdi. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, yayımladığı broşürle APA'yı tanıtmış, her sayfası manifesto niteliği taşıyan bir çağrıda bulunmuştu. Bu açıkça sanrılı bir çağrıydı: "Hiyerarşisi ve bürokrasisi en aza indirgenmiş yeni bir örgütlenme kültürü, yeni üretimleri özendirici olabilir mi?" Soruyu aşağıdaki saptamalar izliyor:

"-Mimarlık toplumda giderek daha az tartışılmaktadır.
-Mimarlık ürünleri daha az heyecan yaratmaktadır.
-Mimarlık mesleğinin ülkenin gündemindeki ağırlığı, özellikle geçmiş yıllara oranla giderek azalmaktadır."

APA'nın yapmak istediği basitti aslında hareket geçirmek, araştırma yapmak isteyenlere olanak sunmak, kısacası Türkiye'de kolay bulunmayan bir özgürlük alanı açmak, Buna rağmen sayın Akın Atauz bu çağrının yanıtsız kalmasa bile, cılız bir tepkiyle karşılandığını itiraf etmişti, Başka cesur girişimler için APA'nın devrimci sayılabilecek desteğini yıllar boyu sürdürmesi gerek.

Ekim ayının başında, Mimarlık Haftası'nda APA'nın ilk ürünleri, sıcakı sıcakına sergilenmeye başladı, Ankara'da *Karum*. *Armada* gibi tüketim tapınaklarında ve Kızılay, Konur Sokak'ta gezici bir sergi düzenlendi; şimdilerde de Karabük'ten başlayarak Anadolu'yu geziyor bu sergi.

2004 YILI

GELİYOR, GELDİ...

DERKEN, SİZ BU SATIRLARI OKURKEN 2004 YILI İÇİNDE OLACAĞIZ...

TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ, 2004 YILINI KIZILAY MEYDANI'NDA KARŞILAYABİLMEK DİLEĞİYLE; 16 ARALIK 2003 TARİHİNDE

- KENT MERKEZLERİNİN KENTLİ TARAFINDAN KULLANIMINI ÖNEMSEDİĞİ için,
- KENTLİLERİN KENTE KATILIMINI, KENTTEN KEYİF ALMALARINI SAĞLAMAK İÇİN,
- ANKARALI'NIN BULUŞMASINI KURGULAMAK İÇİN,

BAŞTA ANKARA VALİLİĞİ, BÜYÜKŞEHİR VE İLÇE BELEDİYE BAŞKANLIKLARI OLMAK ÜZERE KENT YÖNETİCİLERİNE, KENT ÖRGÜTLERİNE, KENTLİ İNİSİYATİFLERE 16 ARALIK 2003 TARİHİNDE BİR ÇAĞRIDA BULUNMUŞTUR. BU ÇAĞRI 105 KURUMA FAX YOLU İLE İLETİLMİŞ; TOPLANTIYA KATILIMIN OLACAĞI İNANCI İLE, BASINA DA BİLDİRİ GÖNDERİLMİŞTİR. ANCAK; ÇAĞRIMIZA SADECE ANKARA VALİLİĞİ GÖREVLENDİRMESİYLE İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ'NDEN, KORDER'DEN, ODTÜ MEZUNLAR DERNEĞİ'NDEN, ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE DERNEĞİ'NDEN VE ŞEHİR PLANCILARI ODASI ANKARA ŞUBESİ'NDEN YANIT GELMİŞTİR. 18 ARALIK 2003 TARİHİNDE YAPILAN TOPLANTIMIZA KATILARAK BİRLİKTE ÜRETME İSTEKLERİNİ GÖSTERMİŞLERDİR.

KENTİ, MEYDANLARI HERŞEYE RAĞMEN KULLANABİLME DİLEĞİMİZ, KENTLİ İNİSİYATİFLERİN DESTEĞİNİ BİLE ALAMAMIŞTIR. KENTLİLER İSE, HERŞEYE RAĞMEN KIZILAY MEYDANI'NDA BULUŞACAKLAR, YİNE BİR YENİ YILA GİRECEKLER, YİNE KENT YÖNETİCİLERİ VE KENTLİ ÖRGÜTLER KENTLİ İLE BİRLİKTE HAREKET EDEMEYECEKLER... UMARIZ GELECEK YILI, 2005'i; TÜM KENTLİLERLE BERABER, ANKARA İÇİN BİR "YENİ YIL KARŞILAMASI" TASARLAMIS OLARAK KUTLARIZ.

M E K T U P L A R I

R Ü K O

Sn. Gülnur Güvenç, Ankara Şubesi'nin yayınlamakta olduğu BÜLTEN'in Ekim 2003 tarihli sayısında yayınlanan "Mesleki Kontrollük Yok Edilebilir mi?" başlıklı yazıyı ilgi ile okudum. Mesleğimizle ilgili en önemli sorunlardan biri olan ve yeni Yapı Denetimi Kanunu ile daha da büyük bir sorun haline gelen bu konuda aydınlatıcı bilgi verilmesini çok olumlu buldum. Ancak konu yazıdan yeni Kamu İhale Kanununa göre mesleki kontrollük hizmetlerinin, proje müelliflerine yaptırılamayacağı gibi bir anlam çıkmakta olduğunu saptadığım için, aşağıdaki açıklamaları yapmakta yarar görmekteyim.

Mesleki kontrollük hizmetleri 4734 sayı Kamu İhale Kanunu'nun "İlan yapılmaksızın doğrudan temin" usulünü açıklayan 22. Maddesinin "Sadece gerçek veya tüzel kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olma" durumunu açıklayan (b) bendine göre yaptırılmaktadır. 22. Madde'nin bu bendi sadece gerçek veya tüzel kişinin idarenin duyduğu ihtiyaç ile ilgili teknik, bilimsel, sanatsal ve bu gibi nedenler ile özel bir hakka sahip olmasını ifade etmektedir. Gerek mesleki kontrollük hizmetlerini yapacak proje müelliflerine, gerekse yarışmalarda birincilik ödülü almış müelliflere bu bende göre, ilan yapılmaksızın, yalnızca teklif alınarak ihale yapılabilirilmektedir.

Saygılarımla,

Özgür Ecevit,
28.10.2003

Değerli Meslektaşlarım, Uzun zamandır okuduğum en doyurucu bülten için teşekkür etmek istedim. Her ne kadar teknoloji ilerledi ve pek çok şeye her an ulaşabileceğimiz gibi geliyorsa da, kişisel deneyimlerin aktarımı kolay değil. Hele böylesi hızlı ve yoğun çalışma ortamlarında, zorunluluklar dışında yapabildiklerimiz öylesine kısıtlı ki... Deneyimlerini bizimle paylaşabilmek adına zaman ayırıp yazıya döken ağabey-ablalarımıza da teşekkürler. Bir sonraki bülteni merakla bekliyorum. İyi çalışmalar diliyorum.

E. Ezgi Kayaoğulları

3. MERKEZ DANIŞMA KURULU YAPILDI

MİMARLAR ODASI 38. DÖNEM 3. MERKEZ DANIŞMA KURULU 14-15-16 KASIM 2003 TARİHLERİNDE ANTALYA'DA YAPILDI

Danışma Kurulu'nun ilk günü Mesleki Denetim Uygulamaları gündem maddesinde; Mimarlar Odası Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin Resmi Gazete'de yayınlanması için yapılan çalışmalar, bugüne kadar yaşanan süreç, gelişmeler ve yönetmelik maddelerindeki değişiklik üzerine görüşüldü. İlk günün Genel Kurullar sürecine hazırlık gündem maddesinde ise; temsilcilik seçimli toplantılarının Kasım-Aralık 2003 aylarında, çoğunluk aranacak Şube Genel Kurullarının ise en geç 7-8 Şubat 2004 tarihlerinde yapılacağı belirtildi. Oda birimlerinin ve tüm üyelerin katkısıyla oluşacak, Aralık ayında ilk sayısı çıkarılacak olan "Genel Kurullara Doğru Gazetesi" için görüşler sunuldu.

Örgütsel Yenilenme ve Ulusal Mimarlık Politikası ikinci günün ilk gündem maddesiydi. Şubemizin de bu ay dosya olarak ele aldığı konuyla ilgili, Örgütsel Yenilenme Projesi Yürütücüsü Mehmet Bozkurt'un bilgilendirme ve sunuşunun ardından; Şubelerin ve katılımcıların da çeşitli değerlendirmeleri oldu. Sürekli Mesleki Gelişim konusu Yücel Gürsel'in sunuşunun ardından; Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 2 çerçevesinde sürmekte olan hazırlık çalışmaları ve kurultay atölyelerinin raporları ile birlikte değerlendirildi. Yasama sürecindeki konular olan son gündem maddesinde; Yapı Denetimi Kanunu Tasarısı, Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı ve Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı ile YÖK Yasa Tasarısı üzerine bilgilendirmenin ardından konular görüşmeye açıldı.

Danışma Kurulu'nun son günü UJA 2005 Kongresi gündemde yer aldı. 2005'de İstanbul'da gerçekleşecek olan XXII. Dünya Mimarlık Kongresi için yapılan çalışmaların ve hazırlıkların bilgileri Suha Özkan, Gürel Tüzün ve Eşgüdüm Komitesi tarafından sunuldu.

SANAT

SANART "80. YILINDA CUMHURİYET'İN TÜRKİYE KÜLTÜRÜ" SEMPOZYUMUNUN ARDINDAN

SANART Görsel Kültür ve Estetik Derneği'nin "80. Yılında Cumhuriyet'in Türkiye Kültürü" konulu sempozyumu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin de katkılarıyla 13-14 Kasım 2003 tarihlerinde ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. Amacı, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana, bilimden halk sanatlarına, müzikten sinemaya kadar, Türkiye kültürü başlığı altında toplanabilecek her türlü etkinliği belirlemek ve bu farklı ilgi ve uğraş alanlarındaki çeşitliliği açığa çıkarmak olarak ortaya konan sempozyumun, çeşitli disiplin ve branşlardan katılımcıların biraraya toplanması ve özgün çalışmalar aracılığıyla Türkiye kültürüne çok farklı açılardan bakmayı başarabilmesi ile ilk aşamada amacına ulaştığı söylenebilir. Nitekim sempozyuma katkıda bulunan isimler ve uğraşı alanları, hedeflenen bu çeşitliliğin ve farklı bakış açılarının birer göstergesi niteliğindedir:

Prof. Dr. Necdet Adabağ, İtalyan Dili ve Edebiyatı, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Bahattin Akşit, Sosyolog, ODTÜ
Prof. Dr. Ali Alpar, Fizikçi, Sabancı Üniversitesi, İstanbul
Prof. Dr. İnci Aslanoglu, Mimar, Mimarlık Tarihçisi, ODTÜ
Ulus Baker, Felsefeci, GİSAM, ODTÜ
Bedri Baykam, Sanatçı, Yazar, İstanbul
Yrd. Doç. Dr. Cana Bilsel, Mimar, Kentsel Tasarım, ODTÜ
Doç. Dr. Ali Cengizkan, Mimar, Şair, ODTÜ
Prof. Dr. Canan Çilingir, Mühendis, ODTÜ Rektör Yardımcısı
Yrd. Doç. Dr. Elvan Ergüt, Mimar, Mimarlık Tarihçisi, ODTÜ
Prof. Dr. Sıtkı Erinc, Sanat Tarihi/Felsefesi/Eleştiris, Anadolu Üniv.
Dr. Namik Erkal, Mimar, Mimarlık Tarihi, ODTÜ
Prof. Dr. Buğra Ersanlı, Tarihçi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
Prof. Dr. Jale Nejdet Erzen, Ressam, Sanat Tarihi/Felsefesi
SANART Başkanı, ODTÜ
Doç. Dr. Kıymet Giray, Sanat Tarihçisi, Yazar, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı, Tarihçi, Film Tarihi, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Pultar, Yapı Mühendisi, Eğitim Danışmanı, Bilkent Mehmet Saner, Mimar, ODTÜ,
Doç. Dr. Ayşen Savaş, Mimar, Sergi Tasarımcısı, ODTÜ Rektör Danışmanı,
Prof. Dr. Uğur Tanyeli, Mimar, Mimarlık Tarihçisi, Arredamento Mimarlık Editörü, Yıldız Üniversitesi, İst.
Prof. Dr. İlhan Tekeli, Tarihçi, Şehir ve Bölge Planlama, Tarih Vakfı Başkanı, ODTÜ,
Prof. Dr. Tosun Terzioğlu, Matematikçi, Sabancı Üniversitesi Rektörü, İstanbul.

İki günün ardından bir değerlendirme yapmak gerekirse, sempozyumun özellikle iki açıdan önem kazandığı, dolayısıyla kendi konusu olan "kültür" alanına da öncelikle bu iki açıdan katkıda bulunduğu düşünülebilir. Birincisi, Cumhuriyet'in 80 yıllık kültür tarihinin, genellikle kültür alanı dışından üretilmiş tarihyazımı çerçevelerini aşamadığı, bu çerçevelerin ve onları üreten paradigmalardan çok açılımlı bir alan olan kültür alanını ve kültürel etkinlikleri tamatin edici bir biçimde açıklamakta yetersiz kaldığı bugünün ortamında, yöntem açısından, kültürü kendi elemanları ve dinamikleri ile kendi içinden değerlendirmenin önemine yapılan vurgudur. İkincisi ise, kültürün geniş bir etkinlik alanı olduğunun hatırlanması, bu alanda yapılan bir çalışmanın diğerinin etkisini gözardı ederek değerlendirmenin eksik bir yargıya yol açacağıdır; ki sempozyumdaki geniş tabanlı katılım bu eksikliğin giderilemez olmadığını göstermiştir. Aslında sempozyum süresince bu iki noktanın öne çıkması, sempozyumun amaçları ile içeriğinin örtüşüğünü göstermektedir. Farklı bakış açıları ve yaklaşımları biraraya getiren bu etkinliğin başarısını da bu örtüşmede ve bütünlükte aramak gerekir. Mehmet SANER

ÇANKAYA BELEDİYESİ ÇANKAYA KENT KONSEYİ

9 Ekim 2003 tarihinde Çankaya Belediyesi tarafından, Çankaya Kent Konseyi' nin ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir. 'Katılımcı bir yerel yönetim ve sağlıklı bir kent' temasıyla gerçekleştirilen Çankaya Kent Konseyi; hem yerel gündem 21 kapsamında, hem de Dünya Sağlık Örgütü' nün "Sağlıklı Kentler Projesi" kapsamında, kentin sağlıklılaştırılması ve yerel yönetim sorunlarının çözümünde katılımcı bir model olarak hayata geçirilmesi için çalışmaktadır. Çankaya Kent Konseyi, Çankaya'da faaliyet yürüten tüm sivil toplum örgütleri, vakıflar, sendikalar, dernekler, birlikler, meslek odaları, muhtarlıklar, devletin ilgili birimleri, belediye başkanı, meclis üyeleri, üniversiteler ve akademisyenlerden oluşan çok sesli bir katılım ortamı yaratmayı hedeflemektedir. Genel bir sunuşun ardından; eğitim, sağlık, çevre, kent planlama, spor, kültür ve sanat, kentte suç ve şiddet, eşitsizliklerden (kadınlar, çocuklar, yaşlılar, özürllüler, yoksullar vb.) oluşan dokuz alt komisyon çalışma, raporlarını sunmuşlardır. Yoğun katılımıla gerçekleşen Çankaya Kent Konseyi altı ayda bir, komisyonlar ise daha kısa zaman aralıklarıyla toplanarak çalışmalarını yürütecektir. Ayrıca Çankaya Kent Konseyi, Çankaya Belediyesi' nin mülkiyetinde bulunan Abidin Paşa Köşkü' nün, çalışmaların yürütülmesinde kullanılmak üzere, konseye tahsis edilmesi için tavsiye kararı almıştır.

Tezcan KARAKUŞ CANDAN

YAPI DENETİMİ DANIŞMA KURULU TOPLANTISI VE ANTALYA'DA YAPILAN MERKEZ DANIŞMA KURULU TOPLANTISINA YANSIMALARI

Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun Tasarısı uzunca bir süredir Bakanlar Kurulu dosyasında bekliyor. İki ay kadar önce aynen yasalaşmasına kesin gözüyle bakılan Bayındırlık Bakanlığı Tasarısı, konuyla ilgili çok kararlı bir izlenim vermekte olan Hükümetin değerlendirmesinden çıkıp Meclis gündemine ulaşabilmeyi henüz başaramadı. Tasarı öngörülen bu haliyle yasalaşsa bile hemen ardından gündeme gelmesi beklenen ikincil mevzuat ve diğer yasal düzenleme çalışmalarının daha da yoğun bir gündem oluşturmaları bekleniyor. Mimarlar Odası Ankara Şubesi gelişmelerle ilgili bilgi iletmek ve üyelerinin görüşlerini almak üzere Yapı Denetimi Danışma Kurulunu 13.11.2003 günü bir toplantıya çağırdı.

Danışma Kurulu, önümüzdeki günlerde yoğunlaşarak devam etmesi kaçınılmaz olan ikincil yasal mevzuat çalışmalarının daha hızlı ve etkin bir değerlendirilmesinin yapılabilmesi için Mimarlar Odası'nın geliştirmesi gereken yaklaşımlara temel olabilecek ana tartışma ve görüş başlıklarının belirlenmesi ve Antalya'da toplanması öngörülen Genel Merkez Danışma Kurulu'na iletmek üzere, yapı denetimi konusunda bir politika belirlenmesine temel olabilecek görüşlerin elde edilmesi amacıyla düzenlendi. Danışma Kurulu toplantısında Mimarlar Odası' nın diğer organlarıyla birlikte Ankara Şubesi' nin bugüne kadar bu konuda geliştirmiş olduğu görüşlerin genel olarak dört başlık altında toplandığı, bu görüşlere bugüne kadar geliştirilen çalışmaların ışığı altında iki ilave daha yapılabileceği ifade edildi. Toplantıda Danışma Kurulu'ndan konuyla ilgili değerlendirmeleri istendi ve Mimarlar Odası' nın Yapı Denetimi politikasının belirlenmesi için katkı yapılmasının beklendiği ifade edildi.

Ankara Şubesinin çalışmaları sonucunda yapı denetimi konusunda belirlenmiş bulunan genelleme başlıkları toplantıda aşağıdaki şekilde ifade edildi:

1. Mimarlık yasalara göre değil yasalar mimarlığa göre düzenlenmelidir. Yapı denetimi konusunda geliştirilmesi düşünülen yasal düzenlemeler mimarlığı engellemelidir.
2. Yapı denetimi kapsamında mimarlık bireysel meslek uygulaması olarak korunmalıdır. Meslek hizmetlerinin kapsamı tanımsız olursa meslekle ilgili yükümlülüklerin sahipsiz kalma tehlikesi bulunmaktadır.
3. Yapı ile ilgili kusur düzeyindeki olumsuzlukların değerlendirilmesi meslek uygulamalarının doğru yapılıp yapılmadığı konusunda yapım sürecine katılan diğer taraflara bilgi verici olacaktır. Taşırıycı sistem dışındaki sık karşılaşılan olumsuzlara da yaptırım uygulanması yapı denetiminin sağlıklı şekilde işleyebilmesi için bir güvence oluşturacaktır.
4. Yapı denetimine katılan tarafların çıkar çelişkisi içerisinde olmaları yapı denetiminin etkinliğini arttıracaktır. Denetim sürecinde taraflardan birinin haksız kazanımı diğer bir tarafın mutlak kaybına yol açarsa sistemin etkinliği artacaktır.
5. Yapı denetimi hizmet bedellerinin, gerekli olan denetimin uygun şekilde yapılabilmesini sağlayabilecek yeterlikte deneyime sahip bulunan teknik elemanların ücretlerini karşılayabilecek düzeyde olup olmadığı denetlenmelidir. Mimar ve mühendis ücretlerinin düşük düzeylerde oluşması yapı denetiminin etkinliğinin eksilmesine yol açacaktır.
6. Yapı Denetimi Yasa Tasarısı Taslağı'nda Mimarlar Odası'na yükümlülükler ve ek hizmetler getirilmektedir. Mimarlar Odası' nın sınırlı kaynakları ile bu yükümlülüklerin altından kalkabilmesi kolay olmayacaktır. Yasada öngörülen bu ek hizmetler için ilave kaynak tanımlanmalıdır.

Antalya'da 14-15-16 Kasım 2003 tarihlerinde yapılan Genel Merkez Danışma Kurulu toplantısında Ankara'da yapılmış bulunan toplantıdaki yukarıda ifade edilen çalışmalar üzerine bilgi verildi ve altı başlık altında toplanan yaklaşım katılanlara iletilti. Danışma Kurulu katılanlarından konu ile ilgili aşağıdaki eleştiriler alındı:

- Sık karşılaşılan kusurların sigortalınması pahalı yükler getirmektedir, benzeri bir içerik taşıyan Fransız sigorta sistemi bugün büyük sıkıntılar içerisinde.
- Yapı denetimi konusunda tüketici haklarının korunmasına daha fazla önem verilmelidir.
- Yapı Denetimi Yasasının varolan çarpık kentleşmenin rehabilitasyonu için de bir dizi olanaklar getirebileceği göz önüne alınmalıdır.

Konu ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

İLETİŞİM KİTABEVİ KAPANDI

17 KASIM'DA İLETİŞİM KİTABEVİ, BOŞ RAFLARI İLE SON KONUKLARINI AĞIRLADI. AKIN ATAÜZ'ÜN ÇAĞRISIYLA BİRARAYA GELEN BİR GRUP MİMAR, ELLERİNDE ÇİÇEKLERİ VE PASTALAR İLE İLETİŞİM'E VEDALAŞMAYA GİTTİLER. KİTAPSIZ KALMIŞ VİTRİNDE MUMLARIN AYDINLATTIĞI BİR VEDA MEKTUBU VE BİR DEMET ÇİÇEK VARDI.

İletişim Kitabevi Kapanıyor.

Bunca Yıl Gidip Geldiğimiz, Bunca Kitabı Severek Aldığımız, Bunca Konuşmayı Ve Tartışmayı Salonunda Dinlediğimiz, Çocuklarımızın Kitap Alırken Aynı Zamanda Oyunlar Oynadığı, Bulamadığımız Bir Kitabı Bize Bulup Hazırlayan, Kışın Bize Aydınlık Ve Sıcak/ Yazın Bize Aydınlık Ve Serin Bir Mekan Sunan.....

Ve
Bütün Bunları Sadece Orası Bir Kitapçı Olduğu İçin Yapan,
Bütün Bunları, Sadece Biz Bir Okur Olduğumuz İçin Yapan,

Ve
Böyle Yapararak, Bizim Kişisel Kültürümüze, Kızılâyn Kültürüne, Ankara'nın Kültürüne Katkıda Bulunan, Bu Yaptıkları İçin Hiç Bir Karşılık Beklememiş Olan İletişim Kitabevi, Artık Kapanıyor. Hatta Artık, Ankara'nın Kültür Tarihi İçinde Bir Yeri Var Sadece. Rafları Boşaltıldı, Kasalarında, Raflarının Arasında Duran Dostumuz Nazık Tezgahtarları Yok Artık. Afişler Aldığımız, Ankara'daki Diğer Kültürel Etkinliklerin Haberini İzlediğimiz, Panosunda Birbirimizle Haberleştiğimiz, Bize Hoş Sürprizler Yapmayı Seven İletişim Kitabevi Bitti.... Bitti Ne Yazık Ki.... Artık Onun Yerinde Bir Bilgisayar Satıcısı Görmeye Alışacağız. Bu Acı Verici. Hatta, O Mekandaki Tanbay Resim Galerisinin Kapanması Bile Acı Vericiydi, Ama Hiç Olmazsa Resimlerin Yerine Gelenler Kitaplar Olmuştu. Artık Onların Yerine Makineler Gelecek Ve Hiç Bir Zaman Tam Da Bir Ticarethane Olmayan Mekan, Artık Tam Bir Ticarethaneye Dönüşecek. Çünkü Kent Merkezi Ancak Çok Karlı Olan Ticaretleri Barındırabiliyor. Kitap Satmak, Çok Da Karlı Bir Ticaret Değil. Karlı Olamayan Ticarethaneler, Yerlerini Karlı Ticaretlere Bırakırlar. Kültürel Hizmet Verenler Gider, Karlı Hizmet Verenler Onun Yerini Alır. Kural Galiba Böyle. Ve, Yapacak Hiç Bir Şey Yok.

Akın Atauz (veya, Bu Çağrıya Evet Diyen Herkesin Adı.....)

ICOMOS PIETRO GAZZOLA ÖDÜLÜ

Dünyada kültür varlıklarının korunması konusunda üstün katkıları olan kişilere ICOMOS tarafından üç yılda bir verilen "ICOMOS Pietro Gazzola Ödülü" 29 Ekim 2003 günü, Victoria Falls, Zimbabve'de yapılan törenle ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi, Sn. Prof. Dr. Cevat Erder'e verilmiştir. Cumhuriyetin 80. yılında, Cumhuriyet Bayramı'nda ve ilk kez bir Türk'e verilen bu ödül, Fakültemiz Öğretim Üyesi Sn. Prof. Dr. Cevat Erder'in şahsında, hem ODTÜ hem de Türkiye Cumhuriyeti devleti için bir övünç kaynağı olmuştur. ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Restorasyon Programı'na onurlu ve saygın bir kurumsal kimlik kazandıran; varlığı, bilimsel bakışı, disiplin anlayışı ve destekleyici tavrı ile her zaman kurumumuz için bir ayrıcalık yaratan Sn. Prof. Dr. Cevat Erder'i bu vesile ile kutluyor ve ODTÜ Mimarlık Fakültesi adına teşekkür ediyorum. Saygılarımla, Doç. Dr. Neriman Şahin Güçhan Dekan Yardımcısı ODTÜ, Mimarlık Fakültesi

PERŞEMBE SÖYLEŞİLERİ

Perşembe söyleşileri başladı.

Bu dönem, "Kent üzerine, Kent Okumaları" temasıyla kurgulanan söyleşiler 20 Kasım 2003 tarihinde Mustafa Aslan Aslaner'in "Kafka ve Prag" başlıklı sunumıyla açıldı. Prag'ın Ortaçağ kent dokusu ile Kafka üzerindeki etkisi ele alındı. Kafka'nın Yahudi oluşu ve Prag'ın da II. Dünya Savaşı sırasında Yahudileri saklayan kent oluşu üzerine kurulan paralelliklerle, Kafka'daki tanımsız mekanların, herşey olabilen küçük ve dar alanların, kent dokusu içerisinde de rastlanılabiliirliği tartışıldı. 80 kişinin katılımıyla gerçekleşen söyleşi, kent okumalarının sürmesi dileğinin habercisi oldu.

DÜZELTME VE ÖZÜR

Kasım 2003, Bülten 16'da yer alan Raci Bademli Anma Toplantısı haberinin Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi tarafından kaleme alındığı belirtilmemiştir, özür dileriz.

Saul Steinberg

AÇIKLAMA	01/10/2003 E DEVİR	01.10.2003 31.12.2003 ARASI HAREKETLER GELİRLER	01.01.2004 E DEVİR DURUMU	
	(1) MEVCUTLAR VE ALACAKLAR	(2) BOÇLAR	(3) ALACAK TAHAKKUKU	(4) NAKİT (Kasa Banka+Viz)
Devir Kasa	457.547.970			
Devir Banka	701.751.242			
Devir Vize	36.855.130.334			
Birimlerden 5.25 Alacak	90.874.984.512		15.946.350.000	8.473.025.000
Üye Kayıt Ödemeleri				1.250.000.000
Üye Aidatları				121.665.592.260
Mesleki Gecikme				149.442.343.000
Birliklik				10.893.500.000
Birliklikler Adına tahsilat				6.229.000.000
Büro Tescim ve Acma				2.030.000.000
Bölge Satışlar				10.790.000.000
Bilgisayar kurs giderleri				22.585.000.000
Yayın Satış				38.000.000
Merkez adına Mühür tahsilat				875.000.000
Merkez adına Kimlik tahsilat				1.160.000.000
Minarlar Der. adına tahsilat	27.500.000		1.180.000.000	1.180.000.000
2004 Ajanda Giderleri				11.700.000.000
2004 Ajanda Giderleri				6.098.483.572
Acma Satış				
Faiz Gelirleri				
Minarlar Der. Bina Katılımı				
Yaz Okulu	65.404.000			
Minarlık Baccu	442.800.000			9.514.700.000
Minarlık Balo Bilet Satış				3.832.500.000
Lokav Avansı				17.347.711.032
Genel Kurul				2.271.000.000
Profesyonel çalışan sektörde				7.085.750.004
Üye Ücreti				
Yönetim, yollukları	149.500.000			2.591.420.710
Temsil+Yemek+Çay- Kahve+Çiçek+Vefat İtali				7.425.500.719
Konferans Sempozyum	1.137.909.522		4.000.000.000	19.941.723.221
Personel Ücretleri				57.512.247.451
Bilgisayar kurs giderleri				5.444.430.297
Personel Yollukları				1.283.500.000
Posta-Kargo-Telefon-İnternet	1.655.037.000			13.513.050.980
Kirasiye	1.991.208.591			4.173.157.125
Bina İşletme Giderleri	5.637.132.672			1.981.268.691
Yayın ve Yayıncılık giderleri	8.127.888.550			19.759.787.836
SSK primleri				6.549.250.026
Vergi Dairesi Muhtasar				24.256.544.059
İdare Mahkemesi				12.828.650.000
Birliklikten alınan				160.730.000
Genel Merkez % 20 pay	27.062.189.999			234.000.000
Merkez Kimlik Ödemesi				86.104.884
Merkez Mühür Ödemesi				1.260.000.000
Demirbaş Alımları				1.320.000.000
Sendika Aidatı				9.909.474.512
Birliklikten Ödenen				210.307.132
TOPLAM	88.868.154.058	50.498.310.434	17.126.350.000	342.270.423.932
				19.782.422.137
				244.522.130.022
				48.180.908.434
				54.538.544.689
				155.652.905.534
				55.136.142.888

Aralık ayında personele birer maaş ikramiye ve yakacak yardımı yapılmıştır.